

Täysistunto

Tiistai 18.12.2018 klo 10.01—0.59

12.3. Pääluokka 35 Ympäristöministeriön hallinnonala

Puhemies Paula Risikko: Seuraavaksi esitellään ympäristöministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 35.

Edustaja Heinonen aloittaa, sen jälkeen edustaja Juhantalo ja sen jälkeen ministeri Tiilikainen.

Keskustelu

10.31 **Timo Heinonen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esittelen ympäristöministeriön pääluokkaa. Haluan aloittaa kiitoksilla ministeri Tiilikaiselle hyvästä työstä ja hyvästä yhteistyöstä meidän jaoston kanssa ja myös koko eduskunnan kanssa näissä asumisen ja ympäristön asioissa, ja haluan antaa kiitosta myös eduskunnan ympäristövaliokunnalle hyvästä työstä ja asioiden esille nostamisesta. Kiitoksen ansaitsee myös meidän erinomainen valiokuntaneuvoksemme Mari Nuutila, jonka kanssa näitä töitä olemme tämänkin syksyn aikana tuloksekkaasti tehneet, ja kiitoksen osoitan vielä myös kaikille asiantuntijoille, jotka kävivät asiantuntijoina niin valiokunnassa kuin meidän jaostossakin ja nostivat esille näitä täydennys- ja korjaustarpeita vielä ensi vuoden talousarvioon.

Muutamia huomioita tästä esille:

Suomen ympäristökeskus Syke ja erityisesti Aranda ovat olleet esillä. Arandaa kävimme läpi myös jaostossa ja totesimme, että meidän selvityksemme mukaan Arandan käyttöön liittyneet ongelmat viime kesänä eivät johtuneet rahoituksen puutteesta vaan hallinnollisista ongelmista, mutta Sykkeelle muuten osoitamme lisämäärärahaa 240 000 euroa.

Toisena huomiona ympäristöjärjestöt, jotka tekevät erittäin tuloksekasta, tärkeää työtä aika pienilläkin resursseilla: ensi vuonna kaikkien näiden järjestöjen rahoitus pysyy samalla tasolla kuin tänä vuonna. Eli sinne ei ole leikkauksia tulossa, ja eduskunta valtiovarainvaliokunnan esityksen mukaisesti lisää rahoitusta sinne 200 000.

Tunnustamme myös Metsästäjäliiton arvokkaan ympäristötyön. He tekevät Suomessa määrällisesti eniten kosteikkoja, ja tähän työhön osoitetaan 100 000 euron määräraha.

Myös Metso-rahastot ovat hyvällä tasolla. Tällä hetkellä niitä on tämä hallitus lisännyt useaan kertaan, ja nyt suojakosteikkoalueiden suojeluun lisäämme 200 000 euroa.

Myös saimaannorpan määrä on pystytty nostamaan 400 yksilöön, ja saimaannorpan suojelun vahvistamiseen osoitamme 100 000 euroa lisämäärärahaa.

Ilmastomuutos on iso yhteinen haasteemme, ja tämän myös huomioimme. Ilmastopaneelin sihteeristön palkkaukseen osoitetaan kolme henkilötyövuotta lisää meidän mietinnössämme.

Sitten isona kohteena Metsähallituksen luontokohteet. Suomessa on kaiken kaikkiaan 40 kansallispuistoa ja lukuisa määrä muita luontokohteita. Näihin on kertynyt vuosien saatossa myös sitä kuuluisaa korjausvelkaa kaiken kaikkiaan noin 44 miljoonaa ja jopa enem-

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

pikin. Siellä myös yhtenä haasteena ovat esimerkiksi Örön saarella ja Vallisaareissa olevat lukuisat isot rakennukset, entiset varuskuntarakennukset ja tämän tyyppiset. Sen takia esitämme, että tehdään selvitys siitä, että kun näitä emme pysty pitkospuu-, lintutorni- ja luontokohderahoituksella todennäköisesti koskaan peruskorjaamaan, niin voisimme etsiä keinoon, missä näitä kohteita vuokrattaisiin pidemmällä, varsin nimellisillä vuokrasopimuksilla yrityskäyttöön ja siihen sisältyisi silloin tällaista investointivelvoitetta ja kuntoonlaittamisvelvoitetta. Tämä voisi olla yksi vaihtoehto täällä.

Samaan aikaan, kun nämä meidän luontokohteet kärsivät siis rahapulasta, ne ovat suosituimpia kuin koskaan. Viime vuonna kansallispuistoissa vieraili noin 3 miljoonaa kävijää, ja kokonaistulo- ja työllisyysvaikutukset vuonna 2017 olivat noin 207 miljoonaa ja 2 055 henkilötyövuotta. Paikallistaloudellisesti merkittävimmät olivat Pallas-Yllästunturin kansallispuisto ja Urho Kekkosen kansallispuisto, ja jokainen euro, mitä näihin sijoitetaan, tulee paikallistalouteen takaisin noin kymmenkertaisesti. Esimerkiksi Nuuksiossa kävijämäärä oli 320 000.

Lähes 4 miljoonaa osoitetaan määrärahaa korjausvelan pienentämiseen: isoimmat panostukset Liesjärvelle ja Torronsuolle, Aulangon näkötornin kunnostamiseen ja Urho Kekkosen kansallispuiston Nuorttijoien riippusillan kunnostamiseen.

Isona asiana panostetaan myös esteettömyyteen. Uutena asiana haluamme, että Suomeen tulee lisää esteettömiä luontokohteita. Suomen upea luonto kuuluu jokaiselle, ja tähän osoitamme erityisen oman määrärahan.

Autiotupien kunnostukseen myönnetään 200 000 euroa, ja lisäksi on muutamia vesistö-hankkeita.

Arvoisa puhemies! Lopuksi muutama sana vielä rakentamisesta ja asuntopuolesta. Se on varsin hyvässä kunnossa tällä hetkellä. Me kuitenkin haluamme vahvistaa edelleen hissien esteettömyystoimenpiteitä, ja tässä me alleviivaamme sitä, että myös vanhoihin taloihin pitää voida asentaa hissejä niihin taloihin, joissa hissejä ei ole, mutta toisaalta vanhoja hissejä pitää muuttaa myös määrätietoisesti esteettömiksi. Ja myös pohdimme sitä, että meillä Suomessa on 210 000—220 000 sellaista asuntoa, jotka sijaitsevat sellaisissa taloissa, jotka eivät saa tällä hetkellä kovinkaan helpolla tai lainkaan investointilainaa, ja pitää pohtia, voisiko näillä alueilla tämä tuki olla myös hivenen korkeampi tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Tässä lyhykäisyydessään ympäristöministeriön hallinnonalan lisäykset ja lyhyt läpikäynti ensi vuoden budjetista.

10.37 Kauko Juhantalo kesk (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä jaostohan ei ole varsinaisesti se jaosto, jota minä johdan, työ- ja elinkeinojaosto, mutta tämän jaoston kanssa, ympäristöjaoston puheenjohtajan kanssa, minulla on ollut erittäin hyvä mahdollisuus tehdä yhteistyötä, koska meidän ja heidän hankkeensa hyvin läheisesti korreloivat keskenään. Siksi haluan heti henkilökohtaisesti esittää puheenjohtaja Heinoselle ja muun muassa jaoston jäsenelle, edustaja Lasse Hautalalle lämpimät kiitokset siitä työstä, jota saatoimme tehdä yhdessä parantaaksemme budjetin rakennetta.

Haluan niistä mainita vain pari, jotka olivat tuossa meille hyvin läheisiä: oli tämä Säpin majakan korjaus ja Kauhajoella jatkuva Geopark-suunnitelma. Näiden osalta lämmin kiitos, että saatoimme löytää yhteistyön, jossa teiltä löytyi määräraha ja meiltä näitä ajatuksia tämän toteuttamiseksi.

Tässä yhteydessä en pidempään puutu tähän, koska, niin kuin alussa mainitsin, esittelen sitten mielelläni pääluokan 32, joka on varsinaisesti se pääluokka, joka kuuluu minulle.

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

10.39 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Haluan osoittaa kiitokset valtiovarainvaliokunnalle, tietysti erityisesti sen asunto- ja ympäristöjaoston jäsenille. Myös omasta puolestani tämä yhteistyö on ollut erittäin hyvä ja antoisa, ja hyvin toisiamme täydentäen olemme pystyneet ympäristöalalta, rakentamisen alalta ja myös energiapolitiikan alalta löytämään niitä kohteita, mitkä valtion määrärahojen turvin on hyvä saatella eteenpäin.

Muutama poiminta täältä ympäristöpuolelta:

Haluan mainita vielä tuon tehostetun Itämeren ja vesiensuojeluohjelman, mihin ensi vuonna tosiaan hallitus osoittaa 15 miljoonan summan, ja myös valiokunta vesiensuojelurahoja hieman tarkemmin kohdentaen lisäsi, kiitos siitä.

Luonnon monimuotoisuuden eteen Metso-ohjelman rahoitus jatkuu ensi vuonna hyvällä tasolla.

Metsähallituksen luontopalveluihin, siihen, miten pystymme kansalaisten virkistätymismahdollisuuksia turvaamaan näissä arvokkaissa kansallispuistoissa ja muissa kohteissa, on tehty nyt itse asiassa mittavia parannuksia. Valiokunnan 4 miljoonan lisäys, hallituksen jo parilla miljoonalla korottama ensi vuoden budjettiesitys sekä hiljattain lisäbudjetissa myönnetty pari miljoonaa ovat todella merkittävä panos tuon korjausvelan purkamiseksi, mikä on yhdessä siellä havaittu, ja kiitän valiokuntaa myös Luontopalveluitten puolesta tuosta lisämäärärahasta.

Rakentaminen jatkuu vahvana. Itse asiassa tämä vuosi on ennätyksellinen. Ensi vuonna oletetaan jo, ettei aivan niin paljon asuntorakentamista tai uusia asuntoja aloiteta, mutta hyvin, hyvin vilkkaana tuo rakentaminen jatkuu, ja hyvä näin. Tuettua kohtuuhintaista tuotantoa ensi vuonna käynnistetään noin 8 500—9 000 asuntoa, myös se on vakiintunut hyvälle tasolle viime vuosien aikana, erityisesti opiskelija-asuntojen tuotanto on vilkastunut. Käytännössä maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimuksen tavoitteissa ollaan hyvin sekä kaupunkien että valtion puolelta. Erityismaininnan otan vielä tuosta A-Kruunun pääomituksesta, 50 miljoonaa ensi vuonna, mikä mahdollistaa muutaman vuoden viiveellä tämän valtion kohtuullista asuntotuotantoa harjoittavan yhtiön tuotannon kaksinkertaistamisen, joten myös sillä on merkitystä kohtuuhintaisen asuminen turvaamisessa.

Energiapuolelta: Oikeastaan meillä on aika hyvä tilanne energiatukien osalta. Uusiutuvaa energiaa, uusia energiateknologioita on menestyksekkäästi edistetty. Sieltä haluan ottaa oikeastaan esille pikemminkin sen, mitä on jo tuolla määrärahoissa muuttunut, mitkä tulot ovat kasvaneet ja menot pienentyneet. Nimittäin, kun ilmastopolitiikkaa on tehostettu ja päästökaupan toiminta on alkanut kulkea paremmin, päästökauppatulot ovat kasvaneet. Itse asiassa tarkistin juuri tuossa aamupäivän aikana, että tänä vuonnakin on kertynyt vielä lisätalousarviossa ennakoitua enemmän päästökauppatuloja. Ensi vuonna päästöoikeuksia myydään tuntuvasti vähemmän, niitä tulee tuntuvasti vähemmän markkinoille kuin aiemmin mutta toisaalta hinta on korkeampi. Ja voi olla, että tuo nyt budjetissa oleva määräraharvio, toivon mukaan, ylittyy ensi vuonna tulojen osalta. Tästä on ollut myös semmoinen seuraus, että kun sähkön hinta, sen markkinahinta, on kohonnut jonkun verran, niin uusiutuvan energian tukitarve on myös tuntuvasti alentunut. Nämä on syytä panna merkille, koska puhutaan kymmenien miljoonien hyödystä veronmaksajien taskuun näitten muutosten ansiosta. Eli valtio saa tuloja enemmän, menoja vähemmän.

Arvoisa puhemies! Koska torstaina en pysty olemaan kyselytunnilla ympäristöneuvoston takia, huomenna on myös energianeuvoston kokous Brysselissä, niin muutamalla sanalla Pariisin ilmastopoliittisen täytäntöönpanosäännöistä, jotka nyt viikonloppuna saa-

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

tiin Puolassa vahvistettua: Käytännössä kaikki maailman maat ovat Pariisin sopimukseen sitoutuneet, yhteisiin toimiin lämpenemisen pitämisessä alle 2 asteessa, mieluummin 1,5 asteessa. Nyt viikonloppuna pystyimme hyvin yksityiskohtaiset ja yhteneväiset säännöt Pariisin sopimuksen toimeenpanolle luomaan. Se on merkittävä saavutus tällaisena aikana, kun kriisejä ja erimielisyyksiä eri puolilla maailmaa on paljon. Tässä tällainen monenkeskisyys, multilateralismi osoitti kuitenkin toimivuutensa yhteisen suuren ongelman edessä. Ja nuo säännöt ovat todellakin yhtenäiset kaikille. Se vanha kahtiajaon maailma, missä toisilta vaaditaan ja toisilta ei, toisten päästöjä mitataan, toisten ei, on historiaa. Säännöt ovat sellaiset, mitkä Pariisin sopimus on ansainnut. Kaikki maat ovat nyt ilmastotoimien piirissä, ja näin kuuluu olla, ja niitä toimia ja päästöjä samalla sapluunalla seurataan. [Olavi Ala-Nissilä: Hieno saavutus!] —Kiitoksia, niin on. — Tuo ilmastomuutokseen sopeutuminen on taas haavoittuvien maitten kohdalla se kohtalonkysymys: mitä köyhemmästä maasta on kyse, sen karummin ilmastomuutos ihmisten elämään vaikuttaa. Ja myös sopeutumisessa päästiin kunnolla eteenpäin. On oikeutettua, että heikommat maat saavat myös tälle puolelle ansaitsemaansa tukea. Mutta pääpainon täytyy olla maailmanlaajuisesti päästöjen vähentämisessä, ja siihen nyt tehty sääntökirja antaa hyvät mahdollisuudet. — Kiitoksia.

Puhemies Paula Risikko: No niin, mennään debattiin. Noin puolen tunnin debatti, ja sen aloittaa valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Hassi.

10.45 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hieno asia, että valtiovarainvaliokunta on lisännyt jonkun verran ympäristönsuojelun määrärahoja, muun muassa Metsähallituksen luonnonsuojelualueiden, kansallispuistojen korjausvelkaa jonkun verran korjannut. On kuitenkin muistettava se, että tämän hallituksen aloittaessa suhteellisesti kaikkein suurimmat leikkaukset tehtiin juuri ympäristön- ja luonnonsuojeluun. Eli niiden leikkausten korjaamisesta olemme vielä kaukana.

Haluan esittää ministeri Tiilikaiselle kiitokset ja onnittelut sekä ministerin että koko Suomen neuvotteluryhmän hyvästä työstä Katowicessa kohtuullisen tuloksen aikaansaamiseksi. Oli hyvä, että Katowicen ilmastokokouksessa Suomi ilmoittautui niiden maiden rintamaan, jotka vaativat kaikkia maita nostamaan päästötavoitteitaan, jotta todella voidaan ilmaston lämpeneminen hillitä [Puhemies koputtaa] puolentoista asteen tuntumaan. Mutta tämä hallitus valitettavasti näitä toimia ei kotimaassa vielä ole tehnyt.

Puhemies Paula Risikko: Ja ympäristövaliokunnan varapuheenjohtaja, edustaja Modig.

10.47 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Myös minulta kiitos ministerille hyvästä työstä kansainvälisissä neuvotteluissa ja valtiovarainvaliokunnalle kiitos ympäristönsuojelun määrärahojen lisäyksestä.

Valitettavasti, kuten puheenjohtaja Hassi totesi, aloitimme kautemme valitettavan isoilla leikkauksilla, ja vielä ei olla päästy aivan riittävälle tasolle tai saatu sitä kiinni. Metso tuntuu nyt näillä budjeteilla olevan radallaan, mutta seuraavien hallituksien on pidettävä huolta siitä, että pääsemme siinä maaliin. Ympäristönsuojelun määrärahoissa on muistettava se, että me olemme sitoutuneet siihen, että luonnon monimuotoisuuden heikentyminen on pysäytettävä vuoteen 20 mennessä, ja se tulisi huomioida kaikissa näissä määrärahoissa.

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Kiitoksen haluan antaa myös siitä, että A-Kruunua pääomitettiin — erittäin tärkeä keino kohtuuhintaisen asuntotuotannon aikaansaamiseksi — mutta kritiikkinä haluaisin esittää sen, että vaikka 40 vuoden korkotukea nyt uudistettiin valiokunnan esittämään suuntaan, niin se uudistus jäi edelleen puoliväliin. Lyhyt korkotuki on edelleen huomattavasti houkuttelevampaa ehdoiltaan, ja olisin pitänyt tärkeänä, että sitä olisi tuotu samalle tasolle, koska se pitkäjänteisyys on asuntopolitiikan kestävyys kannalta aivan keskeistä. [Puhemies koputtaa] Myös järjestöjen määrärahojen vähyys huolestuttaa. Jos me siirrymme Luovaan, järjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan rooli [Puhemies: Aika!] entisestään kasvaa.

10.48 Saara-Sofia Sirén kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin kiitokset valtiovarainvaliokunnalle näistä lisäyksistä. Erityisesti edustaja Heinonen on tässä ollut aktiivinen, ja hyviä painotuksia ollaan saatu. Tämä on sellainen pääluokka, jossa määrärahoissa mitattuna puhutaan varsin pienistä summista, mutta toisaalta tiedetään, että merkitykseltään tämä sektori on aivan keskeinen. Me tiedämme, että ihmisen toiminta ja kuoritus, jota luonnolle aiheutamme, ei ole tällä hetkellä kestävällä tasolla, ja näitä toimia tarvitaan. Kiitokset myös ministeri Tiilikaiselle, joka ansiokkaasti tuolla Katowicen ilmastokokouksessa toimi, ja todellakin voimme olla iloisia siitä, että Suomi oli vahvalla viestillä esillä tuossa tärkeässä kokouksessa.

Itse haluan nostaa esille tämän Itämereen liittyvän lisämäärärahan rehevöitymisen vähentämiseen. Se on hyvin tarpeellinen nopea toimi, mutta tarvitaan myös pitkäaikaisempia toimia, joista peltojen ylijäämävinteiden kertymistä vähentämään suunnattu selvitystyö on jäänyt ehkä pienemmälle huomiolle, [Puhemies: Minuutti!] mutta kysymys on isomman mittaluokan asiasta.

10.50 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli todella hyvä, että tuolta Katowicesta saatiin yhteiset pelisäännöt. Kiitos kaikille, jotka olivat siihen vaikuttamassa. Tämä luo hyvän mahdollisuuden päästä myöskin meillä Suomessa niihin tavoitteisiin, jotka on asetettu.

Hallituksen ensimmäisenä vuonna tehtiin todella mittavat leikkaukset ympäristönsuojeluun. Nyt onneksi on tuota leikkausta pystytty kuromaan hieman umpeen. Se on hyvä asia. Täällä on jo todettu Metsähallituksen rahat. Se on myös hyvä asia. Erityisen hyvä on saimaannorpan suojelu tässä yhteydessä.

Sitten asuntopolitiikkaan: Kohtuuhintainen asuntotuotanto on edelleen liian matalalla tasolla. A-Kruunun pääomitus on tässä hyvä asia, mutta uusina asioina tulevat koko ajan esimerkiksi väestöltään vähenevät alueet ja siellä erityisesti asunto-osakeyhtiöiden mahdollisuus [Puhemies koputtaa] korjauksiin ja energiakorjauksiin.

Puhemies Paula Risikko: Pysytään minuutissa.

10.51 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Luonnon monimuotoisuus on jopa ilmastonmuutosta suurempi haaste, vaikka siitä ei niin paljon tässä salissa puhuta. On siis erinomaista, että Metso-ohjelma on nyt turvattu, mutta täytyy todella ensi kaudella huolehtia, että ohjelma saa jatkua.

Myös pyöreän pöydän keskustelut eri metsäalan toimijoiden kanssa ja pienet toimet eri puolilla voivat lisätä yhdessä monimuotoisuutta merkittäväällä tavalla, kiitos tästäkin ympäristöministeri Tiilikaiselle.

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Tällä kaudella ilmastotavoitteitamme on tiukennettu Suomessa. Edellisen kerran tavoitteita muuten tiukennettiin toissa kaudella, jolloin keskusta oli viimeksi merkittävillä ilmastoto- ja energiaministereiden paikoilla. Viime kaudella ei tavoitteita tiukennettu millään tavalla — ei yhtään ainutta tavoitetta. [Eduskunnasta: Hyvä huomio!]

Olemme nousseet nyt merkittävien ilmastomuutoksen torjujamaiden joukkoon, myös ryhmään, jossa on joukko maailman maita, joilla on kovimmat ilmastotavoitteet, kiitos vielä ministereille hyvästä työstä Katowicessa.

10.52 Rami Lehto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kaavavalitukset pitkittävät yleensä kaavoitusprosessia kunnissa keskimäärin 15,7 kuukautta ja yli 100 000 asukkaan kaupungeissa 16,5 kuukautta, ja nämä lisäävät paljon kunnan kaavoittajien ja viranhaltijoiden työmäärää. Se myös hidastaa kunnan asuntotuotannon rakentamista, kun näitä kaavoja tulee paljon. Useastihan se on ihan kiusantekoa, tai sitten vaan jollekin ei kelpaa, että mitään rakennetaan mihinkään.

Nyt on kumminkin tänä vuonna aloitettu, ja ensi vuonna jatkuu, tämä maankäyttö- ja rakennuslainsäädännön kokonaisuudistus, ja tähän liittyy siihen suoraan. Kysyisinkin ministeri Tiilikaiselta: mitä tämän uudistuksen yhteydessä sitten tehdään, että nämä kaavavalitukset vähenisivät ja niitten käsittely nopeutuisi, jotta saataisiin sitä asuntotuotantoa nopeammin?

10.53 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan täällä kollegoiden kiitoksiin yhtyä tuosta Katowicen kokouksesta. On todella tärkeää, että näillä päästövähennyksillä on yhteiset säännöt. Päästöt ovat päästöjä, olivat ne sitten kehittyvissä maissa tahikka teollisuusmaissa tuotettuja.

Haluaisin kiinnittää huomiota tässä pääluokassa erityisesti näihin luonnon monimuotoisuuden liittyviin projekteihin. Metso-ohjelman jatkaminen on äärimmäisen tärkeää, ja nostan esille myöskin tämän rahoituksen näitten kosteikkojen ennallistamiseen — silloin pystytään myöskin näitä uhanalaistuneita eliölajeja ja niitten kantoja vahvistamaan. Nämä kosteikot ovat tärkeitä myöskin silloin, kun puhutaan hiilinieluista, ja samalla myöskin parannetaan tulvasuojelua ja myöskin vedenlaatua ja riistamaita.

Säätösalaojitus on sellainen asia, mikä on noussut viime aikoina keskusteluun. En tiedä, onko tämä enemmän tuonne maatalouden pääluokkaan kuuluvaa, mutta hyvin mielelläni kuulisin ministerin näkemyksiä siitä, miten myöskin sillä pystyttäisiin sekä tähän luonnon monimuotoistumiseen että ennen kaikkea hiilinielujen ylläpitämiseen vastaamaan.

10.54 Sanna Marin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen on yhtä vakava kysymys kuin ilmaston lämpeneminen. Suomen metsät kasvavat vauhdilla, mutta samaan aikaan meidän metsäluontomme valitettavasti köyhtyy. Metsiemme lajeista 814 on uhanalaisia eli häviämisvaarassa ja lähes yhtä suuri joukko, 776 lajia, on luokiteltu silmälläpidettäviksi.

Tänä vuonna tulee kuluneeksi 25 vuotta YK:n luonnon monimuotoisuussopimuksen solmimisesta. Me olemme sitoutuneet pysäyttämään vuoteen 2020 mennessä monimuotoisuuden köyhtymisen, vähentämään siihen kohdistuvia paineita ja lisäämään luonnonvarojen kestäväää käyttöä. Tämä monimuotoisuuden kadon pysäyttäminen vuoteen 2020 mennessä ei nykyisen kehityksen valossa kuitenkaan näytä erityisen valoisalta. Lisätoimia tarvitaan.

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

SDP haluaa turvata luonnon monimuotoisuuden, ja sen takia peräänkuulutamme näiden lisäysten lisäksi, mitä tässä ollaan edellä kiitelty, lisää resursseja luonnonsuojelualueiden hankintaan ja myös Metso-ohjelman turvaamista [Puhemies koputtaa] tulevaisuudessa, sen uudistamista, ja myös soidensuojeluohjelman [Puhemies: Aika!] elvyttämistä.

10.55 Emma Kari vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tänään on julkaistu luontotyyppien uhanalaisuuden kartoitus, joka kertoo kyllä aika huolestuttavia viestejä Suomen luonnon tilasta. Lähes puolet kaikista Suomen luontotyypeistä on nyt arvioitu uhanalaiseksi. Meidän perinnebiotoopeista 100 prosenttia on uhanalaisia ja metsäluontotyypeistä jopa 76 prosenttia on uhanalaisia.

Kuten aikaisemmin edustaja Marin totesi, me olemme kuitenkin sitoutuneet pysäyttämään vuoteen 2020 mennessä monimuotoisuuden köyhtymisen, mutta Suomi ei tule saavuttamaan näitä tavoitteita, joihin me olemme kansainvälisesti sitoutuneet. Vihreä eduskuntaryhmä onkin esittänyt, että me korjaamme meidän suojeluohjelmiamme ja lisäämme määrärahoja suojeluohjelmien loppuun viemiseen, jotta me pystymme pitämään meidän luonnostamme parempaa huolta kuin mitä tällä budjetilla pidetään.

10.56 Pertti Salolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minäkin yhdyn näihin kiitoksiin ministeri Tiilikaiselle tämän Katowicen tuloksen johdosta. Sehän nyt ei ollut vielä lopullinen niitti tähän asiaan, mutta hyvä askel eteenpäin.

Täällä kollegat ilahduttavasti ovat olleet huolissaan luonnon monimuotoisuuden heikkenemisestä eli ovat kiinnittäneet siihen vakavaan seikkaan huomiota, että vaikka Suomessa on lisääntyvästi puuta, niin meillä monimuotoisuus ei sitten kuitenkaan kasva samalla. Se johtuu siitä, että meillä on paljon puuta mutta vähän metsää. Tämä täytyy huomata, tähän täytyy kiinnittää jatkossa huomiota. Minä kysyn ministeri Tiilikaiselta: mihin teidän mielestänne nyt lähivuosina pitäisi kiinnittää enenevästi huomiota, jotta me saavutamme nämä Nagoyan tavoitteet ja jotta pystytään edes pysäyttämään monimuotoisuuden heikkenemisen?

10.57 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Haluan myös kiittää hyvää työstä Katowicessa, kuten myös siitä, että olette vetänyt tätä ryhmää, joka yrittää saada yhteisen julkilausuman aikaiseksi eduskunnan ilmastonäkemyksistä. Hyvä, että siinä myöskin lähes kaikki puolueet ovat mukana.

Kun puhutaan ilmastomuutoksesta ja sen hillitsemisestä, niin keskeisessä roolissa on se, että meillä on riippumatonta asiantuntijuutta ja riippumatonta tutkimustyötä päätösten tueksi, ja tämän kauden aikana ilmastopaneeli on noussut hyvinkin tärkeään asemaan. Sen resurssit ovat kuitenkin varsin rajalliset, ja ympäristövaliokunta on sen takia nostanut esille tarpeen muodostaa sinne vakituinen sihteeristö. Se tarkoittaisi lisämäärärahoja, mutta luulisin, että siitä olisi kaiken kaikkiaan suuri hyöty nytten näitä tulevia haasteita ajatellen. Miten suhtaudutte tähän, arvoisa ministeri? Voisitko ajatella, että ilmastopaneelin rahoitusta nostettaisiin?

10.58 Simon Elo sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän myös koko hallitusta ja tietysti erityisesti ministeriä siitä työstä, mitä on tehty Katowicen kokouksessa ja Pariisin ilmastopöytäkirjan sitoumusten täytäntöönpanemiseksi. Täytyy ihmetellä, jos joku nimenomaan tämäntyyppistä kansainvälistä sopimusta ja monenkeskistä yhteistyötä

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

vastustaa. Tämä on kaikkein tolkullisin tapa puuttua niihin ongelmiin, mitä on, ja edistää sitä hyvää, mitä maailmassa näissä kysymyksissä voidaan edistää. Jos ajatellaan Suomen tilannetta, niin olemme päässeet niiden maiden kuitenkin harvalukaiseen joukkoon, joissa talous kasvaa — niin kuin tämän hallituksen aikana nyt on tapahtunut — ja silti päästöt pienenevät. Se on erittäin hieno joukko olla, ja siinä meidän pitää pysyä jatkossakin.

Nostan kuitenkin esille myös rakennetun ympäristön ja olen iloinen, että valiokunta on päättänyt lisätä Terveet tilat -hankkeen toimeenpanoon yli 160 000 euroa erityisesti sisäilmasairauksien tutkimukseen ja haittojen ennaltaehkäisyyn. Tämä on esimerkiksi kotikunnassani Espoossa ollut erittäin suuri ympäristön ongelma, että kun ollaan sisätiloissa, miten siellä voidaan olla kestävällä tavalla. [Puhemies koputtaa] Esimerkiksi kouluja on jouduttu purkamaan tämän kysymyksen takia.

11.00 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin täytyy kiittää siitä, että todella jo nyt ilmastopaneelille saadaan pysyvä sihteeristö. Sinne on muistaakseni lisätty 150 000 sihteeristön palkkaukseen määrärahoja.

Haluan myös kiittää siitä, että nyt suojakosteikkojen suojelu pystytään ainakin pienimuotoisesti käynnistämään valtiovarainvaliokunnan lisäämillä rahoilla.

On myös erittäin hienoa, että hallitus jo omassa pohjaesityksessään on myöntänyt merkittävän määrärahan vesistönsuojeluun ja erityisesti Itämeren tilan parantamiseen, ja olen samaa mieltä siitä, että tarvitaan vielä myös pidemmälle meneviä keinoja tulevaisuudessa.

On myös erittäin upea asia, että valtiovarainministeri Orpon aloitteesta tämä kestävä kehityksen budjetoinnin malli on saanut paljon kiitosta myös virkamiehiltä. Se tekee näkyväksi sen, mitä meillä tehdään hyvää kestävä kehityksen eteen, ja toisaalta sen, missä meillä vielä on parannettavaa.

11.01 Eeva-Maria Maijala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin todella paljon kiitoksia ministeri Tiilikaiselle. Teidän aikananne on saatu paljon purettua byrokratiaa ja onkin saatu ympäristöhallinnossa järjestettyä toiminta niin, että enempi pystytään keskittymään käytännön työhön kuin pelkkien valitusten hoitamiseen. Tärkeää on myöskin se, että ensi vuonna tämä yhden luukun periaate saadaan hoidettua sitten eteenpäin.

On hyvä, että Metsähallituksen luontopalvelupuolelle saatiin nyt vihdoin ja viimein lisää rahaa. Se on todella merkityksellinen ja tärkeä asia, sillä ympäristö ja luonto — sehän on meidän kaikkien suomalaisten yhteinen asia. Ja erityisesti lappilaisena sanon, että se on matkailulle aivan älyttömän iso, merkittävä juttu, ja nytten näillä rahoilla, mitä sinne saadaan, on todella paljon vaikutusta.

Mutta odotan, että nyt sitten saisimme näitten rannikoiden rakennusten osalta tuloksia aikaiseksi, että mitä niitten kanssa aletaan tekemään.

Kysyn vielä ministeri Tiilikaiselta: kun luontopalvelupuolella on paljon muitakin [Puhemies koputtaa] paikkoja kuin kansallispuistot, niin miten niitä on tarkoitus kehittää, ja onko järkevää, että muutettaisiin pari kohdetta niistä sitten kansallispuistoiksi, kuten vaikka Korouoma?

11.02 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Puhuisin asuntopolitiikasta ja erityisesti kohtuuhintaisesta asuntotuotannosta, jota täällä edustaja Myller jo esille toi.

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Kiinteistövero on yksi osa, joka vaikuttaa asumisen hintaan, ja olemme SDP:ssä esittäneet, että kiinteistöverotusta tulisi uudistaa niin, että verotusarvot vastaisivat paremmin niiden käypää arvoa. Ylipäättänsä kohtuuhintaisen asuntotuotannon määrä on ollut tällä hallituskaudella valitettavan laimea verraten siihen tarpeeseen, jota tässä ympäristössä on esillä.

Kun puhutaan ilmastotalkoista, niin on tärkeää, että pystyisimme energiatehokkuuteen, ja siksi kysyisin ministeriltä: miksi ei korjausavustuksen käytön palauttamista ole otettu näissä energiatehokkuuskorjauksissa selkeämmin esille?

Kun tähän vielä jäi pieni hetki aikaa, niin kysyisin: missä vaiheessa mennään vuoden 2030 ruokahävikin puolituksen osalta?

11.03 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan nostaa esiin luonnon monimuotoisuuden hupenemisen. Kuudes sukuputtoaalto on menossa. Me puhumme semmoisesta lajiston häviämisestä, mitä viimeksi on tapahtunut 65 miljoonaa vuotta sitten, silloin kun dinosaurukset ja suuret maa- ja merieläimet katosivat maapallolta. Nyt tämän sukuputtoaallon aiheuttaa ihminen.

Tänään julkaistu uhanalaisuus selvitys Suomen luontotyypeistä osoittaa, että luontotyypeistämme puolet on uhanalaisia. Kaikkein uhanalaisimpia ovat perinnebiotyytit, joista kaikki uhkaavat hävitä, metsistä kolme neljäsosaa on uhanalaisia. Nyt me tarvitsemme nopeasti vaikuttavia suojelutoimia näiden elinympäristöjen säilyttämiseksi. Toki me tarvitsemme esimerkiksi metsätaloudessa metsänkäytön ja -hoidon muutoksia niin, että lahoppaita on enemmän, koska valtaosa metsän uhanalaisesta lajistosta, niin kuin edustaja Marin hyvin tässä äsken kertoi, on lahoppaita riippuvaisia.

Tässä budjetissa valitettavasti luonnonsuojelualueiden hankintamäärärahat ovat puolet siitä tasosta, mitä ne olivat viime kaudella, ja me tarvitsemme ehdottomasti lisää suojelualueita, ja me tarvitsemme myös [Puhemies koputtaa] metsänkäytön toimintatapojen muuttamista niin, että metsälajit säilyvät.

11.04 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Monet puhujat ovat kiitelleet ministeriä noista ympäristöasioista. Kiitos myöskin niistä, mutta ennen kaikkea haluan kiittää ministeriä myöskin asuntorakentamiseen ja rakentamiseen liittyvistä asioista. Siellä on purettu paljon byrokratiaa ja normeja, ja rakentaminen on helpottunut huomattavasti, ja etenkin asuntorakentaminen on tällä hetkellä ennätyksellisen korkealla tasolla. Sillä on myöskin erittäin suuri työllistävä vaikutus, ja toivon, että sitä myöskin jatketaan tulevaisuudessa. Kohtuuhintaisten asuntojen rakentaminen on tärkeää, ja uskon, että ministeri siihen myöskin tulevaisuudessa kiinnittää huomiota hyvin paljon.

Täällä keskusteluissa ei ole vielä tullut esille sitä, että nyt annetaan myöskin kehittämisrahaa asunto-osuuskuntakokeiluihin. Se on hyvä asia, ja toivon, että se myöskin lähtee veteen.

Sitten nämä MAL-sopimukset. Ne ovat hyvä asia, mutta itse toivon, että MAL-sopimustekniikkaa halutaan kehittää ja ruvetaan kehittämään myöskin keskiuurille kaupungeille ja niille seuduille, joilla sitä tarvitaan. Sitä tarvitaan erittäin paljon siellä. [Puhemies koputtaa] Toivottavasti tämäkin edistyy.

11.06 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen samaa mieltä siitä, että päästöt ja saasteet ovat koko maapallon ongelma, ja olen samaa mieltä siitä, että ihmi-

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

nen on merkittävä tekijä luonnon monimuotoisuuden vähentämisessä. Kiitän ministeriä siitä, että olitte ilmastokokouksessa, mutta kertoisitteko täällä, mistä syystä esimerkiksi Kiinaa kohdellaan jonkinlaisena kehitysmaana tässä ilmastopolitiikassa.

Ja kysyisin lisäksi: aiotteko te tuoda esille taakanjakoa EU:ssa siten, että saastuttavat maat, kuten Romania ja Puola, tekevät osuutensa eli niin sanotut vapaamatkustajat lopettavat sen vapaamatkustamisen? Kansalaiset ovat paljon yhteydessä ja kysyvät, nouseeko meillä nyt bensan hinta, koska me yritämme muutaman miljoonan kansana pelastaa satojen miljardien ihmisten sotkut. [Eduskunnasta: Loistava kysymys!]

11.07 Eeva-Johanna Eloranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sisäilma-sairaan talon asukkaat ovat vaikeassa tilanteessa, kun kodissa paljastuu sisäilmaongelma. Edessä voivat olla terveyden vaarantumisen ohella asunnon mittavat korjaukset, irtaimiston uusiminen, muuttokierre. Pahimmassa tapauksessa koti saattaa paljastua jopa kokonaan korjauskelvottomaksi, jolloin edessä voi olla jopa kodin menetys.

Viime vuoden alusta lähtien tilanne on tullut vieläkin vaikeammaksi, sillä silloin lopetettiin nuo valtion asunto- ja kehittämisrahaston korjausavustukset terveyshaitan poistamiseksi ja sen lisäksi myöskin rakennusvalvontaviranomaisen opastus- ja neuvontavelvollisuus, eli edes opastusta ei ole enää saatavilla. Nämä korjausavustukset oli suunnattu kaikkein vaikeimmissa olosuhteissa eläville perheille, joilla ei itsellään ollut enää muuta ulospääsyä homeloukustaan, ja avustusten turvin voitiin pelastaa lukuisia perheitä takaisin normaalielämään ja monet syrjäytymis- ja sairastumiskiarteet voitiin ehkäistä, mutta nyt nämä taloudelliseen umpikujaan joutuneet taloudet eivät saa enää mitään lakisääteistä apua, eivät rahallista eivätkä edes neuvoja. Arvoisa ministeri Tiilikainen, homekotien asukkaat tarvitsevat kipeästi tukea ja neuvontaa. Miten ja milloin aiotte laittaa asian kuntoon?

11.08 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset ministerille kovasta työstä Katowicessa ja kiitokset globaalin kunnianhimon tason kirittämisestä myös Suomen osalta.

Ilmastonmuutoksen torjunnalla on tulenpalava kiire. Viimeistään IPCC:n raportti on tehnyt selväksi, että kaikessa inhimillisessä toiminnassa on huomioitava ilmastoulottuvuus. Haluaisinkin kysyä ministeriltä: miten suhtaudutte vasemmistoliiton ehdotukseen ilmastovaikutusten arviointimenettelyn IVAn käyttöönotosta kaikissa hankkeissa, joissa on ilmastoulottuvuus?

Arvoisa puhemies! Asuminen ja asuntojen lämmitys on merkittävä ilmastokysymys erityisesti kylmässä Suomessa. Me tarvitsisimme lisää keinoja vauhdittaa ja tukea pientalojen ja asunto-osakeyhtiöiden energiaremontteja, sillä usein ihmisten varat eivät riitä tarpeellisiin ja järkeviin investointeihin, vaikka ne maksaisivatkin itsensä takaisin. Me tarvitsisimme energiaremonttitukea, jolla tuettaisiin kotitalouksia ja asunto-osakeyhtiöitä, uusiutuvan energian hankkeita ja energiatehokkuuden parantamista, ja myös kotitalousvähennystä [Puhemies koputtaa] tulisi laajentaa asunto-osakeyhtiöiden suhteen tähän suuntaan.

11.09 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun seuraamme tätä keskustelua, mitä käymme nyt salissa, niin voi todeta, että olen ja olemme aika vakuuttuneita siitä, että Suomi tulee kyllä hoitamaan osuutensa näissä ilmastotalkoissa. En olisi siinä mielessä kovin huolissani siitä, mitä Suomi tekee.

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Sen sijaan pikkasen huolestuttaa tämä keskustelu, mitä viime aikoina on ollut julkisuudessa diesalien ja bensamoottorien kiellosta, kun kuvitellaan, että voisimme jo lähitulevaisuudessa ajaa pelkästään sähköautoilla. Se on täysin epärealistinen tavoite, enkä osaa edes sanoa, olisiko se järkevä ratkaisu. Uskon kyllä, että autoteollisuus tulee tekemään tarvittavia korjauksia, että me voimme lähitulevaisuudessa saada vähäpäästöisempiä dieseleitä.

I Österbotten mår vi annars bra, om det inte skulle vara för skarven och vargen. Jag tänkte fråga ministern varför inte också medlemmar från fiskerinäringen och från vanlig landsortsbefolkning fanns med när den här senaste gruppen tillsattes. Nu verkar det vara mest ornitologer.

11.11 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin valtiokunta lisäsi Metsähallituksen luontopalveluihin merkittävät 3,7 miljoonaa euroa, ja se on näiden kansallispuisto- ja luontokohteiden kohdalla erittäin iso panostus prosenteissa, todella merkittävä lisäys. Meillä on 40 kansallispuistoa, ja paikallistalouteen, paikallisten työllistämiseen sellaisilla alueilla, joilla työtilaisuuksia on muuten aika rajallisesti tarjolla, tämä on todella iso panostus lisää.

Edustaja Suutari tässä kysyi, että mites Kainuun Hossan rahoitus, kun se ei ole täällä luettelossa. Siihen täytyy sanoa, että juuri viime vuonna perustettiin tämä kansallispuisto. Sinne meni 2,5 miljoonaa euroa, ja perusrahoituksella se pidetään varmasti hyvässä kunnossa.

Autiotuvat ovat siellä mukana. Se on semmoinen aarre, joka tulee aika harvoin esiin, mutta siihen on haluttu korvamerkata rahaa. Ja todellakin, ilmastopaneeli sai 150 000 — se on merkittävä kädenojennus ilmastopolitiikan suuntaan.

11.12 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia tosiaankin jaostolle näistä lisäyksistä. Erityisen kiitollinen olen näistä kansallispuistoihin, etenkin Pyhä-Häkin ja Salamajärven kansallispuistoihin, tehdyistä lisäyksistä. Näillä on todella iso aluepoliittinen merkitys, mutta tämä korjausvelka, joka meidän kansallispuistoverkostossamme kasvaa, on tulevallakin kaudella ongelmana, ja varmasti siihen ratkaisuja joudutaan hakemaan.

Tähän ilmastopolitiikkaan: Kiitos ministeri Tiilikaiselle jäntevästä toiminnasta ilmastokokouksessa. Tässä onkin nyt saavutettu todella hyviä etappeja kuluneella vaalikaudella. — Voin hyvällä perusteella esittää kysymyksen salin vasemmalle laidalle vihreille: mitkä ovat teidän ilmastopoliittiset saavutuksenne? — Suomen ilmastopäästöt laskivat viime vuonnakin, ja tähän on pitkälti Matti Vanhasen toisen hallituksen aikana tehtyjen toimenpiteiden ansiota, jotka nyt purevat. Niitä silloisen elinkeinoministeri Pekkarisen johdolla valmisteltiin, ja nyt ne hyvät vaikutukset näkyvät.

Toisin kuin monessa EU-jäsenmaassa Suomen hiilidioksidipäästöt viime vuonna todella laskivat. Puhetta riittää, mutta ne toimenpiteet on oikeasti tehtävä, ja niin nyt on tehtykin.

11.13 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yhtyisin myös näihin kiitoksiin kansallispuistoista. Ne ovat vetovoimaisia matkailukohteita, ja pienellä panostuksella tosiaan saadaan suuria aluetaloudellisia vaikutuksia ja tämän työllisyyden kannalta etenkin nuoria on pystytty niissä työllistämään. Koska meillä tuolla syrjäalueilla nuorillekaan niitä työpaikkoja ei liiemmälti ole, niin tämä on tärkeä pointti.

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Tosiaan kunnostamiseen tuli lisärahoitusta, mutta pidän tärkeänä myös sitä, että esteettömien luontopalvelukohteiden lisäämiseen tuli rahaa. On tärkeää huomioida myös kaikki erityisryhmät, jotta päästäisiin tulistelupaikoille ja autiotuville.

Tässä tietenkin pitää malttia olla näitten uusien kansallispuistovaateiden ohella. Kuten on kuultu, täällä korjausvelkaa on jo näissä nykyisissäkin paljon. Mutta yhtyisin kyllä tuohon edustaja Majjalan pyyntöön Posion Korouoman kansallispuiston osalta. Siinä status toisi lisää turisteja. Siellä on jo nykyisin paljon kiipeilijöitä ja lintumatkailijoita. Uskon, että toivottavasti siellä on nyt selvitys ja kartoitus menossa sen osalta, mitä tämä kansallispuistostatus merkitsisi alueelle.

11.14 Olli Immonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ympäristöasiat ja asumiseen liittyvät asiat ovat tärkeitä, ja myös perussuomalaiset ovat esittäneet näihin teemoihin omat vaihtoehdonsa.

Ensinnäkin asumisen saralla tärkeää on asumiskustannusten halpuuttaminen. Olemmekin esittäneet muun muassa sähkönsiirtohintojen kohtuullistamista, lämmityspolttoaineiden veronkorotusten perumista, kiinteistöveron alarajojen laskemista, laajennetun muuttoaavustuksen käyttöönottoa sekä erityisryhmien asumisolojen kuntoon saattamista korjausavustuksilla. Millä tavalla arvoisa ministeri suhtautuu näihin perussuomalaisten ehdotuksiin?

11.15 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitusta ja ministeriä on syytä tietysti kiittää kaikista niistä ponnisteluista, mitä on tehty maailman ja EU:n päästötavoitteiden kiristämiseksi ilmastopolitiikassa, ja tuolla viime viikon kokouksessa olette rehkinneet olan takaa — kiitos siitä.

Viime kaudellahan ilmastolaki oli vihreille hallitusyhteistyön kynnyskysymys, ja tuo ilmastolaki toteutettiin ja päätettiin, että se tulee voimaan. Vihreät ovat myös esittäneet eräpäivän asettamista kaikille fossiilisille polttoaineille, ja kun hallituksen ilmastopolitiikan musta piste eli turpeen poltto tällä kaudella vielä laitettaisiin aikataulutetulle kieltolistalle, niin yhdessä muiden fossiilisten päästöjen rajoittamisen kanssa oltaisiin jo ilmastopolitiikassa lähellä vahvan edelläkävijän tunnusmerkistöä.

Arvoisa ministeri, kun tärkeimmiksi luontotyyppien uhanalaistumisen syiksi on tänään julkaistussa raportissa esitetty metsätalouden toimenpiteet — ojitus, pellonraivaus — ja vesien rehevöityminen, niin meillä on aika selvät signaalit siitä, mihin suuntaan luonnonsuojelupolitiikkaa, ympäristöpolitiikkaa ja metsäpolitiikkaa tulisi viedä.

Puhemies Paula Risikko: Jatketaan vielä jonkin aikaa debattia.

11.16 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On selvää, että luontoarvot, vesistöjen kunto ja luonnon monimuotoisuus ovat meille kaikille tärkeitä, ja en tiedä, onko eduskunnassa yhtään puoluetta, jolle nämä arvot eivät olisi tärkeitä.

Mutta siitä huolimatta, arvoisa ministeri, haluan kysyä teiltä: mitä eduskunnassa voidaan tehdä julkiselle keskustelulle, koska nyt näyttää siltä, että jotkut eivät synnytä enää lapsia sen takia, kun pelkäävät, että maailma tuhoutuu? Tämä homma on mennyt pikkuisen överiksi joskus, minun mielestäni ainakin. Me syyllistämme metsäteollisuutta, joka on erittäin vahvasti lisännyt hiilensidontakykyä ja metsien tilavuutta, mikä on maailman pelastamisen kannalta tärkeätä, me syyllistämme kotimaista maataloutta, me syyllistämme

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

bensa-autoilla ajavia, dieselautoilla ajavia, niin ihmiset ovat aika ahdistuneita ja saattavat vetää vääriä johtopäätöksiä siitä, mikä on Suomen mahdollisuus vaikuttaa globaalisti ilmastokysymyksiin. Meidän päästömme ovat 0,1 prosenttia tai jotakin maailman päästöistä, ja kun meillä on kansainvälinen nollasummapeli, niin jos Suomessa maatalous, metsätalous lakkaa, se siirtyy jonnekin muualle ja ilmastovaikutukset ovat entistä pahempia. [Puhemies koputtaa] Arvoisa ministeri, mitä te olette mieltä tästä ilmastokeskustelusta?

11.17 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puutun tässä asuntopolitiikan osalta yhteen yksityiskohtaan, ja se liittyy korjausavustuksiin, joita myönnetään uusien hissien rakentamiseen, ja tästä vuodesta eteenpäinhän niitä on myös myönnetty vanhojen hissien muuttamiseen esteettömiksi. Tätä muutosta on kuitenkin tulkittu aika lailla ahtaasti, ja kaikkia tarpeellisia remontteja tämän suhteen ei olla saatu tehtyä. Olisikin nyt aika lailla tarkoituksenmukaista, että tässä tulkinassa katsottaisiin hieman laueammin, jotta pystyttäisiin tukemaan muun muassa ikääntyneiden ja myös liikuntarajoitteisten ihmisten pärjäämistä omassa kodissaan. Siltä osin valiokunnan yksimielinen viesti, joka tässä mietinnössäkin on, on syytä kyllä laittaa ministeriössäkin toteutukseen, jotta näitä avustuksia saadaan liikkeelle.

Samalla tereehdin kyllä ilolla sitä, että kun korjausprosentti nyt alennettiin aikaisemmasta 50:stä 45:een, niin nyt sitten maaliskuun loppuun mennessä pohditaan sitä, voisiko sitä nostaa väestöltään ikääntyvillä alueilla. Tämä olisi kyllä syytä toteuttaa.

11.18 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaosto esitti valiokunnalle yhteensä yli 5 miljoonan euron korotusta talousarvioesitykseen, ja halusimme tänä vuonna painottaa nimenomaan kansallispuistojen roolia. Siellä 19 puistoon ja eri luontokohteisiin sijoitetaan 2,8 miljoonaa. Lisäksi esteettömyys ja reitistöjen opastukset ynnä muut olivat meidän kohderyhmänä. Tällä haluamme tukea erityisesti matkailuelinkeinon merkitystä ja tulevaisuutta jatkosakin.

Ilmastokeskustelua on paljon käyty täällä, ja itse näen, että Suomi voi toimia erittäin hyvänä konsulttina nimenomaan näissä ympäristö- ja ilmastoasioissa. Meiltä löytyy erityisen hyvää osaamista muun muassa energia- ja ympäristöteknologian alalta, ja tuolla Vaasan seudulla esimerkiksi se on yksi ihan keskeisin elinkeinohaara. Eli Suomen täytyy olla maailmalle konsulttina. Emme me pysty yksinomaan omilla päästörajoituksilla asioita hoitamaan vaan konsultoimalla muita.

11.20 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan myös yhtyä näihin kiitoksiin Katowicen ilmastokokouksen toimenpiteistä ja todeta sen, mikä RKP:n riveistä tuli esityksenä: Meillä oli hyvä yhteistyö ministerin kanssa myös tästä näkökulmasta, ja tähän ilmastopaneelin sihteeristön palkkaukseen eduskunnassa päätimme lisätä 150 000 euroa, ja se tarkoittaa kolmea henkilötyövuotta. Eli tämä tuli hoidettua tässä eduskunnan työn edetessä.

Haluan vielä alleviivata tätä mielestäni hienoa juttua, mikä eduskunnassa tehtiin, eli nämä helppokulkuiset, esteettömät luontokohteet: Me tarvitsemme helppokulkuisia reittejä, me tarvitsemme leveitä pitkospuita, mutta tämä ei tarkoita pelkästään pyörätuojeja, vaan meidän väestö ikääntyy ja tarvitaan kohteita, joihin pääsee helposti nuotion äärelle tai

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

nauttimaan kauniista suomalaisesta luonnosta. Tämä on sellainen juttu, joka minun mielestäni on yksi iloisimpia joululahjoja meille kaikille Suomen luonnonystäville.

11.21 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tarkastusvaliokuntahan teki historiallisen, yksimielisen mietinnön asuntopolitiikasta tovi sitten. Siinä ihan yksimielisesti eduskunta lähetti terveiset siitä, että tarvitaan pitkäjänteisyyttä ja yli vaalikausien ulottuva kahdeksan vuoden ohjelma, jossa muun muassa osana tätä ohjelmaa kiinnitetään vahvaa huomiota asuinalueiden eriytymisen ehkäisyyn ja tehdään lähiöohjelmaa.

Puhemies! Kävi niin, että valiokunta aivan yksimielisesti totesi ongelmaksi myöskin sen, että asumisen hinta on aivan liian kallista. Tietenkin me tiedämme tänä päivänä, että suurissa kaupungeissa nyt asuntojen hinnat ja vuokrien hinnat ovat nousseet käytettävissä olevia tuloja nopeammin ja erityisesti tietenkin pienituloisten osalta asumisen kustannukset suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin ovat aivan liian isot. Valiokunta puhuu monista toimista, muun muassa eri tavoista varmentaa, että meillä on riittävästi kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja.

Kysyisinkin ministeriltä: Oletteko tutustunut nyt näihin valiokunnan moniin lausumaesityksiin ja lähtenyt nyt valmistelemaan niitä? Siellä on myös näistä homekodeista mainintoja ja taantuvien alueiden ongelmista tyhjilleen jäävien asuntojen suhteen, monia hyviä esityksiä. Missä vaiheessa niiden valmistelu on, ministeri?

11.22 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Luontomatkailu on Suomen tulevaisuuden vientikohteita, josta on odotettavissa yhä kasvavaa tuloa, ja ne ovat kansallisestikin meille tärkeitä alueita. Siksi onkin huolestuttavaa, että luontokohteiden korjausvelka kasvaa, ja aivan oikein mietintö toteaa, että tätä ei normaalilla budjettirahoituksella saada hoidettua. Onkin syytä ottaa käyttöön muita rahoituskeinoja. Kysyn nyt ministeriltä: Onko ministeriössä pohdittu sitä, että rakennettaisiin aivan uusi rahoitusmalli ja etsittäisiin uudenlaista sijoittamista tähän alueeseen, josta on ihan selkeät tuotto-odotukset ja josta on myös kansallisesti isoa merkitystä Suomelle? Onko pohdittu, että tähän tulisi jonkinlaisia rahastomalleja tai säätiömalleja tai jotain muita, jotka olisivat budjettirahoituksen ulkopuolella, että saataisiin mahdollisimman nopeasti nämä tärkeät alueet sellaiseen kuntoon, että ne olisivat yhä houkuttelevampia ulkomaalaisille tulla Suomeen?

11.23 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensi vuoden talousarvio osoittaa sen, että tämä hallitus ja eduskuntapuolueet tekevät vahvaa työtä Suomen ympäristön parhaaksi. Erityisen iloinen olen Itämeren suojeluohjelmasta — kolmevuotinen suojeluohjelma, johon tulee 45 miljoonaa euroa. Ensi vuonna ohjelma alkaa 16 miljoonalla eurolla. On erinomaista, että saamme vauhtia Itämeren suojeluun, koska kaikki Itämeren rantavaltiot ovat suojelusta lipsuneet, ja nyt Suomi näyttää esimerkkiä. Kun on mittavia voimavaroja, ne on myöskin kohdennettava vaikuttavaksi, ja tutkimuksissa on todettu, että pelloille levitetty kipsijäte vähentää tehokkaasti vesistöihin päätyvää fosforihuuhtoumaa. Siksi on tärkeää, että merkittävä osa näistä voimavaroista laitetaan kipsiin ja erityisesti Saaristomerelle ja sen lantapommin purkuun — se on erittäin iso ympäristöongelma. Kysynkin ministeriltä: Millä tavalla nuo suojeluohjelman voimavarat kohdennetaan? Ja onhan niin, että pitkällä tähtäimellä myöskin selvitämme, miten me saamme kier-

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

totaloutta käyttöön? Myöskin maatalouden ympäristötukia on kohdennettava paremmin. Kun 20 prosenttia päästöistä tulee tietyiltä peltoalueilta, on selvää, että myöskin tukia on jatkossa [Puhemies koputtaa] kohdennettava tarkemmin. Mitä toimia tämän eteen olette tehneet, ja onko tulossa selkeitä parannuksia?

11.25 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ottavat ilmasto- ja ympäristökysymykset vakavasti. Emme siis tyydy julistamaan, vaan me esitämme konkreettisia ja vaikuttavia ja realistisia keinoja. Se, että saastuttajamaat, Kiina ja Intia, luokiteltiin vielä Pariisin ilmastopöytäkirjassa kehitysmaiksi, on todellinen sopimuksen häpeätahra. Perussuomalaisten mielestä ympäristö- ja ilmastopolitiikan tulisi olla sellaista, että tuotteet tuotetaan Suomessa, pidetään teollisuus Suomessa, koska me tuotamme ne puhtaasti ja luontoa kunnioittaen. Suomalaisten autoilijoiden päästöt ovat 0,15 promillea koko maailman päästöistä, niin että on aivan turhaa, että me kiusaamme tavallista ihmistä, jolla on tavallinen auto, jolla on tavallinen asunto, korkeilla bensan hinnoilla ja muilla asumiskuluilla. Meidän tulisi tehdä ympäristöystävällistä politiikkaa tavalla, [Puhemies koputtaa] jolla me emme kiusaa tahallaan tavallista [Puhemies koputtaa] suomalaista.

11.26 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministeri Tiilikaiselle hyvästä työstä Katowicessa. Ja kiitos myös siitä, että kohtuuhintaista asuntotuotantoa lisätään pääomittamalla A-Kruunua 50 miljoonalla eurolla. Erittäin hyvänä pidän myös sitä, että erityisryhmien asuntojen rakentamista ja korjaamista esitetään tuettavaksi 110 miljoonan euron investointiavustuksilla ja nuo avustukset kohdennetaan ensisijaisesti heikoimmassa asemassa olevien ryhmien asuntotuotannon edistämiseen. Myös korjausavustuksiin varataan rahaa, pääosin hissien jälkiasennusten ja vanhusten ja vammaisten asuntojen korjausten tukemiseen. Tämä esteettömyys on erittäin tärkeää tietenkin nimenomaan vanhusten ja vammaisten kohdalla.

Kysyisin: aiotaanko meillä asumisen ongelmia ennaltaehkäistä ja millä tavalla? Asumisneuvonta lisäisi vuokralaisten mahdollisuutta saada tukea varhaisessa vaiheessa esimerkiksi vuokranmaksun ongelmiin.

11.27 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kotimaan liikenteen kasvihuonepäästöt menevät suunnilleen näin vuodelta 2017: autoilu noin 92 prosenttia, vesiliikenne 4, lentoliikenne 2, ja raideliikenteellekin jää vielä reilun prosentin verran. Tässä julkisessa keskustelussa dieselautoilijoita rokotetaan korkeilla hinnoilla, polttoainehinnoilla, maksuilla ja myös autojen arvonalennuspuheilla, vaikka edelliset hallitukset ovat varsin määrätietoisesti kannustaneet kansalaisia ostamaan dieselautoja täällä pitkien etäisyyksien Suomessa. Kysyn ministeriltä: Miten hallitus näkee ja miten ministeri näkee tämän dieselautojen ympärillä käytävän julkisen keskustelun? Dieselautoilijoita rokotetaan, vaikka uusi dieselteknologia puhdistaa varsin tehokkaasti tästä prosessista syntyviä kasvihuonepäästöjä ja muita myrkkyjä. Mitä hallitus aikoo tehdä, ettei myöskään autojen maahantuojuille koidu tästä kohtuutonta haittaa ja myös kansalaisille — autojen arvonalennus on omaisuuden arvon alenemista?

11.28 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulevan hallituskauden yksi tärkeimpiä tehtäviä on luonnonsuojelualueiden hankintamäärärahan lisää-

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

minen merkittävästi ja luonnon monimuotoisuuden hupenemisen pysäyttäminen. Toinen tärkeä tehtävä on kansallispuistojen korjausvelan selättäminen. Kiitän valtiovarainvaliokuntaa tärkeästä lisäyksestä: 4 miljoonaa euroa kansallispuistoille ja niiden rakenteille. Se on toki hyvä alkua.

Kalojen suojelussa on viime vuosina päästy eteenpäin kalatiestrategialla, mutta tällä ei pystytty puuttumaan kaikkiin pienimpiin vesivoimalan patoihin, jotka ovat kuitenkin esimerkiksi Uudellamaalla merkittäviä esteitä kalojen nousemiselle kutemaan. Kysyisin teiltä, ministeri Tiilikainen, energiasta vastaavana ministerinä: miten näette, voisimmeko tehdä sellaisen ohjelman, jolla kartoitetaan nämä haitalliset padot ja edistetään niiden purkamista kalojen nousun turvaamiseksi?

Lopuksi vielä kiitän teitä työstänne ministerinä. Olette tehnyt parhaanne, ja arvostan työtänne.

11.29 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaiset esittävät ympäristöministeriön pääluokan kohdalla muutamaa lausumaa, ja totean ne tässä.

Ensinnäkin asumisen halpuutuksesta ehdotamme, että hallitus valmistelee viipymättä asumisen halpuutusohjelman, jossa panostetaan muun muassa vuokra-asuntotuotantoon ja korjausrakentamiseen, asunnottomuuden poistamiseen, asumiskustannusten alentamiseen lämmityskustannuksia, kiinteistöveroja ja varainsiirtoveroa pienentämällä, sähkön siirtohinnan alentamisella, tonttimaakeinottelun estämisellä, kaavoituksen nopeuttamisella, kohtuuttomiin vuokriin puuttumalla sekä työpaikan saamisen tai vaihtamisen johdosta tapahtuvien muuttojen tukemisella.

Toiseksi meillä on lausuma 22 huomenna äänestyksessä, jossa ehdotamme, että hallitus valmistelee toimenpiteet suomalaisten asunnottomuuden poistamiseksi samalla nopeudella kuin se järjesti asumisen suurelle turvapaikanhakijain joukolle.

Arvoisa ministeri, pyydän, [Puhemies koputtaa] että kommentoitte näitä lausumia 1 ja 22.

Puhemies Paula Risikko: Edustaja Talvitie, valiokunnan jäsen.

11.30 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaostolle. Olette tehneet hyvää työtä. Täällä on nimenomaan panostuksia niin ilmastoasioihin, vesistöasioihin kuin sitten myöskin luonnon monimuotoisuuteen.

Luontokohteet ovat merkittäviä sekä kotimaan- että ulkomaisen matkailun kannalta, ja on siksi hyvä, että kansallispuistojen ja luontokohteiden kunnostamiseen ja kehittämiseen ja myös esteettömiin luontokohteisiin on lisätty rahaa. Tärkeää on myöskin se, että useamman vesistön kunnostukseen, myöskin saimaannorpan suojeluun ja Itämeren kunnostukseen on lisätty rahaa.

Kokoomus on syksyn aikana valmistellut ympäristötavoitteita, jotka julkaistaan tammi-kuussa, ja teemana on ”vapaus tarvitsee vastuuta”: vastuuta luonnon monimuotoisuudesta, vastuuta ilmastosta ja vastuuta vesistöistä. Siinä mielessä ilahduttaa näin puolueen varapuheenjohtajanakin, että nämä ovat hyvin sen kaltaisia, mitä ensi vuonna tehdään budjetissa.

Kiitos vielä ympäristöministeri Tiilikaiselle, erityisesti tietenkin viime viikkojen Kato-wicen panostuksista ja asioista puhumisesta, mutta myöskin muuten työstänne.

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

11.32 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyn ministerille esitettyihin kiitoksiin. Katowice oli erittäin tärkeä saavutus sen takia, että silloin saatettiin maat samalle viivalle ja saatiin yhteiset pelisäännöt.

Ilmastonmuutoksen käsittelyä kuitenkin toivon Suomessa jatkossa tehtävän niin, ettei luoda kauhukuvia. Minusta edustaja Eestilä osittain kuvaili sitä tilannetta. Pitää olla faktat, joiden pohjalta asioita käsitellään, ja meidän pitää oma velvollisuutemme hoitaa mutta ei niin, että ihmiset kauhistuvat tästä tilanteesta, koska siihen ei ole mielestäni mitään aihetta. Suomessahan metsät ja pellot ja luonnonvarat ovat ne, joiden kautta me pystymme erittäin paljon tekemään.

Aikanaan, kun Metsähallitus pilkottiin, syntyi tämä ongelma, josta me tänään olemme täällä puhuneet liittyen näihin kansallispuistoihin ja vastaaviin. Kerron vain, että 54 miljoonaa oli silloin aikanaan tämä osuus luonto- ja ympäristöpalveluista, joka nyt sitten ei ole samalla tavalla enää saamassa Metsähallitukselta rahoitusta kuin sai aikanaan. Se kärsijä tässä on nyt tämä puoli, ja siihen pitää löytää rahoitus.

11.33 Ben Zyskowiec kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Myös itse yhdyn niihin kiitoksiin, joita täällä on esitetty sekä jaoston puheenjohtaja Heinoselle osuvista täsmäpanostuksista että ministeri Tiilikaiselle ja hänen virkamiehilleen yleensä työstä mutta ennen kaikkea tuosta Katowicen kokouksesta.

Ilmastonmuutos on totta. Jopa minunkaltaiseni vanhan jäärän on se todettava. En ole yhtä optimistinen kuin edustaja Östman ja eräät muut täällä puhuneet edustajat siitä, että Suomi varmasti panostaa riittävästi tähän asiaan. Olen huolissani siitä, että Suomessakin, muista maista puhumattakaan, keskustelu eri keinoista ilmastonmuutoksen torjuntaan johtaa siihen, että kaikki he, joita nämä keinot koskevat kielteisellä tavalla, asettuvat vastahankaan. Siksi kysyn ministeri Tiilikaiselta: kun hallitus on kutsunut kaikki puolueet pyöreään pöytään näitä keinoja arvioimaan, niin miten tämä työ etenee?

Puhemies Paula Risikko: Vielä on muutama henkilö, joka ei ole saanut puheenvuoroa.

11.34 Eero Reijonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jaoston puheenjohtaja jo poistui, mutta haluan kiitokset hänelle osoittaa. Meillä oli hyvä joukkuehenki, ja saimme ihan hyviä asioita eteenpäin.

Itse haluan nostaa muutaman asian: Ensinnäkin on hienoa, että me saimme Suomen Metsästäjäliitolle edelleenkin nyt rahan kosteikkojen rakentamiseen ja ympäristönsuojelutyöhön. Tämä on hyvää jatkumoa. Toinen tärkeä asia on minusta se, että kun matkailu näyttää vain lisääntyvän luontokohteisiin, saimme sinne merkittävän summan rahaa Metsähallituksen luontopalveluihin, muun muassa Ruunaalle.

Täällä on nostettu, että onko Suomessa hyvä metsäpolitiikka, ja itse totean vain, että Suomessa on erinomainen metsäpolitiikka. Minusta sitä on hoidettu vastuullisesti.

Sitten tästä puurakentamisesta, joka on itseäni lähellä, totean vain sen, että tarkastusvaliokunta vieraili eräässä puukerrostalossa taannoin, ja nyt kun siitä on tehty hiililaskelmia, niin yksi puukerrostalo sitoo sen verran hiiltä, mitä 700 henkilöautoa vuodessa tuo hiili-dioksidia. Että kyllähän sillä puurakentamisella on merkittävä rooli.

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Puhemies Paula Risikko: Vielä on kolme henkilöä, jotka eivät ole saaneet debatissa puheenvuoroa, ja myönnän ne. Sen jälkeen sitten ministeri vastaa. — Edustajat Pakkanen, Ala-Nissilä ja Hoskonen. — Pakkanen ei ole paikalla.

11.35 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puurakentaminen on tärkeä asia. Juuri saatiin todella tutustua Joensuussa rakennusneuvos Reijosen johtaman yrityksen puurakentamiseen. 14 kerrosta. Se on erittäin hieno asia.

Ministeri Tiilikainen on kyllä tehnyt enemmän kuin suomenhevonen, enemmän kuin voi odottaakaan Pariisin ympäristökokouksessa ja Katowicessa, ja tällaista realistista vihreyttä me Suomessa tarvitsemme. En tiedä, kuinka paljon me tarvitsemme vihreätä puoluetta, mutta tällaista realistista vihreyttä me tarvitsemme, ja on hyvä, että meillä on Tiilikainen täällä ministerinä.

Todella jaostossa on voitu tehdä näitä täsmäkorjauksia luontokeskuksiin ja kansallispuistoihin, jotka ovat pahuutensa vallassa. Esimerkiksi Kurjenrahkaan on voitu saada määräraha. Se on erittäin tärkeätä. Ja tietenkin Itämeri: kun tuolla Itämeren rannan lähellä asuu, ne panostukset ovat tärkeitä.

Arvoisa puhemies! Kuitenkin viittaa myöskin siihen, [Puhemies koputtaa] mihin edustaja Viitanenkin, eli asuntopolitiikan rooliin ja mietintöön, minkä me olemme tehneet. [Puhemies: Aika!] Tätä osuuskuntapohjaisen asuntotoiminnan uutta mallia kannustan.

Puhemies Paula Risikko: Sitten vielä Hoskonen. Vain minuutti.

11.37 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kaksi asiaa lyhyesti:

Toinen on ilmastopolitiikka. On hyvä, että sillä asialla Katowicessakin edettiin, mutta toivoisin tähän keskusteluun hieman pidättyvyyttä ja järkeä sikäli, että nyt on hyökätty tai ainakin julkisuudessa on käyty keskustelua, jonka perusteella tuntuu, että monia vanhemman auton omistajia syyllistetään siitä, että he ovat ilmaston pilaamassa, vaikka auto on huollettu ja hyväkuntoinen, kymmenvuotias auto ja sillä ajetaan vähän vuodessa. Näinhän ei suinkaan ole. Se on kaikkein paras ympäristöteko, että pidämme itsemme ja automme kunnossa, vaikka se olisi kymmenen vuotta vanha. Ajetaan sillä, ja sitten kun se tulee käyttökänsä päähän, niin romuttamoon, ja sitten ostetaan se uusi. Se on paras ympäristöteko, koska se vanhakin auto on rakennettu joskus ja siihen on käytetty valtava määrä luonnonvaroja.

Toinen asia on sitten tämä hiilinielujen käsittely: Meillä Suomessa on ihan turhaan lähdetty sille tielle, että me yritämme olla paavillisempia kuin paavi itse. Meillä metsät kasvavat ja kaikki menee hyvin. Meidän pitää käyttää tämä tilaisuus hyväksi ja lopettaa sellainen turha oman pesän likaaminen, koska mahdollisuuksia meillä on, kun emme itse niitä pilaa.

Puhemies Paula Risikko: No niin, nyt ovat kaikki, jotka ovat vastauspuheenvuoron pyytäneet, saaneet sen. Sitten ministeri Tiilikainen, 5 minuuttia. Sitten mennään puhujalistalle.

11.38 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Kiitän edustajia kymmenistä vilkkaista puheenvuoroista. On mukavaa, että ympäris-

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

tö- ja ilmastoasiat kiinnostavat. En pysty kaikkeen vastaamaan yksilöidysti mutta yritän käsitellä kaikkia teemoja, mitä täällä esille nousi.

Aloitan asuntopuolelta. Todellakin nyt kohtuuhintaisen, valtion tukeman asuntotuotannon määrä on noussut noin kolmanneksella verrattuna viime vaalikauteen, ja se täytyy säilyttääkin tällä tasolla, koska kyllä suomalaiset tarvitsevat maksukyvyyn mukaisia vuokra-asuntoja jatkossakin. Ja tämä asunnottomuus, mihin täällä joku edustaja viittasi, niin siinä myös teimme pitkäjänteistä työtä nimenomaan asunnottomuuden ennalta ehkäisemisen puolesta, että tällainen pitkäaikainen asunnottomuus meillä on saatu kohtuullisen vähäiseksi. Nollaan sitä ei valitettavasti koskaan saada, mutta täytyy edelleen jatkaa, koska jokainen asunnoton on liikaa.

Sitten siirtyisin monimuotoisuuskysymykseen. Todellakin tänään saatiin tällainen luontotyyppien monimuotoisuuskartoitus, mitä on usean vuoden ajan nyt pitkään ja uutterasti tehty. Täällä kysyttiin, mitä esimerkiksi metsien ja muitten monimuotoisuusasioitten eteen pitää tehdä. Erityisesti metsäpuolella lehdot, paahteiset harjurinteet, jotkut puustoiset suot ovat niitä luontotyyppejä, joitten suojeluun täytyy tällaisia täsmäiskuja lisää pystyä tekemään. Metso on toimiva työkalu, ja tätä Metso-toimintatapaa on tarkoitus myös metsien ulkopuolelle luonnonsuojeluun nyt lähteä laventamaan ja suunnittelemaan, ja itse asiassa nyt suo- ja kosteikkopuolella valiokuntakin tähän osoittaa määrärahoja.

Sitten perinnebiotoopit: Kaikki perinnebiotoopit ovat uhanalaisia, ja syynä on yksinkertaisesti se, että meillä ei ole sitä suomifilmin maaseutua enää olemassakaan. Siellä missä omavaraistaloudessa muutama lehmä ja lammas käyskentelee pientareilla ja laitumilla ja metsänreunoilla, niin tällaiset elinympäristöt ovat kadonneet, koska se elämä on kadonnut. No, harrastusmielessä voi sitten maaseudulla eläessä perinnebiotooppeja hoitaa, ja se on hyvä niin. Muistan itsekin aikoinani ammattimaisena viljelijänä toimiessani ottaneeni muutaman lampaan, jotka hoitavat perinnebiotooppia. Homma meni hyvin niin kauan kunnes karhu söi puolet niistä lampaista. [Naurua — Ben Zyskowicz: Otamme osaa!] Eli tämä on sitä karua todellisuutta, miten pidetään perinnebiotooppeja: ainoastaan sillä, että siellä on oikeasti käyttöä, laiduntavia eläimiä. No, se on tällainen erityispiirre perinnebiotooppien osalta.

Ilmastoasiat: Kiitos lukuisista kiitoksista. Tässä on yritetty tehdä pitkäjänteistä työtä, ja todellakin nyt on tärkeää, että kaikkia maita mitataan samanlaisilla mittatikuilla näissä ilmastotoimissa. Täällä kysyttiin, miten Suomen työ etenee. Nyt meillä pääministerin toimeksiannosta eduskuntapuolueitten kesken haetaan yhteisiä linjauksia, millä voidaan Suomen EU-puheenjohtajuuskauteen lähteä, ja sitten tietysti, jos löytyy yhteisiä linjauksia myös kansallisesti, niin hyvä näin. Työ on edennyt hyvin, kiitän kaikkia siihen osallistuneita. On tietysti valitettavaa, että perussuomalaiset tästä eilen irtautuivat. Ja itse asiassa, kun täällä perussuomalaisten puolelta kysyttiin, miten nyt saadaan puolat ja bulgariat tähän toimeen mukaan, niin juuri sillä tavalla, mitä muun muassa täällä työryhmässä todennäköisesti tulemme esittämään, että EU-ilmastopolitiikkaa tehostetaan päästökauppaan keskittyen, koska se päästökauppa jakaa taakan tasaisesti kaikille samoilla säännöillä. Ne koskevat niin Puolaa kuin Bulgariaa ja Romaniaa, ja juuri tämänkaltaista politiikkaa haluamme olla vahvistamassa. [Välihuuto]

Autoilusta ja yleensä tästä ilmapiiristä: Itse haluan ilmastokeskusteluun tuoda toivon ilmapiiriin. Vaikka haaste on hurja, pelottavakin, niin silti meillä on nimenomaan toivoa, kun toimiin ryhdytään ja tartutaan, ja täytyy uskoa siihen tulevaisuuteen. Täällä keskusteltiin liikenteestä ja eri-ikäisistä autoista. Juuri sen takia, että meillä on vajaa 3 miljoonaa käyt-

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

tökelpoista autoa, jotka liikkuvat teillä joka päivä, kun niillä ajetaan, hallitus on panostanut siihen, että tuodaan uusiutuvat polttoaineet, jotta jokaisen auton tankkiin voidaan panna vähemmän päästöjä aiheuttavia aineita. Sähköinen liikenne tulee ajastaan, mutta huolehdi- taan siitä, että meillä on riittävän paljon biopolttoaineita käytettävissä, jotta pystytään myös nopeasti olemassa olevien autojen käyttöiän kuluessa päästöjä alentamaan.

Paljon oli hyviä kommentteja, mutta aika on rajallinen. Kiitän eduskuntaa erittäin hy- västä yhteistyöstä. On mukava viedä ympäristöasioita, ilmastoasioita eteenpäin, kun on vankka, lähes yksimielinen tuki takana. — Kiitoksia.

Puhemies Paula Risikko: Kiitoksia. Sitten mennään puhujalistaan.

11.44 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Lämmin kiitos ministeri Tiilikai- selle hyvästä työstä ei ainoastaan nyt vaan koko vaalikaudella. Pitkäjänteinen näkemys ympäristöasioista on tehnyt kyllä tämän ministeriön työstä eräänlaisen sankaritarinan.

Erytinen kiitos asunto- ja ympäristöjaoston puheenjohtajalle Timo Heinoselle, joka on huomioinut myös täältä oppositiosta kuuluvaa ääntä. Se kertoo mielestäni siitä, että on ter- vettä harkintaa hyville esityksille.

Nostan tässä kaksi kohdetta, jotka voisivat tuottaa valtiolle enemmän kuin vievät val- tion euroja.

Ensimmäisenä on järjestöjen tukeminen. On harmillista, että järjestöille suunnatut rahat ovat näin niukat, alle 2 miljoonaa euroa. Järjestöt tekevät ympäristötyötä huomattavasti kustannustehokkaammin kuin julkinen sektori. Voidaankin sanoa, että ympäristöä hoita- ville järjestöille annetut avustukset ovat säästöä parhaimmillaan, sillä ne tuottavat niin te- hokasta työtä. On hyvä, että valiokunta lisäsi 200 000 euroa järjestöille, se varmasti roh- kaisee heitä, mutta kyllä tämän ottaisin semmoisen erityistarkastelun kohteeksi, että kuin- ka paljon hyvää järjestöt voivat tuottaa todella pienillä kustannuksilla.

Toinen kohta, josta valtio voisi enemmän hyötyä, on luontomatkailu, josta äsken pu- heenvuorossani puhuin. Totean siitä vain, että tämä on kasvava ala Suomessa ja se pitää nostaa aivan uudella tavalla keskiöön, ja siksi nämä tähän liittyvät kaikki luontokohteet on saatava kuntoon ja tämä korjausvelka kurottua kiinni. Ministeri ei tähän kysymykseeni vastannut. Ehkä hän vastaa myöhemmin, onko näitä uusia rahoitusmalleja pohdittu.

Erittäin tärkeää on myös Itämeren tilaan kiinnitetty huomio, ja on tärkeää, että veden- alaisen meriluonnon kartoitusohjelmaa, Velmua, edelleen jatketaan. Ja näin savonlinnalai- sena olen erityisen tyytyväinen saimaannorpan suojeluun lisätyistä 100 000 eurosta. Tämä- kin on sellainen asia, jossa nähdään, kuinka pitkäjänteisyys näkyy nyt hyvinä tuloksina ja kanta kasvaa hyvällä tavalla. Uskon, että norppatutkija Jouni Koskela Savonlinnassa on erityisen tyytyväinen tänä jouluna.

Sitten viimeisenä asiana nostan avustukset korjaustoimintaan. Valiokunta on kiinnittä- nyt erityistä huomiota siihen, että myös vanhojen kerrostalojen hissejä voidaan korjata es- teettömiksi jopa 40 prosenttia halvemmalla kuin täysin uuden hissien rakentaminen mak- saa. Tämä uusi korjausrahan käytön laajentaminen, vanhojen hissien korjaaminen esteet- tümiksi, tuli voimaan 2018. Kuten täällä edustaja Joona Räsänen totesi, on ARA tulkinut tätä mahdollisuutta niin ahtaasti, että se on tuottanut asuntoyhtiöiden hallituksille paljon ylimääräistä työtä. Onneksi valiokunta on nyt vielä tarkentanut tätä kirjaustaan, jotta siellä ARAssakin sitten ihan avautuu, mikä on ollut eduskunnan tahtotila. Lainaus mietinnöstä: ”Pääosa korjausavustuksista myönnetään uusien hissien rakentamiseen. Vuodesta 2018 al-

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

kaen avustusta on voinut saada myös hissien korjaamiseen esteettömiksi. Valtiovarainvaliokunnan linjaama muutos on kuitenkin toteutettu liian rajoitettusti, ja valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena, että avustusta suunnataan toteutettua laajemmin vanhojen hissien korjaamiseen ja muuttamiseen esteettömiksi. Tämä edistää ikääntyvän ja liikuntarajoitteisen väestön kotona asumista. Olemassa olevassa rakennuskannassa on esimerkiksi paljon 60- ja 70-luvuilla rakennettuja taloja, joiden hissikuiluihin on kohtuullisilla kuluilla mahdollista asentaa uusi entistä tilavampi hissikori.” Myös ARAn viestintä on ollut näiden avustusten suhteen kohtuullisen niukkasanaista — liekö pelätty, että tulee liikaa hakemuksia. En usko. Tämä on sellainen asia, että tämä vaatii paljon osaamista, ja vie aikaa ennen kuin oivalletaan, että myös vanhan hissien voi korjata esteettömäksi.

Summa summarum: erittäin hyvä [Puhemies koputtaa] kokonaisuus, jossa on paljon hyviä asioita, ja uskon, että tämä yhteistyö, jota tässä nyt on laajasti tehty, kantaa hyvää hedelmää.

11.49 Aila Paloniemi kesk: Arvoisa rouva puhemies! Jokaisella on oikeus kotiin, jossa asua ja rakentaa omaa elämää. Asunnottomuus on kuitenkin yhä vaikeasti tunnistettava ilmiö, erityisesti tilanteissa, joissa ihminen ei asu kadulla, vaan kavereiden tai sukulaisten luona. Valitettavaa on, että myös vankiloissa, päihdehuollon laitoksissa ja psykiatrisissa sairaaloissa elää ihmisiä, joilla ei ole kotia, jonne palata laitospaikan jälkeen. Pitkäaikaisasunnottomuuden taustalla on usein laajoja päihde- ja mielenterveysongelmia sekä elämänhallinnan haasteita.

Yksi keskeinen syy asunnottomuuden taustalla on kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen puute erityisesti suurimmissa kaupungeissa. Onneksi tähän ongelmaan jälleen kerran puututaan ja siihen laitetaan resursseja. Yhdyskuntasuunnittelulla tulee vähentää asuinalueiden sosioekonomista eriytymistä. Lisääntyneellä sosioekonomisella eriytymisellä on monia negatiivisia vaikutuksia muun muassa terveyteen ja koulutukseen. Jos itsenäinen asuminen ei suju, tulee olla riittävästi esimerkiksi tuettua asumista tarjolla, erityisesti pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi. Meillä on paikkakuntia, joissa on jonoa tuetun asumisen palveluun. Näin ei tietenkään pitäisi olla. Keskustan tavoitteena on puolittaa asunnottomuus vuoteen 2021 mennessä ja poistaa se Suomesta kokonaan vuoteen 2025 mennessä.

Arvoisa puhemies! Toinen merkittävä tekijä asunnottomuuden taustalla on vuokralaisten elämänhallintataitojen haasteet, jotka ilmenevät esimerkiksi taloudenhoidon ja vuokranmaksun ongelmina ja luottotietojen menettämisenä. Vuokralaisen luottohäiriömerkintä hankaloittaa huomattavasti uuden asunnon löytymistä, vuokravelka ja häättö estävät sen usein kokonaan. Vuokranantajan riski on huomattava, koska maksamatta jäänyt vuokrasumma voi mennä jonon jatkoksi tuhansien eurojen ulosottovelkoihin. Voi kulua vuosia ennen kuin saatavalle kohdistetaan ensimmäistäkään suoritusta, mikäli vuokralaisella yli-päättään on tuloja, mistä velkaa voisi periä.

Myös kotivakuutuksen saamisessa on ongelmia, jos on maksuhäiriömerkintä. Merkin-nän saaneen ihmisen voi olla vaikea saada asuntoa, koska hän ei saa kotivakuutusta. Vakuutusyhtiöillä ei ole velvollisuutta myöntää vakuutusta henkilölle, jolla on toistuvia maksuhäiriömerkintöjä. Useat vuokranantajat edellyttävät kuitenkin kotivakuutuksen ottamista erityisesti siihen kuuluvan vastuuvakuutuksen vuoksi.

Esimerkiksi Riskivakuutushankkeessa on rakennettu ansioituneesti uutta vakuutustuet-tetta, joka mahdollistaa kotivakuutuksen kaltaisen vakuutusturvan luottotietonsa menettä-

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

neelle asunnonhaltijalle. Lisäksi LähiTapiola on pilotoinut huoneistoturvavakuutushanketta, jossa turvataan kiinteistönomistajan omaisuutta ja mahdollistetaan asunnon vuokraaminen henkilöille, jotka eivät saa kotivakuutusta. Tuo hanke on toteutettu yhteistyössä ympäristöministeriön asunnottomuuden toimenpideohjelman kanssa, ja se kestää kuluvan vuoden loppuun. Näissä hankkeissa kokeillut toimintatavat pitäisi ehdottomasti ottaa laajemmin käyttöön koko maassa.

Asumisen ongelmien ennaltaehkäisyä ja varhaista tukea tarvitaan. Erityisesti nuorille, esimerkiksi toisen asteen opiskelijoille, suunnatut asumistaitokurssit tuovat valmiuksia itsenäisen asumisen onnistumiseen. Lisäksi asumisneuvonnan laajentaminen valtakunnalliseksi olisi tärkeää. Asumisneuvonta lisää vuokralaisten mahdollisuutta saada tukea varhaisessa vaiheessa esimerkiksi vuokranmaksun ongelmiin. Esimerkiksi kunnallisiin vuokratiloihin asumisneuvonta olisi hyvä lisäys ja tarpeellinen työmenetelmä. Asumisneuvonnalla on voitu vaikuttaa esimerkiksi häätöjen vähenemiseen siellä, missä palvelua on jo kokeiltu.

11.53 Outi Alanko-Kahiluoto vihr: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Paloniemi puhui äsken sinänsä oikein hyvin asumisesta, asuntopolitiikasta, mutta täytyy todeta, että itse kyllä olen ollut aika tyytymätön hallituksen asuntopolitiikkaan. Viime vaalikaudella tehtiin merkittäviä panostuksia esimerkiksi raideliikenteeseen ja siihen, että sitoutettiin isoja kaupunkeja rakentamaan raiteiden varsille, mutta vastaavia panostuksia ei tällä vaalikaudella ole ollut.

Erityisen murheellinen olen ollut siitä, että hallitus on siirtänyt asumistuen sitomisen vuokraindeksistä kuluttajaindeksiin, mikä pidemmällä aikavälillä tulee laskemaan asumistuen tasoa merkittävästi, ja se tulee olemaan iso ongelma erityisesti suurissa kaupungeissa, joissa köyhyyden taustalla on pitkälti asumisen kalleus, vuokrien kalleus. Työttömyyden jälkeen kaikkein merkittävin syy kaupunkiköyhyyteen ovat nimenomaan nämä asumisen kustannukset. Siinä mielessä olisin toivonut, että ympäristöministeriössä, jonne asuminen sinänsä kuuluu, oltaisiin kiinnitetty tähän problematiikkaan enemmän huomiota — asumisen hintaan, köyhyyteen ja näistä sitten johtuviin ongelmiin.

Tänään on saatu uutisia siitä, mikä on uhanalaisen luonnon tila Suomessa. On julkaistu luontotyyppien kartoitus, ”punainen kirja”. Se kertoo hyvin huolestuttavaa uutista Suomen luonnon tilasta. Sen mukaan nimittäin puolet Suomen luontotyypeistä on uhanalaisia ja selvästi enemmän näitä uhanalaisia luontotyypejä on Etelä-Suomessa. Tässä valossa täytyy sanoa, että se, että hallitus on erityisesti leikannut Metso-ohjelman elikkä Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman rahoitusta, on harmillista — ja ylipäättänsä se, että hallituksen budjettikirjasta ei juuri ole pääteltävissä se, että kuudes sukupuuttoaalto on käynnissä.

Tänään on saatu tosiaan todella huolestuttavia uutisia suomalaisen luonnon tilasta, elikkä noin puolet Suomen luontotyypeistä on uhanalaisia. Kuitenkin tällä hallituskaudella luonnonsuojelun rahoitus on ollut vain puolet edellisen kauden rahoituksesta. Esimerkiksi juuri tästä Metso-ohjelmasta on leikattu rajusti ja soidensuojeluohjelmaa on romutettu. Nyt olisi kyllä korkea aika ottaa vakavasti nämä uutiset Suomen luonnon tilasta ja kääntää tässäkin suhteessa politiikan suuntaa. Viime hallituskaudella, kun vihreät olivat hallituksessa, tehtiin monenlaisia parannuksia ympäristönsuojelun tilaan, mutta tällä kaudella valitettavasti tässä suhteessa on menty vakavasti takapakkia. [Eeva-Maria Maijala: Ei ole!] — No, kyllä se nyt näin on. — Nyt tarvittaisiin pikaista panostusta niin tähän Metso-ohjel-

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

maan, jonka jo mainitsin, kuin myöskin soiden suojeluun ja ennallistamiseen, kosteikkoihin, perinnebiotooppeihin ja vieraslajien torjuntaan.

Ylipäähtänsä se, että ilmastonmuutos tulee pahentamaan sukupuuttoa monien lajien kohdalla, pitäisi ottaa vakavasti. Eli myös ilmastonmuutokseen vakavasti suhtautumalla voidaan sitten parantaa suomalaisen luonnon ja lajiston tilaa.

Puhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan vielä yksi puheenvuoro ja sen jälkeen vaihdetaan aihetta. Kun seuraavan puheenvuoron pyytäjä ei ole salissakaan, niin sitten vaihdetaan aihetta.

11.58 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Oikein mukava kuunnella tätä keskustelua, jossa nousee hyvin esille tämä yhteinen huoli, mikä meillä on ympäristöstä, ilmastonmuutoksesta ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemisestä. Nämä ovat todellakin sellaisia aihealueita, joiden eteen meidän täytyy yhdessä tehdä töitä.

Pieni kommentti: Edustaja Karimäki oli huolestunut vaelluskaloista ja etenkin pienten vesivoimaloiden aiheuttamista haitoista. Tämä on todellakin hyvin aiheellinen huoli, ja ilolla on nyt otettu vastaan tieto siitä, että oikeusministeriö on valmistellut arviomuistion siitä, millä tavalla nykyinen vesilaki tukee vaelluskalakantojen kehittymistä. Tämä arviomuistio on hyvin tervetullut, ja sen pohjalta varmasti tullaan jatkamaan tätä keskustelua, miten vesilupien kautta voidaan tarkastella tehokkaammin vaelluskalojen tilannetta. Tämä on hyvä uutinen.

Budjettikirjasta yleisesti: On todellakin hienoa, että valtiovarainministeri Orpon johdolla on otettu käyttöön tämä kestävän kehityksen budjetointitapa ensimmäisten maiden joukossa maailmassa, ja tämä on herättänyt kovasti kiinnostusta myös kansainvälisillä kentillä. Voimme olla siitä hyvin ylpeitä. Kestävän kehityksen tavoitteiden ja toimenpiteiden edistäminen on oikea suunta resurssien viisaalle käytölle ilmaston ja luonnon sekä sosiaalisen oikeudenmukaisuuden huomioimiseksi yhteiskunnassamme. Tämä edellyttää juuri sitä, että kestävän kehityksen tavoitteet tuodaan budjettikeskusteluun ja budjettikirjaan. Näin nämä teemat tulevat käsitellyiksi läpileikkaavasti ja kuljetaan, tuetaan kestävämpää elämäntapaa.

Me tiedämme, että ihmiselämän luonnolle, ympäristölle aiheuttama kuormitus ei ole kestävällä pohjalla, ja me tiedämme, että tullaan tarvitsemaan merkittäviä muutoksia elämäntavassamme, jotta me saamme kestävämmän tulevaisuuden, ja näitä muutoksia tarvitaan hyvin nopeasti. Me näemme ja pystymme tutkimuksista todentamaan, miten ilmasto lämpenee, vesistöt kuormittuvat, resurssit niukkenevat, biodiversiteetti köyhtyy ja eläinlajien elintila kapenee. Näitä kysymyksiä ei ratkaista muuten kuin tarkastelemalla ympäristö- ja ilmastovaikutuksia laajasti osana kaikkea päätöksentekoa. Ja totta kai tämä ympäristöministeriön pääluokka on hyvin keskeinen, vaikka määrärahoissa mitattuna ei niin valtavan suurista summista aina puhutakaan.

YK:n ilmastokokous tosiaan viikonloppuna saatiin lopulta päätökseen Puolan Katowicessa. Oli ilo olla siellä mukana osana Suomen delegaatiota, Suomi todellakin siellä näkyi vahvasti. Tuloksena syntyi Pariisin ilmastositoumusta toimeenpaneva sääntökirja, ja tätä tulosta on täällä ihan ansiosta kiitelty. Tämä on keskeinen työkalu siinä, miten Pariisin sopimuksella lopulta ilmastonmuutosta saadaan hillittyä ja miten siihen pystytään sopeutumaan.

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Kokouksen jälkimainingeissa täytyy sanoa, että on ihan selvää, että nimenomaan EU:lta odotetaan johtajuutta ilmastopolitiikassa ja Suomen kaltaisten maiden on näytettävä esimerkkiä EU:n sisällä. Tämä toki asettaa odotuksia Suomen tulevalle EU-puheenjohtajuuskaudelle, joka on meille valtava mahdollisuus ja valtava näytön paikka.

Ilmastopolitiikan, mitä tehdään, tulee pohjautua tutkittuun tietoon, faktoihin, ja sitä meillä on saatavilla. IPCC:n huolestuttava erikoisraportti tästä 1,5 asteesta on ollut nyt hyvin esillä, ja myös Suomessa ilmastopaneeli tekee tärkeää työtä tarjotakseen päättäjille tietoa ilmastomuutoksen vaikutuksista. Sen takia on hyvin perusteltua ja tärkeää, että valtiovarainvaliokunta lisäsi tämän 150 000 euroa, jolla mahdollistetaan ilmastopaneelin sihteeristön palkkaus.

Meillä suomalaisilla on ihan ainutlaatuinen suhde luontoon, ja olemme etuoikeutettuja, koska meillä on näin upeat mahdollisuudet luonnossa liikkua. Sen takia nämä lisäykset kansallispuistoihin ovat tärkeitä ja erityisesti metsien monimuotoisuuden osalta Metso-ohjelman rahoitus, joka täällä onkin hyvin ollut esillä.

Puhemies Paula Risikko: Keskustelu ja pääluokan käsittely keskeytetään tässä vaiheessa.

Keskustelu keskeytettiin kello 12.04.

Keskustelua jatkettiin kello 20.41.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt siirrytään jatkamaan keskustelua pääluokasta 35 eli ympäristöministeriön hallinnonalasta.

20.41 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Valtion talousarvioehdotus sisältää hyviä asioita myös ympäristöministeriön pääluokassa. Suurissa kokonaisuuksissa asumisen ja ympäristönsuojelun asioissa on monelta osin päästy eteenpäin. Näiden suurien kokonaisuuksien ohessa parannusta on saatu myös moniin pienempiin asiakokonaisuuksiin. Nostan näistä esille muutaman.

On erittäin hyvä, että kansallispuistojen korjausvelan lyhentämiseksi on kohdistettu lisävaroja. Laaja kansalaispuistoverkostomme on meidän kansallisomaisuutta ja kansallisen ylpeyden aihe. Hyvä, että niiden kunnossapidossa ja korjausvelan lyhentämisessä nyt päästään eteenpäin.

Eteenpäin päästään myös Itämeren suojelussa ja yleisessä vesiensuojelussa. Tämä on hyvä asia; pidän oikein kohdennettua vesiensuojelua erittäin tärkeänä. Vesiensuojelusta, tai lähinnä epäonnistuneen vesiensuojelun jälkien korjaamisesta, minullakin on nyt erittäin konkreettista kokemusta viime kesältä Vihdin Enäjärveltä. Enäjärven huono tila, kuten monien muidenkin Uudenmaan huonokuntoisten vesistöjen tila, johtuu pitkälti vanhoista jätevesipäästöistä, mutta viime vuoden hellekesän äkisti heikentämä tilanne osoitti hyvin pitkäjänteisen ympäristönsuojelutyön merkityksen myös vanhojen, jopa kymmenien vuosien takaisten virheiden paikkaamisessa.

Arvoisa puhemies! Vapaaehtoisuuteen perustuva määräaikainen ja kohtuulliset korvaukset sisältävä Metso-metsiensuojeluohjelma on menestystarina, menestystarina, josta

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

soisi otettavan mallia, jos uusia suojelujärjestelmiä tähän maahan jossain vaiheessa vielä luodaan. Onkin erittäin hyvä, että ohjelmaresurssit turvataan nyt myös ensi vuodelle.

Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutoksen torjunnassa tarvittavia hiilinieluja vahvistetaan etenkin suomalaisella perinteisellä, hyvällä ja vastuullisella metsienhoidolla ja -käytöllä. Parhaimmillaan tämä sitoutunut hiili kyetään puurakentamisella varastoimaan rakennuksiin jopa sadoiksi vuosiksi. Kansantaloudellisen merkityksen lisäksi puurakentamisen lisäämisellä on siis vahva rooli myös hiilinielujen sitoman hiilen varastoinnissa rakennuksiin. Tätäkin taustaa vasten pidän erittäin tervetulleena sitä, että ilmastoystävälliselle puurakentamisen edistämishjelmalle on talousarviossa kohdistettu 2 miljoonaa euroa.

20.44 Pertti Hakanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Ympäristöministeriön pääluokan budjettikeskustelussa ajattelin kahteen asiaan ottaa täällä kantaa.

Täällä on merkittävästi panostettu kansallispuistojen kehittämiseen, korjausvelan korjaamiseen. Täällä on laajasti otettu eri maakunnista näitä puistoja mukaan. Meilläkin Pirkanmaalla Helvetinjärvellä on aikamoinen korjausvelka, ja meitä edustajia myöskin kutsuttiin sinne patikoimaan syksyllä — se jäi vielä tekemättä, mutta eiköhän vielä tässä aika koita mennä porukalla myös tutustumaan sinne.

Tässä on yksi sellainen asia, jonka minä olen saanut luontomatkailijoilta myöskin kuulla, että kun meillä näitä uusia luonnonpuistoja, kansallispuistoja, perustetaan ja sitten myöskin kunnostetaan niitä vanhoja, niin saattaapi käydä niin, että osa näistä matkailijoista, jotka ovat paljon harrastaneet sitä luontomatkailua, toteaa, että pitää löytää uusi hiljaisempi alue, koska tämä matkailu metsässä, luonnonpuistoissa on lisääntynyt niin merkittävästi, että sellaiset, jotka ovat siellä tottuneet vuosikymmeniä käymään, eivät sovellukaan sitten niihin kyseisiin puistoihin, joissa iso, laaja matkailuvirta tulee ja bussilasteittain tulee väkeä patikoimaan. Elikkä he kokevat sen myöskin näin. Toki tämä on vain pieni osa kävijöistä, mutta tällainenkin puoli on tullut eteen, ja se pitää tietysti huomioida myöskin niin, että tietysti meidän kaikkien käyttäjien, ketkä siellä kuljemme ja olemme, pitää arvostaa sitä, että ei ihan niillä grillipaikoilla sitten pidetä mitään isoja melskeitä.

Toinen asia, jonka otan tässä esille, on se, että täällä puhutaan paljon ympäristön- ja luonnonsuojelusta, ympäristönhoidosta, ja tässä yhteydessä on hyvä — vaikka huomenna vasta on maa- ja metsätalouden pääluokka, jossa itse maataloustuet tulevat keskusteluun — kuitenkin todeta se, että meidän täytyy varautua jatkossakin siihen, että me suomalaiset viljelijät pystymme aidosti sitouttamaan myöskin ympäristönhoito-ohjelmiin, niin että ympäristön hoito ja sillä tavalla myöskin kestävä kehityksen kautta kaikenlainen maatalouden yrittäminen on mahdollista. Tässä tulee tulevana vuosina haasteita, ja minä toivon, että me pystymme myöskin yhteisesti katsomaan jopa jo ensi keväänä sitten tulevaa, vuoden 20 budjettia. Hallitusneuvotteluissa, mitkä puolueet siellä sitten vastuullisesti hoitavatkaan ympäristöasioita, huolehdimme myös siitä, että tuleville vuosille myöskin maatalousyrittäjille ympäristönhoito-ohjelmiin sitoutuminen on todella mahdollista.

20.47 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Muutamia näkökohtia tähän talousarvioesitykseen, liittyen nimenomaan asuntopolitiikkaan ja asuntopoliittisiin kysymyksiin. Nythän aikaisemmin päivällä täällä salissa tämän YM:n pääluokan yhteydessä oli keskustelua asuntomarkkinoiden tilanteesta ja korkotuetun asuntorakentamisen, kohtuuhintaisen asuntorakentamisen, tilanteesta.

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Oppositioista esitettiin näkemyksiä, että tämä niin sanottu 40 vuoden korkotukimalli ei ikään kuin vedä tarpeeksi nopeasti ja suhteessa muuhun asuntorakentamisen volyymiin nimenomaan täällä kasvukeskusalueilla, pääkaupunkiseudulla, myös muissa kasvukeskuksissa, sen osuus on liian pieni. No, tämä on tietenkin ihan selvä ongelma, ja nyt tässä vuoden alusta voimaan tulleiden lakimuutosten avullahan näitä tiettyjä ongelmia, mitä tässä 40 vuoden mallissa on ollut, on pystytty korjaamaan. Mutta kyllähän isossa kuvassa on kyse siitä, että nyt kun asuntorakentamisen vauhti on viime vuosina, viimeisen 3—4 vuoden aikana, ollut todella kovaa, varsinkin täällä pääkaupunkiseudulla ja Uudellamaalla, niin tällaisessa noususuhdanteessa, sanotaan nyt suoraan, kun siellä yksityisellä puolella sitä rahaa tehdään, on aivan selvää, että silloin tällainen elementti kuin mikä tässä meidän asuntopolitiikan kokonaisuudessa on, tämä kohtuuhintaisten asuntojen rakentamisen tukeminen, ei luonnollisestikaan tällaisena aikana vedä niin hyvin.

Mitä tulee tähän niin sanottuun lyhyen korkotuen malliin eli tähän 10 vuoden korkotukimalliin, niin siihen esitettiin tiettyjä kriittisiä huomioita. Nyt ympäristövaliokunnassa saamme ilmeisesti pikapuoliin selvityksen sen toiminnasta. Sehän nyt on tässä jo kolmatta vuotta ollut käytössä. Sen tavoitteenahan oli se, että vuokrien hintataso näissä, tällä 10 vuoden korkotukimallilla tuetuissa asunnoissa, asettuisi sen 40 vuoden korkotukimallin ja markkinaehtoisien vuokran väliin. Siis asumisen hinta asettuisi näiden väliin. Ja on todellakin perusteltua arvioida, mitenkä tämä on toiminut. Omasta mielestäni tämä on ollut ihan hyvä elementti, jota on muun muassa Uuteenkaupunkiin toteutettu — tällaisen positiivisen rakennemuutoksen alueelle — jossa on ollut asuntojen äkillistä kysynnän kasvua. On rakennettu vuokra-asuntoja, ja se on ollut siellä hyvin toimiva elementti, ja uskon, että sitäkin meidän tulee kehittää eteenpäin.

Isossa kuvassa meidän asuntomarkkinoilla maan sisällä erot ovat aika nopeasti korkeasuhdanteen aikana kasvaneet, maan sisäinen eriytyminen on kasvanut. Meillä on, voi sanoa, kahdet asuntomarkkinat.

Toisaalta väestöä menettävillä alueilla asunnot eivät mene kaupaksi, uusia asuntoja rakennetaan todella vähän ja vanha, aikanaan julkisesti tuettu rakennuskanta, vuokra-asuntokanta, rappeutuu, sitä ei ylläpidetä. Tähän nyt tällä uudella lakimuutoksella jonkin verran toivon mukaan saadaan helpotusta, niin että kunnat ja kaupungit, jotka omistavat paljon näitä vuokra-asuntoja, pystyvät niitä ehkä purkamaan ja saamaan tilaa uudelle markkinaehtoiselle tuotannolle. Mutta kyllähän tämä isossa kuvassa on iso ongelma, koska jatkossa — esimerkkinä vaikka asunto-osakeyhtiö, joka sijaitsee pienessä kunnassa — on todella vaikea saada rahoitusta tällaisen asunto-osakeyhtiön ylläpitoon. Tämäkin ongelma olisi pystyttävä ratkaisemaan.

Toisaalta sitten taas näillä kasvualueilla asumisen hinta nousee ja varsinkin pienituloisille, ja keskituloisillekin, kotitalouksille kohtuuttomaksi. Tämä ongelma sitten näkyy monenlaisina muina kerrannaisvaikutuksina. Tästä syystä voidaan todeta, että tällä asuntorakentamisen buumilla, mikä nyt on ollut liikkeellä, on ollut myös negatiivisia kerrannaisvaikutuksia.

Toisaalta tämä on aiheuttanut myös sen, että asumistukimenot siellä asumisen tukemisen puolella ovat kasvaneet vähintäänkin yhtä nopeasti asumisen hinnan kanssa, ja ne asumistukimenot kasautuvat nimenomaan Uudellemaalle. Pääkaupunkiseudulle maksetaan valtaosa yleisestä asumistuesta tällä hetkellä Suomessa. Tämä on mielestäni semmoinen ongelma, mikä ei silloin, kun tämä asumistukijärjestelmä luotiin, suinkaan ollut tavoitteena, vaan tavoitteena on ollut tasata näitä menoja. Tämä ei kuitenkaan ole kestävää, että

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

asumistuen kasvuvauhti on niin suuri. Tässä tarvitaan suunnanmuutos, ja uskon, että seuraavalla vaalikaudella, kun tätä sosiaaliturvajärjestelmän kokonaisuutta katsotaan, meidän on pystyttävä siirtymään vuokra-asuntojen omistajien tukemisesta, [Puhemies koputtaa] asumisen tukemisesta kotien tukemiseen.

20.52 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Ympäristöministeriön pääluokka on toki tärkeä, ja pitäisi olla niin, että ympäristöämme hoidamme hyvin. Ensimmäinen asia, mikä kiinnittää huomion, on tämä 3,7 miljoonan euron määräraha, jossa erilaisten kansallispuistojen ja muiden tällaisten alueiden hoitoon lisätään määrärahoja. Se on aivan oivallinen raha senkin takia jo pelkästään, kun tiedän, että monen tämmöisen kansallispuiston tai luonnonpuiston tai muun vastaavan alueen käyttö on lisääntynyt viime vuosina hurjasti, ja kyllähän nämä liikkumisalueet pitää saattaa sellaiseen kuntoon, että ne ovat turvallisista käyttäjille. Ihan oikein.

Ympäristöministeriön pääluokkaan kuuluu myös asuntorakentaminen, ja täällä monesti on puhuttu, että nyt on lama tulossa. Täällä lukee asuntorahastokohdassa, että asuntorakentaminen on edelleen suhdannehuipussaan ja tänä vuonna rakennetaan noin 43 000 asuntoa ja ensi vuonna se laskee noin 40 000:een. Että eihän tämä nyt ainakaan vielä ole mikään valtava laman merkki, mutta laskeva suunta toki. Rakentamisesta kun puhutaan, niin se on totta, että täällä pääkaupunkiseudullaan markkina on kuumentunut, mikä näkyy hinnoissa, ja toivon mukaan sitten kun se laskukausi tulee, ei tapahdu romahdusta, koska sitten taas asuntovelalliset ovat ongelmissa, ja pahimmillaan, jos korko lähtee nousemaan, sitten ne ongelmat vasta alkavat. Sehän se on monen laman syy ollut ennenkin, että koronnousu on aiheuttanut velallisille valtavia ongelmia.

Se yksi asia, mitä toivoisin, arvoisa puhemies — näin joulun allahan saa esittää joulupukin konttiin toivomuksia, ja se lienee kohtuullista myös kansanedustajalle — on se, että ympäristöministeriö ihan aidosti alkaisi tutkia ja jonkun puolueettoman toimijan nimeäisi siihen, että tutkittaisiin, miksi näitä homerakennuksia tässä maassa on niin valtavasti paljon. Ihminen on käynyt jo kuussa ja tehnyt vaikka mitä ja tekoälyä suunnitellaan, ja silti jostakin lehdestä luin hiljattain, että täällä pääkaupunkiseudulla joku neljä vuotta vanha koulu oli pantu kiinni, kun siellä oli sisäilmaongelmia ja oppilaat reagoivat hyvin voimakkaasti. Oli pakko pistää pönkä ovelle. Neljä vuotta vanha koulu. Onko se sitten ilmastointilaitteista kiinni vai mistä se on se homma kiinni?

Eihän se voi olla näin, että sutta ja sekundaarista tehdään ja sitten oletetaan, että veronmaksaja kaiken maksaa. Jos minä ostan vaikka autokaupasta huonon auton, joka ei toimi, niin kyllä sillä takuu on voimassa, ja parhaimmillaan antavat uuden, kun se entinen ei toimi, kun pysyy tiukkana. Kun näistä rakennushankkeista lukee tuolta lehdistä huonoja esimerkkejä, mitä on käynyt, kun on homeisia taloja ollut, ja mitä valtavia ihmiskohtaloita siellä on kärsitty, kun pahimmillaan joku on menettänyt terveytensä allergisoiduttuaan niin pahasti, että joutuu eläkeläiseksi työkyvyttömyyseläkkeelle, niin onhan se nyt kummallista, että meillä kuitenkin ollaan huippuhienossa teknologiamassassa ja tällaista asiaa ei ole pystytty selvittämään.

20.55 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Kuten aiemmin tänään jo debatissa totesin, on hieno asia, että valtiovarainvaliokunta teki ympäristöministeriön pääluokkaan monia hyvin perusteltuja lisäyksiä. Kuitenkin on hyvä muistaa, että kun tämä hallitus aloitti työnsä, se teki suhteellisesti kaikkein rajuimmat leikkaukset juuri ympäristön- ja luonnonsuojel-

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

luun ja kehitysyhteistyöhön. Näistä jättileikkauksista vain osa on nyt korjattu. Tämän asian merkitystä korostaa myös tänään julkaistu arvio Suomen luontotyyppien uhanalaisuudesta, josta ilmenee, että peräti melkein puolet Suomen luontotyypeistä on uhanalaisia.

Totean muutaman näistä valtiovarainvaliokunnan tekemistä lisäyksistä:

Valiokunta lisäsi ympäristöjärjestöjen määrärahaa 200 000 eurolla, kun hallitus oli esittänyt sen vähentämistä 100 000 eurolla. Tämä korjaus on todella tarpeen. Onhan tämän hallituksen aikana sälytetty ympäristöjärjestöille ja kansalaisille sellaisia tehtäviä, joita aikaisemmin ovat hoitaneet viranomaiset erityisesti ympäristölainsäädännön toimeenpanon valvonnassa. Mikäli hallituksen maakuntauudistusesitys toteutuu, tämä linja jatkuu vielä, että kansalaisille ja järjestöille sälytetään sellaisia laillisuusvalvontatehtäviä, joita aikaisemmin ovat viranomaiset hoitaneet.

On myös hyvä, että valtiovarainvaliokunta otti vaarin ympäristövaliokunnan toiveesta siitä, että ilmastopaneelille saataisiin sihteeristö. Maailman valtioissa on useita tällaisia ilmastopaneeleita, tieteellisiä asiantuntijapaneeleita, ja tietääkseni Suomen ilmastopaneeli on suunnilleen ainoa, joka on toiminut ilman vakituista sihteeristöä. Toivon, että tämä raha jää pysyväksi.

Suurimman määrärahalisäyksen valtiovarainvaliokunta teki kansallispuistojen määrärahoihin. Kuten ympäristövaliokunta toteaa, puistojen kävijämäärät ovat kasvussa. Kävijämäärät ovat kasvaneet kymmenessä vuodessa noin kaksinkertaisiksi. Pirkanmaalaisena olen erityisen iloinen 150 000 eurosta Helvetinjärven ja 300 000 eurosta Seitsemisen kansallispuistojen kehittämiseen ja korjausvelan vähentämiseen. Tämä ajoittuu hyvin, koska Seitsemisen kansallispuisto täyttää neljän vuoden päästä 40 vuotta. Tämä on kuitenkin vain kymmenesosa siitä korjausvelasta, joka kaiken kaikkiaan on Metsähallituksen vastuulla olevissa retkeily- ja kansallispuistorakenteissa, minkä lisäksi tulee vielä 70 miljoonan korjausvelka kulttuuriperintökohteissa.

No toinen asia: Debatissa jo totesin, että Suomen neuvottelutiimi ministeri Tiilikaisen johdolla toimi hyvin Katowicen ilmastokokouksessa. On hienoa, että Suomi oli siellä mukana niin sanotussa High Ambition Coalitionissa eli niiden maiden joukossa, jotka totesivat, että maiden päästötavoitteiden kunnianhimoa pitää nostaa. Sekin on hyvä asia, että pääministeri Sipilän aloitteesta puolueet nyt neuvottelevat Suomen oman ilmastokunnianhimon nostamisesta, mutta mikään ei olisi estänyt aloittamasta tätä jo aikaisemmin. Jo kolme vuotta sitten, kun solmittiin Pariisin sopimus, oli selvää, että Suomen ja EU:n ja minäkään maailman maan päästösitoumukset eivät riitä pitämään ilmastomuutosta alle kahden asteen saati puolentoista asteen tuntumassa. Tähän asti hallitus on kieltäytynyt keskustelemasta päästötavoitteiden tiukentamisesta. Hyvä, että se nyt alkaa, mutta tämä olisi todella ollut tähdellistä jo aikaisemmin, ja hallitus ei ole edes saanut aikaan vähennysohjelmaa fossiilisten polttoaineiden käyttöä suosiviin tukiaisiin, jotka budjettikirjan mukaan ovat yli miljardin euron suuruusluokkaa. Kaiken kaikkiaan valtiovarainministeriön laskelman mukaan ympäristölle haitalliset tuet, joita budjettikirjaan sisältyy, ovat yli kahden miljardin. Tämän kuitenkin luulisi olevan helpoimmasta päästä keinoja edistää ilmastonsuojelua ja ympäristönsuojelua.

Arvoisa puhemies! Vielä totean sisäilmaongelmista:

Edustaja Eloranta, joka laillani myös kuuluu kansanedustajien sisäilmaryhmään, puhui perheistä, jotka ovat joutuneet todella kurjaan tilanteeseen, kun koti on sairastuttanut perheen. Tämän hallituksen aikana pieni määräraha, jolla pahimmassa tilanteessa olevia perheitä on kyetty auttamaan, on poistettu. Tämä määräraha olisi syytä palauttaa.

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Edustaja Hoskosen kanssa huomaa olevani samaa mieltä siitä, että todella meidän rakentamisessa on paljon pielessä. Me tarvitsemme rakentamisen lainsäädännössä vastuukysymysten selventämistä, niin että se, joka tekee suttu ja sekunda, oikeasti sitten vastaa korjaamisen kustannuksista eikä hänen asiakkaansa.

Toinen asia, mitä tarvitsemme, on se, että meidän terveydenhoitojärjestelmä tunnistaa ja tunnustaa nämä sairaudet todellisiksi eikä kohtelee ihmisiä kuin he olisivat luulosairaita pinnareita, jolloin käytännössä aivan liian moni joutuu suunnilleen puille paljaille — menettää työpaikkansa, [Puhemies koputtaa] koska työpaikalla ei voi tehdä töitä, mutta ei kuitenkaan saa sosiaaliturvaa.

21.01 Eeva-Maria Maijala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin kahden edustaja Hassin asiaan nyt kyllä kiinnittänyt erityisesti huomiota.

Ensinnäkin oppositio ja erityisesti vihreät ovat sanoneet koko ajan, että tällä vaalikaudella olisi leikattu ja heikennetty ympäristöpuolen asioita. Ei todellakaan näin ole, sillä kaikki, mitä on aikaisemmin ympäristöpuolelle satsattu, uusia suojelualueita, uusia toimenpiteitä, uusia Metso-alueita — ei mitään niistä ole purettu. Eli kaikki, mitä on aikaisemmin tehty, ovat jo olemassa. Ainoa, mitä tämän vaalikauden alussa oli, oli se, että lisää tällaisia kohteita ei perustettu, elikkä tämä on olennainen ero siihen, mitä te olette tuoneet esille.

Toinen asia sitten, tämä Luova. Kun sanotaan, että valvontaa tulee nykyistä enemmän kansalaisjärjestöille — ei todellakaan, vaan Luovassa on tarkoitus, että siinä keskitytään jo tekovaiheessa siihen, että kaikissa päätöksissä on yleinen etu valvottu hyvin laajasti paremmin kuin nykyään.

21.03 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Maijala sekoitti nyt kaksi asiaa. Minä puhuin määrärahaileikkauksista, edustaja Maijala puhui siitä, että Metso-suojeluohjelman alueet eivät ole pienentyneet. Molemmat näistä ovat totta.

Mitä tulee sitten yleisen edun valvontaan ympäristölupapäätöksiä tehdessä, niin ainahan on ollut niin, että viranomaisten velvollisuus on ollut tehdä lakien mukaisia päätöksiä, mutta siitä huolimatta päätösten laillisuuden valvontaa on tarvittu. Esimerkiksi korkein hallinto-oikeus on selvästi lausunnoissaan todennut, että tätä tarvitaan edelleenkin, ja se on yksi oikeusvaltion toiminnan kulmakiviä.

21.04 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kohta puhun noista, mitä tässä budjetissa varsinaisesti esitetään ja meillä hyväksyttäväksi tulee.

Mutta vielä päästövähennyksistä, ilmastotavoitteista, miten eri hallitukset ovat näitä linjanneet. Näitä tavoitteita on siis kiristetty, niin että pystyttäisiin ilmastomuutosta hillitsemään, Sipilän hallituksen aikana. Viime hallituksen aikanaan ei saatu tavoitteita näissä kiristettyä Suomen osalta, vaan edellisen keskustajohtoisen hallituksen aikana näitä päästövähennyksiä ja ilmastotavoitteita Suomen osalta silloin laitettiin eteenpäin. Mutta tämä siitä.

Mikä tässä budjetissa on erityisen hyvää, on nyt, että kansallispuistojen korjausvelan vähentämistä, mistä on tullut todella paljon palautetta, tehdään nyt. Metsähallituksen luontopalveluihin lisätään rahoitusta 1,9 miljoonaa euroa. Erityisen tärkeätä on tuosta meidänkin alueelta huomioda, että tälläkin rahalla reittejä lisäkunnostetaan muun muassa Hiidenpor-

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

tin ja Oulangan kansallispuistoissa ja Oulujärven ja Kylmäluoman retkeilyalueella. Nämä ovat saaneet kiitosta alueelta.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Mennään puhujalistaan.

21.05 Kari Kulmala sin: Arvoisa rouva puhemies! Itämeren alueeseen kohdistuu lähi-vuosina erilaisia muutospaineita, jotka edellyttävät ennakointia ja yhteiskuntien sopeutus- ja kantokykyä sekä kansainvälistä ja alueellista yhteistyötä. Meriympäristön hyvä tila, elinvoimainen meriluonto sekä luonnon monimuotoisuus ovat edellytys Itämeren ja sen luonnonvarojen käytön kestävyydelle.

Itämeren ja sisävesien ravinne- ja kiintoainekuormitusta on saatu alennettua viime vuosikymmeninä toteutetuilla vesien- ja merenhoidollisilla toimilla. Kuormitushistoria ja nykyinen kuormitus eivät kuitenkaan mahdollista sisä- ja rannikkovesien hyvän tilan saavuttamista vuoteen 2027 mennessä ilman lisätoimenpiteitä. Tämä on hienosti ymmärretty tässä talousarviossa. Hallitus esittää vesiensuojelun tehostamisohjelman käynnistämistä 15 miljoonan euron lisämäärärahalla. Näen erittäin tärkeänä Itämeren vedenalaisen meriluonnon kartoitusohjelman jatkamisen. Tällä on saatu jo nyt erittäin hyviä tuloksia aikaiseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Metsähallituksen vastuulla olevien kohteiden määrä kasvaa jatkuvasti. Mielestäni määrää ei tarvitsisi enää kovin paljon eduskunnan puolelta kasvat-
taa, koska niihin liittyvät myös niiden ylläpitokustannukset. Pidän erittäin hyvänä, että muun muassa Patvinsuon ja Ruunaan luonnonsuojelualueen kehittämiseen ja korjausvelan vähentämiseen osoitetaan nyt 250 000 euroa. Uskon, että tämä raha on tarpeeseen. Seuraavaksi kohteena tulee olla myös Kolin kansallispuisto, joka on Suomen neljänneksi suosituin kansallispuisto.

Pidän hyvänä, että vesien ja ympäristön hoidon edistämiseen esitetään lähes 7 miljoonaa euroa enemmän kuin tälle vuodelle. Tästä saavat osansa myös Onkamojärvet, mikä luo erittäin hyvää jatkuvuutta alueella jo tehdylle tärkeälle työlle.

Avustuksella tuetaan myös vaelluskalojen luontaista lisääntymistä parantavia vesien kunnostushankkeita, mitä pidän erittäin tärkeänä. Esimerkiksi Saimaan lohikalojen ystävät selvittävät luontaisia kutualueita Pohjois-Savossa, Pohjois-Karjalassa ja Etelä-Savossa, ja tämä on erittäin tärkeää työtä.

21.07 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Ensiksi kiitos todellakin ympäristöministeriölle ja ennen kaikkea ympäristöministerille tästä kyseisestä esityksestä, että olemme saaneet nyt hyviä määrärahalisäyksiä tähän ympäristöpuolen kokonaisuuteen.

Ensinnäkin Metsähallitus-puolelle saatiin tärkeät korjausvelkarahat. Meille lappilaisille nämä ovat todella tärkeitä, sillä matkailu on meille hyvin merkittävä elinkeino, ja Metsähallituksen hallinnoimat alueet, erityisesti kansallispuistot, ja niiden ylläpito on todella tärkeää. Se, että siellä on kaikki olennaiset asiat kohdallaan, on kaiken a ja o.

Savukoskelaisena olen tietysti todella kiitollinen siitä, että Nuorttijoien sillalle saatiin rahat. Se todella tarvitaan, että lähellä rajavyöhykettä päästään kulkemaan joen ylitse.

Metsähallituksella on paljon muitakin suojelualueita kuin pelkät kansallispuistot. On todella iso alue, mitä tällä hetkellä hoidetaan Metsähallituksen elikkä valtion rahoilla. Yksi näistä kohteista on Korouoma Posiolla. Siinä on kohde, jonka käyttömäärä on koko ajan lisääntynyt. On jääkieppeilykohde, semmoisena tunnettu alue, ja nyt on alettu esittää, että olisi todella hyvä, että siitä tulisi kansallispuisto. Rahaa siihen ei kovinkaan paljoa tarvittaisi.

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Se on olennainen ja tärkeä asia, että Korouoma on jo nyt valtion hallinnoimaa aluetta. Siellä on monia Metsähallituksen rakennelmia jo olemassa. Ainoastaan status pitäisi muuttaa. No, varmasti sen jälkeen pieniä kustannuksiakin tulisi, mutta moneen muuhun kansallispuistoon nähden kyse on aika pienestä summasta, mitä sinne tarvittaisiin lisää rahaa. Lähinnä, että status saataisiin sinne muutettua, eli Korouoma Posiolla.

Sitten seuraava kokonaisuus, homekoulut. Homeasioista on puhuttu todella paljon. Minusta olisi todella tärkeää nyt, että tämä homeasia otettaisiin ihan vielä entistä isompana asiana julkisuuteen. Nimittäin lähes jokaisessa suomalaisessa kunnassa ovat homekoulut puheissa. Kyse on varsinkin pienistä kunnista. Itse kun olen Savukoskelta, meidän Savukoskella, niin kuin monessa muussakin lappilaisessa pienessä kunnassa, pitäisi rakentaa uusi koulu. Useampi miljoona euroa pitäisi laittaa koulun rakentamiseen homeongelman takia. Jokaisessa kunnassa on sama ongelma. Tämä on valtakunnallinen, todella iso asia, mikä pitäisi nyt nostaa todella isoksi tekijäksi ja keskustelunaiheeksi, mitä tämän homman kanssa tehdään. Eihän siitä tule mitään, että pienet kunnat menevät konkurssiin koulujen homeongelman takia.

Energia-asioista on myöskin puhuttu tässä ympäristöpuolella, mikä on todella tärkeä asia. Siinä olisin toivonut, että tutkimukseen ja kehittämiseen olisi varattu vielä entistä enemmänkin rahaa. Tietysti tämä on tuolla TEMin, työ- ja elinkeinoministeriön puolella oleva asia, mutta että myöskin ympäristöpuolelle saataisiin rahaa, koska Suomessa, erityisesti muun muassa Lappeenrannassa — Lappeenrannassa olemme käyneet sekä ympäristövaliokunnan että liikenne- ja viestintävaliokunnan kanssa vieraillessa, tutustumassa yliopiston toimintaan — on todella hienoja suunnitelmia siitä, miten me saisimme Suomessa kehitettyä energia-asioita ympäristöystävällisesti, aivan huippuasiana. Meidän pitäisi näihin kiinnittää todella paljon huomiota, sillä näitten avulla me pystyisimme pelastamaan erittäin paljon ympäristöasioita eteenpäin. Iso, merkittävä asia.

Ja sitten vielä: Äsken käytiin keskustelua edustaja Hassin kanssa — niin kuin monen muunkin kanssa täällä salissa olen keskustellut — siitä, että on sanottu, että meillä tällä vaalikaudella olisi ympäristöasioita heikennetty, on leikattu määrärahoja ja näin pois päin. Mutta eihän se määrärahojen leikkaaminen tarkoita sitä, että mitään olemassa olevaa suojelua olisi heikennetty, vaan se määrärahojen leikkaaminen on tarkoittanut vain ja ainoastaan sitä, että uusia suojelukohteita ei ole perustettu. Siis ympäristöasiat ovat pysyneet vähintään entisellä tasolla edellisiin kausiin nähden. Eli mitään ei ole heikennetty. Nyt sitten kun on Suomen taloutta saatu kokonaisuudessaan parannettua, myös näitä määrärahoja, muun muassa Metsoa, on nyt sitten saatu parannettua.

Olemme tällä vaalikaudella parantaneet siis hyvin monia asioita sen jälkeen, kun vaan Suomen talousasia on saatu ensin kuntoon. Suomen talousasiahahan on nytten saatu kuntoon elikkä velan selkä on saatu taitettua, jolloin voimme kiinnittää entistä paremmin huomiota myöskin ympäristöasioihin.

21.13 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! Maapallo ei ole lahja vanhemmiltamme vaan lainassa lapsiltamme. Tuo vanha, intiaanien tuttu sanonta sopii hyvin ilmastopolitiikan ohjenuoraksi. Me kaikki tiedämme, että Suomen on oltava hiilineutraali ja päästävä jopa negatiiviseen hiilitaseeseen. Lämpenemisen pysäyttäminen globaalisti 1,5 asteeseen on välttämätöntä, jotta meidän pallomme kestää ja säilyy. Ei ole yhdentekevää, miten ilmastomuutosta hillitään. Me tarvitsemme tähän koko ihmiskunnan osaamisen ja parhaat voima-

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

varat, jotta pystymme löytämään ne ratkaisut, joilla ilmastonmuutosta suitsitaan sekä ekologisesti että sosiaalisesti kestäväällä tavalla.

Usein kysytään, miksi Suomen pitää tehdä enemmän ilmastopolitiikassa, miksi meidän pitää olla kärjessä. Sitä keskustelua käytiin täällä tänään aikaisemmin debatin yhteydessä. Mutta se on oikeastaan itsestäänselvää. Jos me olemme vuotavassa veneessä, niin ei silloin kysytä, kuka äyskäröi, vaan silloin kaikki tekevät sen, minkä pystyvät, ja ne, jotka ovat vahvempia, jotka ovat voimakkaampia, tekevät vielä enemmän kuin ne, jotka ovat heikompia. Suomi taloutena ja maana on kuitenkin se vahvempi, ja kyse on siitä, että jonkun pitää olla myös edelläkävijä niissä asioissa.

Me tarvitsemme laajaa muutosta kohti ympäristöystävällisempää yhdyskuntarakennetta, uutta lähestymistapaa tuotantoon, kuluttamiseen ja liikkumiseen. Ja lisäksi me tarvitsemme kulttuurista muutosta, joka veisi meitä kohti vähemmän aineellisia hyödykkeitä kuluttavaa elämäntapaa. Olipa kyse maankäytöstä, asumisesta tai liikenteen ratkaisuksista, niiden on edistettävä ilmastonmuutoksen hillintää. Joukkoliikenne, kevyt liikenne, tiiviit asuin- ja työssäkäyntialueet ovat keskiössä, ja tavoitteena pitää olla päästötön liikenne. Energiasta voisi puhua paljon, siitä, miten sen pitäisi olla kestävää, ja siinä meillä on myös lisää haasteita.

Mutta kun me mietimme näitä asioita, niin meidän on osattava rakentaa se malli sillä tavalla, että se on myös sosiaalisesti kestävä. Tässä toivoisin, että me osaisimme paremmin yhdistää erilaisia politiikkoja, vaikkapa työllisyyspolitiikan ja ilmastopolitiikan, koska uskon, että Suomi korkean teknologian maana ja korkean ympäristöosaamisen maana voisi löytää vaikkapa merkittäviä vientimahdollisuuksia ilmastonmuutosta hillitsevista innovaatioista.

Pari sanaa sitten vielä kansallispuistoista ja retkeilyalueista: Ne ovat myös olleet sellainen alue, jossa me oikeastaan olemme osanneet yhdistää työllisyyspolitiikkaa ja ympäristöpolitiikkaa. Elikkä meillä on ollut hankkeita, joissa työllistämistöinä — niin kuin Lapis-sanotaan: ryskätöinä — on tehty esimerkiksi reitistöjä kansallispuistoihin. Meillä tälläkin hetkellä käytetään vankityövoimaa tietyntyyppisissä korjauksissa, ja on monta muuta asiaa. Ja näitä tämäntyyppisiä yhdistelmiä meidän pitäisi osata etsiä enemmän, koska itse asiassa tuo ympäristöministeriön budjetin pääluokka [Puhemies koputtaa] on oikeastaan aika luvattoman pieni.

21.16 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Tänään on julkaistu luontotyyppien uhanalaisuuden kartoitus eli ”punainen kirja”. Suomi ei ole onnistunut pysäyttämään luonnon köyhtymistä. Jopa puolet luontotyypeistämme on uhanalaisia. Lajien kirja uhkaavat ennen kaikkea metsien uudistus- ja hoitotoimet, ojitus, pellonraivaus sekä rakentaminen ja vesien rehevöityminen. Etelä-Suomessa on selvästi enemmän uhanalaisia luontotyypejä kuin Pohjois-Suomessa. Uhanalaisuutta on perinnebiotoopeissa, metsissä, Itämeren rannikolla ja suoluonnossa. Tämä selvitys edellyttää meiltä paljon vaikuttavampaa työtä luonnonsuojelun puolesta. Tarvitaan enemmän pehmeitä metsänkäsittelymenetelmiä, lisää suojelualueita ja tukea perinnemaisemien hoitoon.

Luonnonsuojelualueiden hankinnan määrärahoja on lisättävä tuntuvasti. Valitettavasti Sipilän hallitus on ne puolittanut ja soidensuojeluohjelma on lakkautettu. Nyt saatujen tulosten valossa tämä on kestämatöntä. Tarvitaan pikaista panostusta Metso-ohjelmaan, soiden suojeluun ja ennallistamiseen, kosteikkoihin, perinnebiotooppeihin ja vieraslajien torjuntaan. Hyvää on se, että hallituksen budjetissa Itämeri ja vesiensuojelu saavat 15 miljoo-

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

naa euroa vesiensuojelun tehostamisohjelman merkeissä. Emme halua leväpuuroa lapsille, vaan Itämeren, jossa voi uida kauniina kesäpäivinä.

Jokaisella alueella on omat haasteensa. On tärkeää, että myös Uudellamaalla on hanke, jossa haetaan täsmätoimia maatalouden ravinnevalumien vähentämiseksi yhteistyössä maataloustuottajien kanssa. Uusia vesiensuojelukeinoja, kuten ravinnekierrätystä, on edistettävä. Ravinteita sitovien alus- ja kerääjäkasvien käyttöä on suosittava. Hyviä kokemuksia on saatu myös peltojen kipsauksesta. Kipsi sitoo pellon fosforia.

Uudellamaalla on joitakin tiloja Vantaanjoen valuma-alueella kipsinlevityshankkeiden piirissä, mutta tarpeita on paljon laajemminkin, jotta kipsinlevitys ja monet muut toimet tulevat yhä useamman viljelijän ulottuville. Maaperän kuntoa ja hiilivarantoja parantavat uudet kierrätyslannoitteet esimerkiksi metsäteollisuuden sivuvirroista jalostettuina ovat niinkin tärkeä keino vähentää keinolannoituksen käyttöä.

Pienvedet ovat tärkeä osa Suomen luonnon monimuotoisuutta. Ne tarjoavat elinympäristöä monille elijöille, muun muassa kaloille, linnuille ja hyönteisille. Täysin luonnontilaisia pienvesiä on valitettavan vähän jäljellä, ja suurin osa luonnontilaisista pienvesistä on säilynyt kansallispuistoissa ja suojelualueilla. Ihminen on muokannut ja rakentanut ympäristöään, perannut jokia, putkittanut pieniä virtavesiä ja rakentanut vaellusesteenä toimivia voimaloita. Suomessa on yli 200 vesivoimalaa, ja erilaisia kalojen vaellusesteenä toimivia patoja on tuhansia. Patojen rakentamisella ja vesiensäännöstelyhankkeilla on aiheutettu huomattavaa haittaa Suomen kalakannoille ja vesiluonnolle laajemminkin.

Uhanalaisten vaelluskalojen suojelemiseksi on toteutettu kalatiestrategia. Kalateiden mahdollistama vaelluskalojen nousu jokeen auttaa vahvistamaan niiden kutemismahdollisuuksia eli luontaista lisääntymistä. On olennaista nopeuttaa kalateiden rakentamista. Toisaalta Uudellamaalla on erityisen paljon pienvoimaloita ja vaellusesteitä, jotka eivät ole kalatiestrategian kärkihankkeissa.

Minivoimaloiden ja patojen purku voi olla varteenotettava vaihtoehto kalatielle. Erityisesti Uudellamaalla on lukuisia tällaisia kohteita. Ne pitäisi systemaattisesti selvittää Uudenmaan pienvesistöselvityksen yhteydessä. Patojen purkamisesta koituvia hyötyjä ja haittoja ei ole selvitetty missään, ja Uusimaa olisi sopiva ensimmäinen pilottikohde selvityksille.

Vesilakia on uudistettava siten, että kalatalousvelvoitteet koskevat myös vanhoja voimaloita. Oikeusministeriöstä on juuri valmistunut tärkeä selvitys kalatalousvelvoitteen määrittämisestä vesitalousluvan haltijalle. Selvityksen pohjalta lainsäädännön muutokseen voidaan ryhtyä heti.

21.22 Juha Pylväs kesk: Arvoisa rouva puhemies! Pidän varsin hyvänä, että valiokunta on esittänyt 2 miljoonaa euroa puurakentamisen ohjelman jatkamiseen. Rahoituksen turvin on mahdollista toteuttaa kehitystyötä liittyen muun muassa puun käytön erityiskysymyksiin tiivistyvien kaupunkien rakentamisessa ja suurten puurakenteiden käytössä, alueellisten osaamiskeskittymien muodostumiseen sekä lisätä muuttuneisiin rakennusmääräyksiin liittyvää viestintä- ja koulutustyötä. On tärkeää puurakentamisen osalta, että sillä tulee edistää uudis- ja täydentämISRakentamista. Voin olla samaa mieltä valiokunnan kanssa myös siinä, että tässä korostetaan saavutettavia myönteisiä ilmasto- ja terveysvaikutuksia. Hiilensidonnan kannalta puun käytön pitäisi kohdistua mahdollisimman pitkäikäisiin tuotteisiin, kuten puurakentamiseen.

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Tärkeä on myös parlamentaarisen valmistelutyönä käynnistetty maankäyttö- ja rakennuslainsäädännön kokonaisuudistus, jossa tarkoituksena on vastata toimintaympäristön muutoksiin, joita ovat muun muassa ilmasto- ja energiakysymykset, aluerakenteen erilaisuus ja väestömuutokset, kaupunkiseutujen kasvu ja kaupungistuminen, liikkumisen murros sekä digitalisaatio ja muutokset hallintorakenteissa. Hyvän elinympäristön turvaamiseksi kehitetään keinoja sekä kasvavien kaupunkiseutujen sekä väestöltään vähenevien alueiden suunnittelun parantamiseen. Erinomainen valmistelussa oleva asia.

Lisäksi, kuten valiokunta on nostanut esille ja täällä salissakin on jo useampaan kertaan tänä iltana keskustelussa ollut, tärkeä asia on tämä rakentamisen laadun parantaminen, johon valiokunta on kiirehtinyt tätä Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelman toimeenpanoa. On surullista, että meidän rakentamisen taso on jotenkin heikentynyt, että muutama vuosi peruskorjauksen jälkeen rakennus on käyttökiellossa tai siellä on vakavia sisäilmaongelmia. Tämä ei ole kestävä kehitystä eikä rakentamista missään nimessä, että siinä mielessä on tärkeää panostaa t

erveisiin tiloihin.

Sitten, arvoisa puhemies, vielä lopuksi nostaisin yhden asian esille. Kotikuntani naapurikunnassa Nivalassa sijaitsee Hituran kuparikaivos, vanha kaivos, jonka toimija meni konkurssiin, ja tämän kaivoksen lopputyöt jäivät pahasti vaiheeseen. Nyt on sitten esitetty tässäkin budjetissa tämän Hituran kaivoksen sulkemisen toiseen vaiheeseen 16,3 miljoonaa euroa, jolla näitä kaivostoiminnan lopettamiseen liittyviä, luontoakin vakavasti uhkaavia asioita pystytään laittamaan kuntoon. Tämä on erittäin hyvä määräraha.

21.25 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Jatkan hiukan täällä salissa päivällä käytyä keskustelua ilmastopolitiikasta.

Suomalainen metsänomistaja on merkittävä päättäjä koskien maamme hiilipäästöjä ja hiilinieluja, merkittävä päättäjä päättäessään omasta metsästään, sen käytöstä ja hoidosta. Keskimääräinen suomalainen metsänomistaja omistaa metsää noin 30 hehtaaria. Tällaiseen metsätilaan varastoituu hiilidioksidia ilmakehästä noin 66 tonnia vuodessa. Metsänomistaja on paljon vartijana verrattuna moneen sellaiseen suomalaiseen, jolla omaa metsää ei ole. Metsänomistaja tuottaa arvokkaita ekosysteemipalveluita.

Metsän uudistamisesta ja puuston kasvukunnosta ja siten hiilensidontakyvystä kannattaa pitää huolta ilmastokin kannalta. Meidän pitäisi kannustaa niitä metsänomistajia, jotka eivät tällä hetkellä hoida metsiään, hoitamaan omia metsiään nykyistä paremmin. Osa talousmetsästä näyttää unohdetun — unohdetun kokonaan oman onnensa nojaan.

Puurakentaminen on hyvä keino sitoa hiiltä pitkäksi aikaa. Me tiedämme perinteisesti rakennettujen hirsitalojen kestävän satoja vuosia. Jotta jatkossakin olisi käytettävissä sopivaa puuta, talousmetsiä on hoidettava hyvin, ja siihen tarvitaan Suomessa kannusteita.

Arvoisa puhemies! Kiitän valiokuntaa määrärahasta kansallispuistojen ja retkeilykohteiden rakenteiden korjaamiseen. Kuten täällä on todettu jo useaan kertaan, kävijämäärät ovat kasvaneet ja käytön lisääntyessä rakenteet kuluvat entistä nopeammin, jolloin huoltoa ja kunnostusta pitää lisätä. On tärkeää, että laatu meidän retkeilyalueilla ja puistossa säilyy korkealla eikä rakenteiden heikon kunnan vuoksi satu vahinkoja.

Iloitsen kovasti niistä pienistä kunnostuskohteista, joita viime vuosina on kotialueellemme saatu. Esimerkiksi Konttaisen portaat saavat nyt kohennusta, ja sitten Hossan kansallispuiston Julman-Ölkyn paikoitusalue on lisääntyneen kävijämäärän vuoksi käynyt auttamattomasti pieneksi, ja sekin tulee nyt sitten kohennettua ja laajennettua.

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Otan vielä tämän kansallispuistoasian eli statuksen korottamisen retkeilyalueesta kansallispuistoksi, niin kuin edustaja Maijala tuossa äsken puhui. Hossan kansallispuisto on siitä erinomainen esimerkki, tosin tuohon Hossan kansallispuistoon sisältyy myöskin tämä juhluvuo­den kansallispuiston status ja sen kautta tunnettavuus. Kannatan oikein lämpimästi Korouoman muuttamista retkeilyalueesta kansallispuistoksi. Tämä upea rotkolaakso kyl­lä täyttää kansallispuiston vaatimukset. Tämä uusi puisto vahvistaisi meidän alueen luon­tomatkailualuetta, lisäksi kansallispuistojen maan näkyvyyttä.

Mutta sitten otan vielä kansallispuistoista seuraavan statuksen noston. Eli Metsähallitus on tehnyt laajan selvityksen Oulanka-Paanajärvi-kansallispuistoparin nostamiseksi Unescon maailmanperintökohteeksi. Tämä Kuusamossa Suomen puolella ja sitten Poh­jois-Vienassa, tuolla Venäjän puolella, sijaitseva puistopari on sikäli hyvä kohde, että se on kahden valtion mailla oleva kohde, ja se silloin vaatisi valtioiden välisen sopimuksen. Nyt näyttää siltä, että Venäjän puolelta tulevien viestien mukaan siellä on yhteinen ymmärrys, että tätä tulisi viedä eteenpäin, ja minulta kysytään, miksi Suomesta ei tule vastausta. Toi­voisin, että tämä Unescon maailmanperintökohde -hanke etenisi hyvässä yhteisymmärryk­sessä kahden valtion kesken. — Kiitos.

21.30 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Tänään julkistettu Suomen luon­totyyppien uhanalaisuusarviointi on karua luettavaa. Lähes puolet luontotyypeistämme on uhanalaisia. Etelä-Suomen luontotyypeistä uhanalaisia on lähes 60 prosenttia, ja Pohjois-Suomessa luku on 32 prosenttia. Kaikkein uhanalaisimpia ovat perinnebiotyypit, jotka kaikki ovat vaarassa hävitä. Metsien luontotyypeistä kolme neljäsosaa ja soista 57 prosent­tia on uhanalaisia. Nämä ovat hätkähdyttäviä lukuja ja vaativat kiireellisiä toimia. Kuten edustaja Karimäki edellä hyvin kertoi, tärkeimmiksi luontotyyppien uhanalaistumisen syiksi arvioitiin metsätalouden toimet, ojitus, pellon raivaus, rakentaminen ja vesien rehe­vöityminen. Myös ilmastonmuutoksen merkitys on lisääntynyt, ja kaikkein merkittävän syy on todellakin metsätaloustoimenpiteet. No, se on tietysti hyvä, että silloin kun syyt tun­netaan, on myös helppo ryhtyä korjaustoimiin siinä, mihin suuntaan ympäristö-, luonnon­suojelu- ja metsäpolitiikkaa tulisi suunnata. Tämä tuore luontotyyppien uhanalaisuusra­portti alleviivaa entisestään sitä tarvetta, että luonnonsuojeluun tulee panostaa nykyistä enemmän. Sinänsä se ei ole yllätys, sillä olemme jo aiemmin tienneet siitä, miten moni­muotoisuus hupenee koko ajan.

Valitettavasti kuitenkin tämä hallitus on karkeasti ottaen puolittanut luonnonsuojelun rahat. Koko luonnonsuojelun rahojen kehystaso oli edellisellä hallituskaudella ensin 38 miljoonaa, ja sitten me vihreät saimme neuvoteltua siihen tasokorotuksen, jolloin se nousi 53 miljoonaan, kun taas nykyinen hallitus ensi töikseen leikkasi summan 18,5 miljoonaan, mutta onneksi sitä nyt on pikkuhiljaa korotettu niin, että se viime vuonna nostettiin 26,6 miljoonaan. Hallitus on kuitenkin joutunut myöntämään, ettei Suomi pysy YK-sitoumuk­sessaan pysäyttää luonnon monimuotoisuuden hupeneminen vuoteen 2020 mennessä.

Kun edustaja Maijala tässä nosti esille sen, että me olemme kritisoineet sitä, että luon­nonsuojelun taso on heikentynyt, että kuinka se voi olla heikentynyt, kun yhtään suoje­lualuetta sinänsä ei ole purettu vaan ongelmana on ollut se, että niitä ei ole perustettu sa­maan tahtiin kuin ennen, niin ongelma tulee juuri siitä, kun me tiedämme, että monimuo­toisuus koko ajan hupenee. Me tarvitsemme toimia, jotta me voimme ylläpitää luonnon monimuotoisuutta, sitä lajikirjoa, luontotyyppien kirjoa. Me tarvitsemme ennallistamis­työtä: esimerkiksi perinnebiotoopeista todellakin tässä tämänpäiväisessä arviossa todet-

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

tiin, että niitä kaikkia uhkaa häviäminen. Ne vaativat aktiivisia hoitotoimia, ja se vaatii resursseja yhtä lailla kuin rakentaminen. Ojitukset uhkaavat meidän luontoamme. Silloin meidän täytyy panostaa koko ajan lisää, jotta se monimuotoisuuden taso säilyisi edes ennallaan. Tällä hallituskaudella se ei ole säilynyt, ja todella hallitus on joutunut myöntämään, että se ei tähän YK-sitoumukseen pääse. Luonnonsuojelupanostusten tarpeellisuutta kasvattavat entisestään ne suuret metsienhakkuutavoitteet, mitä on asetettu. Ne ovat uhka monimuotoisuudelle. Sen takia silloinkaan, kun vanhoja suojelualueita sinänsä ei ole purettu, ei ole päästy edistämään asiaa sillä tahdilla, että pystyisimme pitämään luonnon monimuotoisuuden samalla tasolla, puhumattakaan siitä, että pystyisimme parantamaan sitä, mikä sekin olisi tarpeen.

Toinen asia tietysti, mitä tämä hallitus on tehnyt, on se, että ympäristöhallinnon valtuuksia on johdonmukaisesti vähä vähältä karsittu ja kaavoitukseen ja lupaprosesseihin liittyvää lainsäädäntöä on hallituksen terminologiaa käyttäen sujuvoitettu sillä seurauksella, että asianosaisten kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen vaikutusmahdollisuudet elinympäristössämme vireillä oleviin maankäyttösuunnitelmiin ja erilaisiin ympäristöä voimakkaasti muuttaviin hankkeisiin ovat heikentyneet. Tämän takia se kritiikki, mitä olemme esittäneet sitä kohtaan, että tällä kaudella luonnonsuojelun tasoa on selkeästi heikennetty, valitettavasti kyllä pitää paikkansa.

21.35 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Järjen veit ja orjan teit. Valitettavasti muut puolueet ilmastorealismissaan ovat alkaneet juosta kilpaa, että mikä puolue nyt varmasti rakastaa ympäristöään eniten, siinä määrin, että tämä on nyt sitten johtanut siihen, että realismi on lähtenyt käsistä. Ja se tarkoittaa sitä, että se ei ole Suomen etu eikä se ole maailman etu eikä ympäristön etu. Jokainen puolue kyllä tässä salissa ottaa vakavasti ilmasto- ja ympäristökysymykset. Tämä on todellakin meille lahja, tämä luonto ja tämä maapallo, ja meidän tehtävänä on viljellä ja varjella sitä.

Eurostatin mukaan Suomi oli EU:n eniten ilmastopäästöjä vähentänyt maa vuonna 2017. Suomi on jo tehnyt oman osuutensa ja paljon ylikin. Perussuomalaiset vaativat, että Suomi ei tee päästövähennyksiä enempää ja nopeammin kuin muut EU-maat. Suomea lukuun ottamatta muut EU-maat eivät ole päässeet lähellekään Pariisin ilmastotavoitteita, enkä ymmärrä sitä, minkä takia Suomi ei vaadi, että Saksa, Romania, Bulgaria ja Puola rajoittaisivat edes kivihiihtuotantonsa nykyistä enemmän.

Suomen kunnianhimo kääntyy itseämme vastaan, ja globaalisti laskettuna se on tehotonta. Se vain kiihdyttää teollisuuden pakoa pois Suomesta, ja seurauksena on lisää työttömyyttä, lisää kiinalaista tuotantoa ja lisää päästöjä. Globaalit päästöt syntyvät väestöräjähdyksestä ja teollisuuden tuotannon siirtymisestä runsaasti fossiilista energiaa käyttäviin kehittyviin maihin, josta tavara rahdataan öljyä käyttäen muualle. Se, että saastuttajamaat Kiina ja Intia luokiteltiin Pariisin ilmastositoumuksessa kehitysmaiksi, on todellinen sopimuksen häpeätahra.

Hyvää tässä ympäristön hallinnonalalla on todellakin puurakentamisen lisääminen, mihin edustaja Pylväskin otti kantaa. Kun me kasvatamme puuta, se sitoo hiiltä, ja puurakentaminen on todellakin paljon ympäristöystävällisempää kuin esimerkiksi betonirakentaminen. Tämä on hyvä asia, ja tätä perussuomalaiset myös kannattavat.

Mutta jos me nyt oikeasti haluamme vähentää maailmasta päästöjä, niin meidän pitää puuttua väestöräjähdykseen. Se on oikeasti niin iso ongelma, ja kun me tämän saisimme kuriin, niin myös moni muu ongelma saataisiin ratkaistua.

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Otan tässä myös esimerkin siitä, että tässä ympäristövimmassa on tehty paljon virheitä, esimerkiksi energiansäästölamppu. Ympäristöystävällinen hehkulamppu kiellettiin. Suomessa kuitenkin kesällä ei paljon valoja tarvita ja talvella se lämmittää, ja lasia ja rautaa voi kierrättää, niin pakotettiin ottamaan energiansäästölamppu, mikä oli ongelmajäte, joka maksoi ihan valtavasti. Sitten sen jälkeen myönnettiin kyllä, että tähän oli joillekin erittäin hyvä bisnes.

Haluaisin tuoda tässä esille sen ilmastorealismien. Pidetään järki mukana näissä päätöksissä. On ympäristöteko pitää teollisuus Suomessa. On ympäristöteko oikeasti puuttua syihin, jotka tätä ympäristöä saastuttavat. On ympäristöteko pistää saastuttajamaat siivoamaan sotkunsaa.

Onneksi perussuomalaiset ovat tässäkin hallinnonalassa, tämän ympäristön hallinnonalassa se järki ja se kohtuus ja se realismi. Suomi toisesta tarvitsee perussuomalaisia. Suomalainen teollisuus toisesta tarvitsee perussuomalaisia.

21.40 Jukka Kopra kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Maijala tuolla aikaisemmassa puheenvuorossaan kiinnitti huomiota erääseen mielenkiintoiseen uuteen teknologiaan. Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa on nimittäin kehitetty menetelmä, jonka avulla voidaan ilmasta ja niin sanotusti tyhjästä valmistaa polttoainetta ja ruokaa. Tätä voi moni pitää uskomattomana väitteinä, mutta se on totta.

Kyseessä on prosessi, jossa uusiutuvaa energialähdettä käyttäen, esimerkiksi aurinko- tai tuulivoimaa käyttäen, otetaan ensin vesijohtovedestä elektrolyysiprosessin avulla vetyä ja sen jälkeen kemiallisessa prosessissa otetaan talteen ilmakehästä hiilidioksidia. Nämä edelleen yhdistetään tämän uusiutuvan energialähteen tuottaman energian avulla prosessissa synteettiseksi hiilivety-molekyyliksi, esimerkiksi metaaniksi. Siinä on osa sitä vetyä ja hiiltä. Tästä voidaan edelleen sitten eri menetelmin jalostaa tätä synteettistä metaania vaikka polttoaineeksi, vaikkapa dieseliksi Fischer—Tropsch-menetelmällä, tai sitten yhdistämällä tyypiatomeja tähän molekyyliin voidaan luoda synteettistä proteiinia.

Tätä menetelmää nyt kovasti kehitetään Lappeenrannan teknillisen yliopiston, Wärtsilän ja Nebraskan osavaltion energiayhteisön toimesta. Ja toiveissa on, että tästä saadaan jonkinlainen ratkaisu hyvinkin nopealla aikataululla, tuotantokäyttöön kelpaava ratkaisu, polttoainetuotantoon ja mahdollisesti ruuantuotantoon.

On selvää, että jos ja kun tämänkaltaisen menetelmä yleistyy, sen avulla voidaan vaikuttaa merkittäväällä tavalla maailman hiilidioksidipäästöongelmaan sekä ruokaongelmaan. Tässä prosessissa siis otetaan talteen ilmakehästä hiiltä — se on siinä mielessä erittäin ympäristöystävällistä — ja sitä hiiltä varastoidaan sitten tähän molekyyliin, joka tässä prosessissa synnytetään.

21.42 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, luonnonsuojelun taso ei ole tällä vaalikaudella heikentynyt. Ja nyt muutamia perusteluja tälle sanomiselleni.

Ensinnäkin ympäristöasiat kuuluvat kaikille hallinnonaloille. Ne eivät todellakaan ole pelkkä ympäristöministeriön sektori, jonka määrärahoja tässä katsotaan, vaan nyt, kun me alamme ympäristöasioista puhumaan, meidän pitää katsoa koko tuo paksu keltainen kirja: joka ikisessä kohdassa on otettu huomioon ympäristöasiat. Kaikessa rakentamisessa pitää ottaa huomioon ympäristöasiat, kaikessa kehittämisessä, tutkimuksessa — kaikessa, mitä yleensä nyt on olemassa — ympäristöasiat pitää tänä päivänä ottaa aina hyvin tarkasti huomioon. Eli ei todellakaan ole kyse pienistä asioista.

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Ympäristöasiat kuuluvat todellakin meille kaikille. Ja yksi iso vaikuttaja tässä ovat, niin kuin tässä on tullut esille, me maanomistajat, me metsien ja maitten omistajat. Meillä on iso mahdollisuus vaikuttaa ympäristön tilaan, luonnon monimuotoisuuteen. On hyvä, että luonnon monimuotoisuus on tullut tänään esille useita kertoja, sillä siihen pystytään kiinnittämään entistä paremmin huomiota, ja minä toivonkin, että meitä maanomistajia ja metsänomistajia autettaisiin siinä, että me pystyisimme löytämään ne monimuotoiset pienet kohteet sieltä omista metsistämme entistä paremmin. Siinä ei välttämättä tarvitse alkaa ostamaan mitään suojelualueita valtiolle, vaan on ihan sellainen käytännön asia, että lähes kaikilla meillä metsänomistajilla on omat suojelualueet olemassa. Niitä ei ole mihinkään kirjattu, mutta meillä jokaisella on tietyt kohdat, mitä me emme ikinä hakkaa, mihin me emme ikinä koske millään tavalla. Ne ovat niitä luonnon monimuotoisuuskohteita. Ja jos tämä asia pystyttäisiin ottamaan esille jollakin tavalla, auttamaan maanomistajia, miten tämän kanssa mennään eteenpäin — hyvin moni maanomistaja ei vain halua tuoda näitä asioita esille, sillä edessä on semmoinen tilanne, että sitten pelätään, että joku tulee ja alkaa ostamaan suojelualueiksi. Se on minun oma suojelualueeni, ei siihen tarvitse kenenkään muun koskea.

Sitten perinnebiotoopeista puhutaan paljon. Esimerkiksi minulla itselläni on monta kymmentä hehtaaria perinnebiotooppialueita. Ne ovat maataloustukikohteita, joita minun lampaani tällä hetkellä hoitavat. On todella ikävää, että perinnebiotooppipäätösten saaminen on tänä päivänä aika vaikeaa. Siihen varsinkin seuraavalla ohjelmakaudella, jota tällä hetkellä maatalouspuolellakin työstedään ja tehdään, pitäisi kiinnittää huomiota, että perinnebiotooppialueen tekeminen olisi helpompaa, että siihen kuvioon pääsisi matkaan. Se on tehty todella byrokraattiseksi, ongelmalliseksi ja vaikeaksi. Se pitäisi pystyä tekemään niin, että muutkin kuin aktiivimaanviljelijät voisivat entistä enemmän tehdä näitä perinnebiotooppialueita.

Sitten kolmas asia, mistä on puhuttu tänään, on kalat. On hyvä, että se on tullut esille, koska myöskin siinä tärkein tekijä ovat nämä vesioikeuden omistajat eli osakaskunnat. Osakaskunnat ovat suurin vaikuttaja siinä, miten saamme näitä virtavesiä kunnostettua eli pieniä puroja ja kohteita. Omistajahan sen päättää, mitä sillä alueella tehdään, ja kun heidän kanssaan yhteistyötä tehdään, niin voimme saada paljonkin tuloksia aikaiseksi. Sen lisäksi on hyvä, että näitä virtavesihankkeita on nyt sitten saatu liikkeelle.

Ja nämä pienet padot, mistä oli puhetta: kannatan kyllä sitä, että niitä voisi alkaa purkamaan, koska niiden energiantuotantomäärä on hyvin vähäinen verrattuna siihen, minkä verran ne ovat esteenä kalojen kulkemiselle ja liikkumiselle.

Kalapuolelta tuon erityisesti ympäristöpuolella esille myöskin nämä merimetsot. Merimetsot ovat aivan älyttömästi lisääntyneet. Vuonna 86 Suomessa oli 20 merimetsoparia — nyt niitä on Lukenkin tutkimuksen mukaan melkein 27 000 paria, ja ne aiheuttavat todella paljon ongelmia meidän luonnon monimuotoisuudelle. Esimerkiksi Tornionjoen lohen smolteista uskon, että huomattava osa joutuupi merimetsojen suihin.

Elikkä toivon, että me voimme näillä kuvioilla mennä yhdessä eteenpäin. Luonnon monimuotoisuus on meidän yhteinen asia. Ja vielä sen verran sanon, että Santeri Alkio, keskustan aateisä, aikoinaan opetti, että jätetään luonto lapsillemme paremmassa kunnossa kuin olemme sen itse saaneet.

21.48 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Rakastettujen kansallispuistojen retkeilyrakennelmien korjausvelka on mittava. Pitkospuut lahoavat, riippusillat ovat vaarassa

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

romahtaa. Nyt auttaa hieman valiokunnan tekemä liki 4 miljoonan euron lisämääräraha kansallispuistojen retkeilymahdollisuuksien parantamiseen. Joukossa ovat muun muassa Torronsuo, Liesjärvi, Urho Kekkosen kansallispuisto sekä Repovesi. Hyvin tarpeellinen on myös hanke esteettömien luontokohteiden lisäämiseksi. Seuraavalla kaudella on panostettava kansallispuistoihin.

Myös Porkkalaan tarvitaan kansallispuisto. Tähän merelliseen luonnonhelmeen on juuri avattu uusia retkeilyreittejä. Tämä oli mahdollista, kun Porkkala sai rahoitusta Suomen 100-vuotisjuhlan kunniaksi. Alueen hyvän kehityksen jatkon turvaisi asema kansallispuistona.

Monet seikat puoltavat Porkkalaa kansallispuistoksi. Porkkala on pääkaupunkiseudun viherkehän läntinen merellinen helmi. Se on suosittu retkeilyalue, jossa voi kulkea rantakallioilla, uida uimapaikoilla ja veneillä saaristossa. Uusi kansallispuisto vahvistaisi rakennuspaineiden uhkaamaa pääkaupunkiseudun viherkehää. Merellinen luonto, lintuluodot, kalliot, rantaniityt ja vedenalaiset harjut on säästettävä jälkipolville. Porkkalan kansallispuiston perustaminen turvaa parhaalla mahdollisella tavalla alueen luontoarvot sekä mahdollistaa virkistyskäyttömahdollisuuksien parantamisen. Kansallispuistosta hyötyisivät paitsi luonto myös pääkaupunkiseudun asukkaat, matkailijat sekä yrittäjät.

Luontojärjestöt ovat esittäneet, että kansallispuisto perustettaisiin alkuvaiheessa valtion maille Kirkkonummen, Siuntion ja Inkoon kuntien alueelle. Ehdotuksen mukaan kansallispuistossa olisi 1 600 hehtaaria maata ja 8 000 hehtaaria vesialueita.

Kirkkonummen Porkkalaan perustettiin kansallispuisto ensimmäisten joukossa jo vuonna 1938. Puisto sijoittui Stora Träskön saarelle, mutta se lakkautettiin parikymmentä vuotta myöhemmin Porkkalan vuokra-alueen palautuksen yhteydessä. Porkkalan kansallispuisto olisi ainutlaatuinen kokonaisuus hakamaita, sisälahtia ja hyljeluotoja. Historian ympyrä sulkeutuisi, kun sotien jälkeen lakkautettu kansallispuisto palautettaisiin arvoonsa.

21.51 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Tässä on hyvin tullut monessa puheenvuorossa esille kansallispuistojen merkitys — niitten merkitys ja tärkeys meille suomalaisille niin virkistys- kuin retkeilykohteina mutta myös niitten matkailullinen merkitys monessa päin Suomea. Onkin hienoa, että nyt Metsähallituksen luontopalveluille valiokunta osoitti lisärahaa muun muassa kansallispuistojen rakenteisiin liittyvän korjausvelan purkuun. Oikeastaan aika kuvaavaa on se, että ne on ihan nimetty, että paljonko millekin kansallispuistolle, mikä varmasti kertoo sen, että valiokunnan ja jaoston jäsenillä on ollut se tieto ja viesti kansalaisilta siitä, kuinka juuri tänne nyt tarvitaan lisää rahaa. Uskon, että kyllä näidenkin kansallispuistojen lisäksi, mitä siellä oli erikseen nimetty, se tarve on kyllä ihan kaikkiin kansallispuistoihin, ja toivottavasti sitä kansallispuistojen rahaa pystytään jatkossakin lisäämään.

Yksi ongelma on ollut se, että kun uusia kansallispuistoja on perustettu, ei ole huomioitu budjetissa sitten sitä käyttörahaa, mitä ne tulevat tarvitsemaan. Ehkä se perustamiskustannus on vielä siinä budjetissa huomioitu mutta ei ole huomioitu sitä, että se puisto pitäisi sitten jatkuvasti jättää sinne budjettiin eli lisätä budjettiin riittävä määräraha siitä, että se kansallispuiston vaatima infra pysyy kunnossa ja sitä voidaan kehittää.

Kuten tässä esimerkiksi edustaja Parviainen kertoi siitä, miten Hossassa, niin sillä, että retkeilyalue saa kansallispuiston statuksen, on kyllä merkittävä vaikutus siihen, kuinka suosittu kohde se on ja kuinka ihmiset löytävät sen. Senkin takia on tärkeää, että tätä kansallispuistoverkostoa edelleen kehitetään ja monipuolistetaan, ja tässä edustaja Karimäen

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

esille tuoma Porkkala olisi kyllä siihen hyvä lisä. Tiedämme, että on muitakin alueita, missä tarvetta olisi vielä uusille kansallispuistoille.

Samalla haluan myös kiittää hallitusta siitä, että tämä pieni mutta tärkeä summa, 100 000 norpansuojeluun lisättiin sinne budjettiin. Se mahdollistaa sen, että norpansuojeluhankkeet eivät nyt turhaan katkea vaan ne pystyvät jatkumaan ja pystytään hakemaan sieltä uutta rahoitusta. Totta kai myös toimintarahen lisäys Suomen ympäristökeskukselle oli tarpeen, samoin kuin tämä lisäraha järjestöjen avustuksen rahoittamiseen ja sitten Suomen ilmastopaneelin sihteeristön palkkamenot. Näistä suuret kiitokset. Vaikka äsken kritisoin vahvasti, ja edelleen pidän luonnonsuojelurahojen määrärahoja aivan liian alhaisina tarpeeseen nähden, niin kyllähän näitä pieniä ilon pilkahduksiakin tästä budjetista löytyy.

21.54 Petri Honkonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä ovat todellakin edelliset puhujat käyttäneet hyviä puheenvuoroja liittyen kansallispuistojen merkitykseen. Edellä edustaja Mikkonen puhui hyvin tästä samasta aiheesta. Meillä on todellakin ympäri maata tälläkin hetkellä useita sellaisia hankkeita — tai ei nyt varsinaisesti vielä hankkeen muodossa, mutta toiveita kuitenkin elää — että uusia kansallispuistoja voitaisiin perustaa. Varmasti pisimmällä on Porkkalan kansallispuisto, josta oli keskustelua silloinkin, kun Hosan kansallispuistosta teimme päätöstä hieman reilut kaksi vuotta sitten täällä eduskunnassa. Uskon, että siihen on tietyt perusteet olemassa, mutta ongelma todellakin on se, että infran ylläpito näissä puistoissa vaatii sitä käyttöpääomaa ja aina, kun uusi puisto perustetaan, se on sitten pois siitä kakusta, millä vanhojen puistojen rakenteita pidetään yllä.

No, nyt eduskunnan valtiovarainvaliokunta sitten päätti kuitenkin esittää näitä lisäyksiä, mikä on erittäin hyvä asia. Oman alueeni kansallispuistoihin, Pyhä-Häkin kansallispuistoon ja Salamajärven kansallispuistoon, osoitetaan tässä lisämäärärahoja, mitkä tulevat sinne enemmän kuin tarpeeseen. Niissäkin molemmissa kävijämäärät ovat koko ajan olleet kasvussa. Tämä kertoo siitä, että tällaisen luontomatkailun suosio koko ajan nousee ja tällä on aluepoliittista merkitystä. Tällä on matkailuelinkeinolle merkitystä oikeastaan kaikissa maan osissa, missä näitä kansallispuistoja on, ja niiden kehittäminen ja vaaliminen on sen takia, uskon näin, kaikkien eduskunnassa olevien puolueiden yhteinen tahtotila.

Mutta tähän kansallispuistojen rahoitusasemaan on kyllä pystyttävä hakemaan pitkäjänteisempiä ratkaisuja varsinkin sitten, jos ja kun päätöksiä uusien puistojen perustamisesta tehdään, ja uskon, että se on ihan mahdollista ja jopa toivottavaakin.

21.56 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! On hienoa, että edustaja Maijala siteerasi Alkion viisasta ajatusta, että luonto on jätettävä lapsille paremmassa kunnossa kuin sen olemme itse saaneet. Valitettavasti tällä hetkellä näin ei ole. Juuri tämä tänään julkistettu Suomen luonnon uhanalaisuus selvityshän osoittaa, kuten tässä on jo moneen kertaan todettu, että maatalouden perinnebiotoopeista melkein kaikki ovat uhanalaisia ja metsäluontotyypeistä noin kolme neljäsosaa ja soiden luontotyypeistä yli puolet ja luontotyyppien uhanalaisuus on kymmenen vuoden kuluessa kasvanut. Olemme kuitenkin sitoutuneet kansainvälisillä sopimuksilla pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen. Tätä meinoa ja näillä määrärahatasoilla, mitä tämä hallitus on myöntänyt luonnonsuojeluun aikaisempia hallituksia vähemmän, tähän ei tulla kykenemään.

Olin ilahtunut myöskin edustaja Kopran puheenvuorosta, joka käsitteli tätä Lappeenrannassa kehitettyä tapaa tuottaa aurinkoenergialla veden vedystä ja ilman hiilidioksidista polttoaineita. Tämä on esimerkki lupaavasta innovaatiosta, josta emme vielä tiedä, kuinka

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

merkittävä siitä tulee maailmassa. Mutta sillä on mahdollisuudet nousta merkittäväksi, ja se on esimerkki myöskin siitä, että pienessä Suomessakin voidaan kehittää asioita, joilla saattaa olla maailmanlaajuista merkitystä, ja myös siitä, että ilmastonsuojelussa ei mitenkään ensisijaisesti ole kysymys siitä, että luopuisimme kaikesta kivasta, vaan siitä, että alamme tehdä asioita uudella ja fiksummalla tavalla.

Tässä keskustelussa edustaja Huhtasaaren aikaisemmin mainitsema hehkulamppu ja hehkulampun myyntikielto on myös myönteinen esimerkki, toisin kuin edustaja Huhtasaari antoi ymmärtää. Nimittäin silloin, kun hehkulamppujen myyntikielto alkoi, led-lamppuja oli kaupoissa hyvin vähän. Niiden suurin teho oli 1 watti, ne olivat hyvin himmeitä ja kalliita. Ei niitä kukaan ostanut. Mutta tämä hehkulamppukieltopäätös, joka silloin oli hyvin epäsuosittu, loi led-lampuille markkinat. Parissa vuodessa niiden markkinaosuus oli noussut kymmeniin prosentteihin, tekniikka kehittyi hyvin nopeasti, hinnat halpenivat nopeasti, ja tällä hetkellä ne ovat käyttökelpoisia koko maailmassa. Tällä päätöksellä EU teki koko maailmalle ison palveluksen valaistuksen energiatehokkuuden kehittämisessä.

21.59 Mauri Pekkarinen kesk: Arvoisa puhemies! Kun en ole seuraavan vaalikauden aikana täällä käsittelemässä budjettia, en myöskään tätä pääluokkaa, halusin kahteen asiaan käydyn keskustelun pohjalta kiinnittää huomiota:

Ensimmäinen liittyy keskusteluun asuntopolitiikasta, syistä siihen, miksi ongelmia on, missä niitä ongelmia on. Täällä keskustelun aikana haettiin ratkaisuja ongelmiin paljossa siitä, että asumistuki on riittämätöntä ja että sitä pitäisi lisätä, tai siitä, että nykyiseen asuntorahoitukseen pitäisi sen korkoehtojen tai muiden vastaavien menettelyjen, laina-aikojen ja muiden vastaavien menettelyjen kautta, hakea ratkaisuja — asumisen ongelmiin, tässä tapauksessa ongelmiin, jotka ovat sitä, että asuntojen hinnat nousevat tavattoman korkealle, ihan tavattoman korkealle kovaa vauhtia.

Kun olen vajaan vuoden ajan vetänyt ryhmää, joka yrittää piirtää kuvan siitä, mitä Suomen aluekehityksessä on tapahtunut ja mitä on tapahtumassa, niin tältä pohjalta minun viestini tässä vaan on se, että niin kauan kun ja siinä tilanteessa kun Suomen alueellinen keskittyminen jatkaa sitä vauhtia, mitä se eräissä keskuksissa ja keskittymissä tällä hetkellä jatkaa, niin voidaan kyllä lisätä asumistukea vaikka kuinka paljon korkeammalle kuin se yli 2 miljardia, mikä se tällä hetkellä on, voidaan vaikka kuinka yrittää keksiä uusia korkometodeja tai laina-aikoja tai niin pois päin, eivät ne auta, eivät ne auta.

Tällä hetkellä asuntojen hintojen nousu meidän pääkaupunkiseudullamme on yksi Euroopan nopeimmin kasvavista asuntojen hinnoista. Ellei tähän aluekehitykseen saada tasapainoisempaa otetta, niin tämä kurjuus jatkuu. Ja ketkä siitä kärsivät? Ne kaikista pienituloisimmat ihmiset, joiden on tuleminen tänne hakemaan työtä täältä, jotka joutuvat omalla kotipaikkakunnallaan monesti myymään ne omat asuntonsa siellä. Kivijärvellä 15 vuotta sitten rakennettiin omakotitalo, vajaa 100 000 euroa, ja nyt kun sieltä ihminen joutuu lähtemään hakemaan pääkaupunkiseudulta työtä, hän saa siitä vajaan 100 000 euron asunnosta korkeintaan 10 000—20 000, kun hän yrittää myydä sen siellä. [Peter Östman: Se on juuri näin!] Tulla niillä rahoilla, tulla sillä elämäntyöllä hankitulla pääomalla, joka on olematon, tänne ja hankkia täältä asunto korkeisiin taivaisiin nousseilla hinnoilla — ei se ole mitenkään mahdollista.

Tarvitaan tasapainoisemman aluekehityksen otetta. Tarvitaan holistista otetta. Eivät riitä yhdet aluekehitykselliset toimenpiteet, tarvitaan monilla julkisen hallinnon, valtionhallinnon osa-alueilla vastuunkanto siitä, että kukin sen oman perustehtävänsä osalta, mitä

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

varten se hallinto on liikkeelle ja asialle laitettu, huolehtii myöskin tasapainoisesta alueellisesta kehityksestä, siitä asiasta.

Tässä joku päivä sitten käytiin hyvää keskustelua myös siitä, miten eräät muut maat ovat toimineet. Suomi on tippunut niin kuin eno veneestä esimerkiksi alueellistamisessa kaikkiin muihin Pohjoismaihin verrattuna. Ne ovat tehneet ei vain kahdeksan tai yhdeksän tai kymmenen vuotta sitten tässä kovia tekoja, vaan ne tekevät paraikaa, tällä hetkelläkin. Osittain tämän seurauksena tilanne on se, että Itämeren alueen suurista kaupungeista se kaupunki, minkä väestön kasvu perustuu eniten ja vahvimmin maan sisäiseen muuttoliikkeeseen, ei ole Tukholma eikä Göteborg eikä Oslo, vaan Helsingin seutu. Täällä tuo kasvu ei perustu luonnolliseen väestöön, siihenkin kyllä, ja muuttoliikkeeseen, vaan enemmän kuin missään muualla se perustuu nimenomaan maan sisäiseen muuttoliikkeeseen.

Tämä hallitus, mikä on monessa hyvä, ei tässä asiassa ole tehnyt sitä, mitä sen olisi pitänyt tehdä, valitettavasti. Toivottavasti seuraava hallitus tässä toimii vähän fiksummin.

Arvoisa puhemies! Toinen asia, johon kajoan, on edustaja Huhtasaaren puheenvuoro. Täällä on käyty hyvää keskustelua monen päivän aikana ilmastokysymyksistä, ja minun sanomani tässä on vaan se, että minusta on erittäin tärkeää, että eri puolilla tätä salia olevat poliittiset voimat kentällä ja julkisuudessa asiasta keskustellessaan puhuvat realismin kieltä, niin kuin olen havainnut aivan valtaosan täällä myös tehneen sillä tavalla, ja otetaan eväät pois sellaiselta populismilta, sellaiselta ääripopulismilta, mitä kuultiin tässä salissa joitakin aikoja sitten. Etteikö muka meillä ole jotain vastuuta maailman ilmastokysymyksestä? Me aiheutamme paljon enemmän päästöjä ilmastoon asukasta kohti kuin ylivoimainen valtaosa maailman asukkaista tai enemmän kuin Euroopan unionin jäsenmaissa keskimäärin aiheutetaan päästöjä. Meillä on vastuu, mutta ei vain vastuu, vaan meillä on aivan erinomaiset mahdollisuudet. Jos jollakin eurooppalaisella maalla on erinomaiset mahdollisuudet energiantuotannon, joka aiheuttaa 80 prosenttia kaikista päästöistä, putsaukseen, niin se on Suomi. Meillä on päästöttömiä energiavaihtoehtoja enemmän kuin kellään muualla. Toisekseen meillä on sitä teknologiaa, sitä teknologiaa, jolla ei vain Suomessa putsaata päästöjä vaan jota voidaan viedä maailmalle, jolla voidaan auttaa maailmaa ja saada suomalaiselle elinkeinoelämälle [Puhemies koputtaa] sitä kautta myöskin valuuttaa.

Arvoisa puhemies! Täällä edustaja Huhtasaari sanoi, että monet suomalaiset yritykset ovat lähteneet tai lähtemässä. [Puhemies koputtaa] Vastasin tosi monta vuotta Suomessa elinkeinopolitiikasta. En tiedä yhdenkään suomalaisen yrityksen lähteneen ilmastokysymyksessä tehtyjen päätösten vuoksi Suomesta jonnekin muualle. Jos joku tietää, kertokaa.

22.05 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Olipa ilo kuunnella varapuhemiehen puheenvuoroa. Tuohon ei meistä moni pysty.

Edustaja Kopran kertoma esimerkki kertoi sen, että Suomella on mahdollisuuksia osallistua ja tehdä isojakin tekoja nyt tällä alueella. Mutta minä otan esimerkin siitä, että me emme olekaan nyt sitä uutta tekniikkaa tarvitsemassa vaan meidän pitää palata perinteeseen.

Nämä uhanalaiset perinnebiotyypit. Me voimme jokainen luonnonystävä osallistua niihin talkoisiin. Esimerkiksi niittyjen, ketojen, tulvaniittyjen ja hakojen kunnossapitoon meillä pitää olla taito, meillä pitää olla niittotaito. Jos sitä taitoa ei ole, niin se pitää hankkia, pitää opetella niittämään viikatteella. Tämähän on erittäin hyvä syy oppia ja lähteä mukaan näihin talkoisiin.

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Otan esimerkiksi Närängän erämaatilán niittyjen kunnossapidon. Siellä on lampaat pítämässä tilán niittyjä kunnossa. Sinne tarvitaan joka kesä lammaspaimenia. Siitähán on tehty aivan mainio lomanviettokuvio, eli viikko siellä erämaatilalla lammaspaimenena ja samalla sitten hoituvat ne tilán niityt oikeaan kuntoon. Paimenia tarvitaan sitákin varten, että ei käy niin kuin ministeri Tiilikaisella, että niityinhoitajista eli niistä lampaista karhu söi puolet. Ihan sama vaara on myöskin siellä Näränkävaaressa. Ja sitten Oulangan jokisuistossa joka kesä on talkoot, joissa niitetään tulvaniittyjä kuntoon, eli siellä tarvitaan niittotaitoa ja sinne on kaikilla mahdollisuus osallistua. Myöskin voitaisiin tehdä samanlaista työtä kuin Alpeilla alppiniittyjen hoitamisessa on. Siellä ikámiehet yhdessä nuorison kanssa viikatteitten kanssa heiluvat ja laittavat alppiniittyjä kuntoon.

Yhteistä panosta ja yhteistä ponnistusta siihen, että me saisimme hoidettua náitä perinnebiotyyppejä. Tässä mielestäni kansanperinteestä voitaisiin tehdä yhä enemmän nykyáikainen elámus suomalaisille. Jokainen ottaisi aikaa ja menisi takaisin luontoon.

22.07 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Parviainen puhui karhuista, että ne ovat tappaneet lampaita perinnebiotyypialueelta, ja kyllähán kaikki jo suurin piirtein tietävätkin sen, että karhut ja sudet ovat tappaneet minulta náitä perinnebiotyypialueen hoitajia toistasataa kappaletta. Mutta puhutaan petoasioista enempi huomenna maaja metsätalousministeriön hallinnonalan kohdassa.

Nyt ottaisin esille metsäpuolen asiat. Metsien hakkuista on tänään puhuttu, ja sen miná kuitenkin haluan nyt tässä sanoa, että vaikka metsien hakkuu nytten lisáántyy, niin se ei todellakaan ole luonnolle eikä ilmastolle haitallista vaan toisinpáin kokonaisuudessaan. Viimeisen 50 vuoden aikana on Suomen metsien kasvu kaksinkertaistunut. Ja minká takia se on kaksinkertaistunut? Se on kaksinkertaistunut sen takia, että sitä on hoidettu, koska hoitotyöllá se on saatu lisáántymään ja kasvamaan. Miettikääpä esimerkiksi porkkanamaata: jos te porkkanamaata vain kylvätte, etteká sitä harvenna, etteká hoida, niin ette te sieltá yhtään porkkanaa pysty nostamaan ja saa syömákelpoista porkkanaa. Metsá on myös samalla tavalla: jos halutaan hyvää hakkuukelpoista sahapuuta, sitä on hoidettava, sitä on hakattava, harvennettava ja náin eteenpáin.

Vielá Suomen metsistä se, että tiedáttekö, että joka ikistä Suomessa kaadettua puuta kohden istutetaan useampi taimi maahan? Suomi on todella huippumaa náissä asioissa. Nyt viimeisetkin tutkimukset osoittavat, että meidän luonto todellakin kestää oikein hyvin sen hakkuumäärán, mikä meillä on. Sitten meidän pitäisi miettiá entistä paremmin, miten me kuitupuun käyttöá saamme lisáttá. Lapissa meillä on todellakin se ongelma, että meillä on nuoria metsiá valtava määrä hoitamatta.

On hyvä, että metsäpuolella ollaan esittämässä, miten me saisimme Suomen metsäpinta-alaa vielä lisáttá. Olennainen asia, minká miná haluan tuoda tässä esille, on náitten vajaatuottoisten metsien uudistamisen tukeminen. Kemera-tuesta se jái viime vaalikaudella pois, ja sitä on todella toivottu, ja odotetaan, että vajaatuottoisten metsien uudistaminen saataisiin nytten lisáttá myöskin tähán metsien pinta-alán lisáámisen matkaan, koska nämá metsät todella tarvitsevat uudistamista, niin että me saisimme niiden kasvua parannettua ja sitä kautta saisimme entisestään lisáttá Suomen hiilensidonta-aluetta.

22.10 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Varapuhemies Pekkarinen nosti hienosti ilmastomuutoksen torjunnan tárkeyden puheessaan esiin. Suomi ei voi piiloutua ilmastopolitiikassa isojen maiden selán taakse. Se on juuri náin. Meillä ei ole planeetta B:tá.

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Ympäristöministeri Tiilikainen palasi juuri Katowicen ilmastokokouksesta, jossa saatiin laiha sopu. Se on toki parempi kuin lihava riita. Maailma sai yhteiset säännöt päästövähennysten seurantaan ja laskentaan liittyen Pariisin ilmastopimukseen. Valitettavasti useita yksityiskohtia jäi kuitenkin auki, ja kunnianhimon tasoa on edelleen nostettava. Kansainvälinen ilmastopaneeli IPCC julkaisi hiljan raporttinsa siitä, kuinka suuret riskit maailmalle tulee, jos maailma lämpenee yli 2 astetta. Korallit kuolevat, merenpinta nousee, Grönlandi sulaa. Pariisin ilmastopimuksen lupaukset mailta eivät vielä riitä edes tähän 2 asteeseen, saati siihen 1,5 asteeseen, johon meidän on päästävä, sillä tämä raja turvaisi varmemmin elinolosuhteet tällä planeetalla ja ruokahuollon kaikille maan asukkaille.

Onkin todella tärkeää, että kaikki puolueet sitoutuvat yhdessä yhteisesti täällä Suomesa vähentämään ilmastopäästöjä ja sitoutumaan tiukempiin tavoitteisiin. Vihreiden tavoitteissa on, että pääsemme eroon kivihiilestä, polttoöljyn ja turpeen poltosta vuoteen 2030 mennessä ja että Suomi olisi hiilineutraali vuonna 2030. Usein puhutaan siitä, että haluamme turvata paremman maailman lapsillemme ja lapsenlapsillemme, mutta jo nyt huomaamme säiden ääri-ilmiöt. Kesällä voi sataa tolkkottomasti tai olla aivan mielettömän kuumaa. Hirmumyrskyt leviävät maailmalla. Me olemme juuri se sukupolvi, joka kohtaa tämän ilmastomuutoksen vaikutukset ja me olemme se sukupolvi, jonka on nyt tartuttava toimeen.

Teknologia ja innovaatiot tarjoavat toki hyvin mahdollisuuksia. Laitan toivoa esimerkiksi sille, että hiilidioksidista voidaan synteetillä rakentaa muita raaka-aineita. Edustaja Kopra kertoi Lappeenrannan yliopiston edistyksellisestä tutkimuksesta. Myös kiertotalouden mahdollisuudet ovat mittavat. Toisen jäte on toisen raaka-aine.

Edustaja Maijala aikaisemmin viittasi tähän valtion budjettikirjaan, että sen pitää kaikkialta osin huomioida ympäristö, ja näin onkin. Valtion budjetista pitää perata pois ympäristölle haitalliset tuet, kuten me vihreät esitämme. Meillä on myös muovivero ja lentovero repertuaarissamme.

22.13 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Tässä on puhuttu toisaalta siitä, että teknologialla on iso merkitys ja mahdollisuus siinä, että voimme olla torjumassa ilmastomuutosta, mutta myös metsänomistajat ja maanviljelijät ovat ratkaisevassa asemassa siinä, miten torjumme ilmastomuutosta, ja heillä on myös roolinsa siinä, miten me varmistamme sen, että monimuotoisuus ei katoa.

Tässä tuli esille jo se, että perinnebiotyypit ovat yksi meidän uhanalaisimmista luontotyypeistämme. Ne on kaikki määritelty uhanalaiseksi, ja siinä maanviljelijöillä on tärkeä rooli. On aivan selvää, että meillä täytyy olla tukirakenteet kunnossa siinä, koska se vaatii paljon työtä, kun laitumille viedään ja tehdään laidunkiertoa ja rakennetaan aitoja ja tehdään sentyppisiä asioita. Siinä täytyy olla tietysti kunnossa myös sitten se tuki, minkä siitä saa, ja sitä pitää olla helppo hakea ja näin.

Mutta maanviljelijöillä on myös suuri rooli siinä, kun me mietimme, miten peltomaat voivat sitoa hiiltä, ja meidän täytyy kehittää niitä menetelmiä, millä peltomaa pystyy entistä paremmin sitomaan hiiltä. Tähän tutkimukseenhan on nyt myös osoitettu rahaa, ja se on äärimmäisen tärkeää.

Metsänomistajien rooli on yhtä lailla tärkeä siinä, miten me varmistamme sen, että metsiimme sitoutuu hiiltä, metsät toimivat hiilivarastona. Toisaalta niillä on erittäin suuri merkitys siinä, miten meidän monimuotoisuus kehittyy, sillä valtaosa uhanalaisista lajeistamme on metsälajeja. Ja kun edustaja Maijala totesi tässä, että puuta kasvaa enemmän kuin

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

ennen, että ei ole huolta, minkä verran hakkaamme, niin olen tästä kyllä eri mieltä. Vaikka puu kasvaa, niin juuri tänään olemme saaneet lukea siitä, kuinka meidän metsäluontomme ja metsäluontotyyppimme ovat entistä uhanalaisempia. Me emme voi kaikkia metsiä suojella, se on ihan selvä, eikä kukaan sellaista ole ikinä ollut esittämässäkään, ja meidän täytyy huolehtia siitä, että metsänhoitotoimia pidetään, koska sekin on tärkeää, että me saamme hyvälaatuista puuta, mitä käyttää sitten vaikka puurakentamiseen, joka olisikin oiva kohde metsälle, koska siellä se hiilivarasto säilyy pitkään. Mutta meidän täytyy myös huolehtia siitä, että meidän metsänhoidon menetelmät ovat sellaisia, että myös talousmetsissä entistä paremmin säilyy monimuotoisuus. Meidän täytyy huolehtia siitä, että sinne jätetään riittävästi säästöpuita. Meidän täytyy huolehtia siitä, että siellä on riittävästi lahoppuita, myös järeitä lahoppuita. Meidän täytyy huolehtia siitä, että me jätämme sinne kosteikot ja muut alueet rauhaan. Meidän täytyy huolehtia riittävästä suojavyöhykkeistä. Meidän täytyy huolehtia, että siellä on riistatiheikköjä, jotta myös riistaeläimet siellä viihtyvät. Ja se, että metsänomistajat pidentäisivät hakkuukiertoaan, [Puhemies koputtaa] olisi äärimmäisen merkittävä ja kaikkein nopein ja tehokkain keino siihen, [Puhemies koputtaa] että myös hiilinieluumme saamme kasvatettua.

22.16 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Ensiksi haluan kiittää varapuhemies Pekkarista erittäin painavasta, syvällisestä ja asiantuntevasta puheenvuorosta. Kun me puhumme ilmastonmuutoksesta ja sen torjunnasta, niin meidän täytyy ottaa huomioon kokonaisuus. Minä ymmärrän sen, että metsien monimuotoisuus on tärkeää, ja uskon, että nykyajan maanviljelijätkin haluavat kantaa kortensa kekoon. Mutta haluaisin, että me analysoisimme vielä kertaalleen varapuhemies Pekkarisen puheenvuoron, koska me emme valitettavasti saa monta kertaa enää kuunnella sitä. Toivon, että te luette tarkkaan pöytäkirjasta, mitä hän yritti viestittää meille.

Mitä tämä muuttoliike maksaa, jos ajatellaan myöskin sitä, miten se vaikuttaa ilmastonmuutokseen, kun Suomea rakennetaan kaksi kertaa? Haluaisin kysyä teiltä vihreiltä, miten te olette ajatelleet täällä pääkaupunkiseudulla, miten korkeasti olette priorisoineet sen metsien monimuotoisuuden täällä? Kun Helsingin seutua laajennetaan, kun Espoota laajennetaan, miten se metsien monimuotoisuus huomioidaan sitten siinä?

Vielä palaan tähän Pekkarisen puheenvuoroon. Hän otti esimerkkinä, että jos joku sieltä Kinnulasta, vai mikä se paikkakunta nyt oli, minkä hän mainitsi, joutuu myymään talonsa, josta he ovat maksaneet 15 vuotta sitten 100 000 euroa, ja hyvä jos he saavat 30 000 tai 40 000 euroa tänä päivänä siitä, ja jos he sitten muuttavat tänne Etelä-Suomeen ja aikovat ostaa omakotitontin esimerkiksi Espoosta, niin he joutuvat maksamaan 220 000 euroa pelkästään tontista. Eli kun verrataan näitä asumiskustannuksia, täytyy huomioida, mistä ne koostuvat. Ne koostuvat nimenomaan tonttien hinnoista. Kun Keski-Pohjanmaalla rakennetaan uusi omakotitalo, niin tänä päivänä sen mediaanihinta on ehkä 300 000 tonttineen, ja täällä Etelä-Suomessa se maksaa 500 000. Ja se ero johtuu nimenomaan tonttien hinnoista. Myöskin tämä asia on syytä tarkistaa ja ottaa huomioon, kun lasketaan, miten paljon muuttoliike aiheuttaa päästöjä ja mitä tämä Suomen rakentaminen kahdesti maksaa.

22.19 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Kilpailukyky on kokonaisuus. Esimerkiksi Stora Enso aikoinaan lopetti tehtaita Suomessa, mutta Ruotsi ei, koska Ruotsi piti oman valuuttansa. Olemme myös 90-luvulta alkaen myyneet omaisuutta: kansallisuusomaisuutta, valtion yhtiöitä ja muuta kansallisvarallisuutta, ja jotkut niistä ovat olleet erittäin

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

huonoja kauppvoja. Kilpailukykyyn vaikuttaa moni asia. Eräs niistä on nämä logistiikkakulut. Energiaintensiivisen vientisektorimme kilpailukykyyn vaikuttaa esimerkiksi energiaverot: sähkö ja muut energiaverot tulee laskea EU:n minimitasolle.

Jos me haluamme tukea meidän vientisektoriaamme, me otamme huomioon myös logistiikkakulut. Ihmettelen kyllä keskustaa siitä, että he rankaisevat tavallista ihmistä, jolla on tavallinen auto, joka asuu maaseudulla asumiskustannusten korkeilla hinnoilla ja bensaveron korkeilla hinnoilla. Minkä ihmeen takia te ette tue maaseutua ja maaseudulla asumista, koska auto on siellä välttämätön.

Suomen osuus maailman hiilidioksidipäästöistä on 0,1 prosenttia. Voimme toimia hyvänä esimerkkinä modernista yhteiskunnasta, joka sovittaa yhteen fiksusti taloudelliset ja ympäristölliset näkökulmat. Mutta globaalit päästöt syntyvät väestöräjähdyksestä ja teollisuuden tuotannon siirtymisestä runsaasti fossiilista energiaa käyttäviin kehittyviin maihin.

Esimerkiksi — otan täältä hieman lukuja eri maiden sähkön tuotannon rakenteesta — Puolassa kivihiilen osuus on sähköntuotannosta 92 prosenttia, Bulgariassa 90 prosenttia, Romaniassa 90 prosenttia, Tanskassa 48 prosenttia ja Saksassa 46 prosenttia — tukee muuten vieläkin ruskokivihilituotantoa itäisessä Saksassa — kun taas Suomen sähköntuotannossa kivihiilen osuus on vain 6,7 prosenttia. EU:n taakanjaossa päästökauppasektorin ulkopuolisten päästöjen vähennystavoitteet maille, joilla kivihiilen osuus sähköntuotannosta on noin 90 prosenttia, on kuitenkin seuraavanlainen: Bulgaria 0, Romania 2, Puola 7, kun taas Suomen vähennystarpeet ovat 39 prosenttia. Ja kun juuri sanoin, että Suomen hiilidioksidipäästöt ovat 0,1 prosenttia koko maailman päästöistä, niin miksi me hurskastelemme täällä ja rankaisemme tavallista ihmistä, emmekä vahvista meidän yritystemme kilpailukykyä.

Esimerkiksi Olkiluoto 3 käynnistyessään leikkaa yhtä paljon päästöjä kuin meidän koko liikenteen päästöt ovat yhteensä, mikäli se tuotettaisiin hiilellä. Perussuomalaiset ovat esittäneet ilmastotulleja, koska me haluamme maailmanlaajuisesti vaikuttaa päästöihin. Suomen pitäisi EU:ssa... Aina puhutaan, että ollaan niissä pöydissä, missä pystytään vaikuttamaan. — No, aletaan sitten vaikuttamaan. Ruvetaan vaatimaan niiltä mailta, jotka saastuttavat, pistetään ne maksamaan. [Mika Niikko: Juuri näin!] Vaaditaan ilmastotullit. Se voisi aluksi olla pienempi ja sitten sitä voisi kiristää koko ajan suuremmaksi. Tämä lisäisi Euroopassa tuotantoa. Se lisäisi myös Suomessa omaa kotimaista tuotantoa.

EU:sta on hävinnyt noin 40 000 työpaikkaa terästeollisuudesta, ja sitten saatiin EU:ssa ratkaisu aikaiseksi, ettei ihan kaikki siirtyisi Kiinaan ja muualle. Mutta näitä toimia tarvitaan lisää. EU:n pitää tehdä sellaista ilmastopolitiikkaa, missä Intia ja Kiina, jotka ovat saastuttajamaita, tekevät ne isot päästöleikkaukset.

22.23 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä nyt tässä täytyy sanoa varapuhemies Pekkarisen johdosta, että ”keskustalainenhan se miekin taidan olla”. Mitä tulee käyttämääne puheenvuoroon siitä, mitä meillä muuttoliikkeessä tapahtuu, niin meillä on kyllä nyt peiliin katsomisen paikka, ja tarkoitan sitä, että peiliin katsomisen paikka historiassa. Vaikka varapuhemies Pekkarinen rohkeasti sanoikin, että tämä hallitus ei ole tässä asiassa hyvin toiminut, niin ei se historia ole kovin häävi edellisiltäkään hallituksilta. [Mauri Pekkarinen: Aivan oikein, juuri näin!] Että syyttelyyn ei ole tarvetta. Nyt olisi lääkkeitä toimenpiteen vuoro.

Voimmeko vielä jotakin tehdä? Tarvitaan niin sanotusti nopean toiminnan joukkoja. Meidän on mahdollistettava se, että me voisimme katsoa liikenneinfrastruktuurin suunni-

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

telmia siitä, että joukkoliikenne ja tavarankuljetus voisivat asettua jopa niille paikkakunnille, missä on työvoimaa, ettei meidän yrityskenttä muuta vain sinne, missä jo on yrityksiä, kallista asumista, vaan me voisimme infrasuunnittelun kautta keskittää niitä luonnollisille joukkoliikenteen, raideliikenteen, laivaväylien kohdille, missä nyt tälläkin hetkellä meillä on halpoja asuntoja, vaikkapa Satakunnassa. Meillä on siellä toimiva satama. Meidän kannattaisi jotenkin pystyä valtiossa toimimaan siten, että me voisimme keskittää teollisuutta niille alueille, missä on sitä työvoimaa ja asumis- ja elinolosuhteet taloudellisesti huomattavasti helpompia kuin täällä. Me joudumme koko ajan rakentamaan tänne pääkaupunkiseudulle, ja sen houkuttelevuus on totta kai ymmärrettävää, koska ihmiset tulevat työn perässä. Me voisimme totta kai vaikka työttömyysturvajärjestelmään tehdä jonkinlaisia muutoksia, niin että jos me haluamme sitä ihmisten liikkuvuutta parantaa vaikkapa Uudenkaupungin autotehtaalte, niin annetaan sitten vaikkapa niille ihmisille, jotka siirtyvät matalapalkkaisempaan työhön kuin mistä heidän oma ansiosidonnainen päivärahansa on laskettu, sitä ansiosidonnaista päivärahaa mukaan siksi 500:ksi taikka 400:ksi päiväksi, jotta he voivat talouttaan suunnitella sen pohjalta. Mutta ilahduttavaa oli kyllä varapuhemies Pekkarisen puheenvuoro, ja oli pakko siihen puuttua, ja sen vuoksi tämän puheenvuoron sitten jo pyysinkin.

Mutta jos joku nyt vielä epäilee tämän ilmastomuutoksen osalta, niin me olemme nyt kokeneet selkeästi kahden viimeisen kesän aikana, että ne eivät ole enää ensioireita vaan se on realiteetti, että meidän sääolosuhteiden ääri-ilmiöt ovat voimistuneet ja me maksamme siitä ison laskun. Jokaisen pitää ymmärtää, että jos laittaa kuumemittarin kainaloon ja se näyttää 38, niin se tarkoittaa, että on kuumetta. Ja nyt, arvostamani perussuomalainen kansanedustaja Huhtasaari, pitää uskaltaa nähdä, että oikeasti kuumemittari näyttää nyt 38:aa astetta. Se ei ole enää normaali ruumiinlämpötila, vaan pitää uskaltaa katsoa, että nyt pitää lähteä toimiin, jotka ovat kansallisia, ja meidän mahdollisuus on se, että me olemme edelläkävijöitä. Vaikka se tuntuisi kuinka kivuliaalle näin teollisuushenkisenä kansanedustajana kuin minäkin olen, haluan meidän perusteellisuuden säilyvän tässä maassa, niin että meillä energiantensiivinen teollisuus voi säilyä sen vuoksi, että me kuitenkin täällä toimimme ilmastokannalta vastuullisemmin kuin esimerkiksi Saksassa toimitaan. Mutta joka tapauksessa meidän järjestelmän pitää perustua siihen, että me tukeudumme tähän omaan osaamiseen ja se luo meille markkinaetua. Mutta se on meistä itsestämme kiinni, haluammeko myydä. En minä ainakaan satakuntalaisena kansanedustajana halua, että Rauhalla enää yhtäkään paperikonetta suljetaan sen takia, että Saksassa energiapalautejärjestelmä on niin paljon parempi, että vaikka me tuotamme ympäristöystävällisemmin, tehokkaammin ja taloudellisemmin paperia, niin konserni tekee päätöksen, että juuri Suomesta suljetaan se laitos.

22.29 Mika Niikko ps: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Pekkarinen tässä on hyvin ansioitunut näissä monissa taustakysymyksissä, kun puhutaan vaikka ilmastoasioista ja energiateollisuudesta, ei sitä kukaan väheksy eikä epäile, mutta se, että hyökkäät tässä perussuomalaisia kohtaan väittämällä, että tämä on populismia, kun me rupeamme puhumaan ilmastopolitiikkaa.

Täytyy nyt aluksi tehdä ihan selväksi se asia, että totta kai perussuomalaiset ovat yhtä huolissaan ilmastomuutoksesta kuin kuka tahansa puolue tässä salissa. Emme mekään halua, että jäävuoret sulavat ja maailma lämpenee ja sitä kautta tulee erilaisia luonnonkata-

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

rofeja, joita parhaillaankin tänä syksynä nähdään ympäri maailmaa. Emme me ole puolue, joka vastuuttomasti keskustelee tai ajattelee tästä ilmastomuutoskysymyksestä. Meillä on kuitenkin hyvin perusteltuja näkökantoja siihen, millaista politiikkaa Suomen pitäisi tehdä tämän ilmaston ympärillä.

Ja nyt muutama perusasia ja fakta: Tilastokeskuksen mukaan Suomen kasvihuonepäästöt 2017 olivat, kokonaispäästöt, 74 prosenttia. Ei kun, anteeksi, [Mauri Pekkarinen: 56 miljoonaa CO₂-tonnia!] kokonaispäästöistä 74 prosenttia oli peräisin energiasektorilta eli polttoaineesta ja haihtumapäästöistä. — En saa selvää omasta käsialasta, pitää tästä tulkata ensin. — 74 prosenttia oli peräisin energiasektorilta. Tästä maatalouden osuus 12 prosenttia, teollisuuden prosessit ja tuotteiden käyttö 11 prosenttia. Kokonaispäästöistä 81 prosenttia oli hiilidioksidipäästöjä, tämä on Tilastokeskuksen luku, ja tämä jakautuu myös siten, että sen lisäksi tulee 8 prosenttia metaania ja sitten jotain muita hommia. Tämä hiilidioksidin kokonaispäästö, mikä Suomessa on, on, kuten edustaja Huhtasaari sanoi aikaisemmin, 0,13 prosenttia maailman kaikista hiilidioksidipäästöistä. Eli Suomea hiilidioksidipäästöt maailmassa on se 0,13 prosenttia, joka on noin tuhannesosa kaikista päästöistä tällä planeetalla. Tämä arvio perustuu Maailmanpankin tilastoon vuonna 2014. Tällöin oli Suomen kokonaispäästö 0,13 prosenttia. Tämä on se tausta, mistä Perussuomalaiset tätä asiaa tarkastelee ja keskustelua käy. Me haluamme, totta kai, pelastaa maailman siinä kuin kuka muu tahansa, mutta ei voi olla niin, että Suomi sen hinnan maksaa.

Esimerkiksi viime vuonna EU:n hiilidioksidipäästöt kasvoivat 1,8 prosenttia, ja samanaikaisesti Suomen päästöt laskivat 5,9 prosenttia. Vaikka sähkönkulutus joltain osin nousi, niin päästöt kuitenkin Suomessa laskivat. Mutta EU:ssa ne nousivat. Eli tämä nyt anna semmoisen kuvan kuitenkin, että miksi esimerkiksi Viro, joka on meidän naapurimaamme, voi kasvattaa näitä hiilidioksidipäästöjä 11,3 prosenttia tai Espanja 7,4 prosenttia, ja Suomi tekee oman osuutensa näissä ilmastotalkoissa, mutta siitä huolimatta täällä halutaan päätöksiä, että Suomessa pitää nopealla aikataululla lopettaa kivihiilen käyttö, pitäisi lopettaa turpeen käyttö energian tuotannossa ja niin edespäin. Ja tämä tahti, millä Suomi kunnianhimoisesti hakee tätä maailman pelastamista, on kuitenkin aika kallis hintalap- pu veronmaksajille ja suomalaiselle teollisuudelle ja energiantuotannolle. Me haluaisimme kuitenkin tämän mittasuhteen suhteuttaa koko maailman tilanteeseen, ja sen tähden Perussuomalaiset on esittänyt vaihtoehtona muun muassa ilmastotulleja, joita pitäisi alkaa EU:ssa ajaa yhteisesti. Ja silloin meillä olisi konkreettinen esimerkki omalta osaltamme, millä tavalla tämä maailma voidaan pelastaa.

Arvoisa puhemies! Toivon, että kun näistä ilmastoasioista keskustellaan, ei laiteta yhtä puoluetta johonkin koriin niin, että se ei tosissaan näitä asioita halua ratkaista, mutta samanaikaisesti ikään kuin esitetään, että muut ovat ratkaisemassa, mutta me emme. Tämän kalliin hintalapun johdosta Perussuomalaiset irtautui tästä yhteisestä tavoitteesta juuri viime viikolla. Tämä on se kokonaiskuva.

22.34 Mauri Pekkarinen kesk: Arvoisa puhemies! Aluekehitykseen ei tällä kertaa aikaa nyt riitä, mutta mitä tähän ilmastokysymykseen tulee:

Kiitos edustaja Niikolle. Paljon oli ihan oikeita lukuja, ja myöskin sen johtopäätöksen, minkä hän teki, että perussuomalaiset on irtautunut aika lailla tämmöisestä laajasta yhteisestä suomalaisesta käsityksestä, sen tässä muutamien viikkojen aikaan on voinut hyvin selvästi havaita. Siis meidän muiden, jotka kuitenkin näemme realistiseksi sen, että Suomi

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

kantaa vissin vastuun, minusta on tavattoman tärkeää tunnistaa tämä, josko jotkut ovat mielestämme eri mieltä, ja jos perustellusti huomaamme, että he eivät ole ihan ehkä perusteltua mieltä, niin minusta on myös tärkeää, että se sanotaan selvästi ääneen.

Harvoin sattuu Suomelle sellaisia asioita, sellaisia kansainvälisiä haasteita, missä moraalisen velvollisuutemme hyvin hoitaminen maailmanyhteisöä kohtaan, kansalliset taloudelliset intressit ja kolmanneksi meidän mahtavat luonnonvarat ja intressimme niiden suhteen kaikki puhuvat samaan suuntaan. Moraalinen intressimme tukee meidän taloudellisten teknologisia intressejä ja vielä luo edellytyksiä sille, että niille mahtaville uusiutuville, puhtaille energiaraaka-aineille ja muille raaka-aineille löytyy kysyntää, kiitos tämän ilmastokysymyksen maailmassa. Ei ole kovin monia sellaisia asioita, mutta tämä tähän ilmastokysymykseen hallitusti vastaaminen on kyllä sellainen asia.

Mitä vielä tulee suomalaiseen teollisuuteen, suomalainen teollisuus keskeisiltä osilta on mukana eurooppalaisessa päästökauppajärjestelmässä. Noin puolet kaikista Suomessa aiheutuvista päästöistä syntyy eurooppalaisessa päästökauppajärjestelmässä, ja sen piirissä nämä yritykset tekevät omat velvoitteensa. En tiedä, kuinka moni edustaja tietää — luulen, että aika moni edustaja tietää — että esimerkiksi nyt tällä kaudella, mitä päästökauppajärjestelmässä eletään, suomalaiset yritykset ovat saaneet niin paljon päästöoikeuksia, että ne eivät edes kaikkia niitä tarvitse. Ne pystyvät niin edistysellisiin ratkaisuihin omissa toiminnoissaan, että niiltä jää käyttämättä päästökauppajärjestelmässä niille tulleita päästöjä, ja ne pystyvät myymään niitä maailmalle ja sitä kautta parantamaan omaa tuloksentekomahdollisuuttaan täällä Suomessa. Tämä on tilanne tällä hetkellä monien suurten suomalaisten yritysten kannalta.

Vielä ehkä edustaja Huhtasaarelle sanon, että kun keskusta on nyt suurin piirtein sitä mieltä, mitä minä tässä äsken kerroin, ja te sanoitte ja epäilitte, että me toimimme maaseutua vastaan, niin kyllä se on vahvasti ihan tasan tarkkaan toisinpäin — ihan tasan tarkkaan toisinpäin. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies, se kolme minuuttia meni. Vielä pari minuuttia jäljellä. — Yhtä lailla tärkeää on huomioida myöskin se, että emme myöskään ylireagoi siihen, mitä tämä niin kuin Suomen moraalisen — käytän ilmaisua ”moraalisen” — ja vähän juridisenkin vastuun hoitaminen käytännössä tarkoittaa. Siitä esimerkki oli tämän niin sanotun yritystuki-työryhmän työ, jota aika pitkään johdin. Sanon vielä kaikkien kuullen, että eivät suomalaiset johtavat yritykset vaatineet sitä, mitä te, perussuomalaisten edustajat, sanoitte. Eivät ne vaatineet sitä, että suomalaiselta esimerkiksi kuljetussektorilta tai metsäkonesektorilta vero kokonaan poistetaan — eivät vaatineet, eivät esittäneet sellaista.

Mutta myöskin toisinpäin: Vihreät täällä sanovat, että pitkien etäisyyksien Suomessa pitäisi joko työkoneiden tai kuljetusfirmojen polttoainekustannuksia kiristää miljardilla tai sadoilla miljoonilla euroilla vuodessa, eikä sekään ole oikein ja perusteltua, koska me pystymme näillä muilla toimilla, mihinkä olen aikaisemmin täällä viitannut, erinomaisen helposti vastaamaan siihen haasteeseen, minkä Suomi osana maailmanyhteisöä joutuu ilmastokysymyksessä kantamaan. Jos me hinnoittelemme itsemme ja suomalaiset tuotteet ulos esimerkiksi siinä, että niiden kuljetuskustannukset nostetaan pilviin, niin huonosti meille silloin käy.

Me pystymme olemaan realisteja ja vastaamaan samalla sekä siihen juridiseen — puhun nyt juridisesta — että myöskin siihen moraaliseen vastuuseen, mikä osana kansainvälistä yhteisöä meillä ilmastokysymyksissä on.

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

22.39 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja, varapuhemies Pekkarinen on pääosin erittäin hyviä puheenvuoroja tässä käyttänyt ilmastosta. Melkein kaikkeen siihen, mitä hän ilmastosta on tässä sanonut, voi yhtyä, mutta fossiilisten käyttöä suosivista yritys-
tuista haluaisin vain toistaa sen, mitä sanoin aikaisemmin varsinaisessa puheenvuorossani, että niitä budjettikirjassa on lueteltu yli miljardi, ja tämä kuljetustuki, minkä hän mainitsi, ei suinkaan ole ainoa niistä. Vihreät ovat esittäneet sitä, että päätettäisiin aikataulu ja ohjelma, jolla niitä aletaan pienentää.

Mutta muutama kommentti perussuomalaisten tässä esittämiin harhaanjohtaviin väitteisiin.

Ensinnäkin ajatus siitä, että Suomen päästöillä ei olisi väliä, koska ne ovat nolla pilkku jotakin koko maailman päästöistä. Aivan samanlaisen argumentin voisi esittää mikä tahansa viiden miljoonan ihmisen alue. Kaikki me ymmärrämme, että sellaisella lähtökohdalla ei ilmastomuutosta hillitä.

Aivan niin kuin varapuhemies Pekkarinen totesi, Suomen päästöt henkeä kohti ovat paljon yli maailman keskiarvon. Ne ovat jopa yli EU:n keskiarvon. Katsoin juuri Eurostatin tilastoja: kaksi vuotta sitten EU:n keskipäästöt henkeä kohti olivat 8,7 hiilidioksiditonnia ja Suomen 11,1 hiilidioksiditonnia henkeä kohti.

Mitä tulee sitten hiilitulliin, niin olen ehkä ainoa tässä salissa nyt oleva ja tällä hetkellä ehkä ylipäättänsä ainoa suomalainen kansanedustaja, joka on EU-parlamentissa puhunut hiilitullien puolesta, mutta ne ovat perusteltuja sellaisia maita kohtaan, jotka eivät ole mukana Pariisin ilmastopimuksessa. Minäkin olen EU-parlamentissa puhunut hiilitullien puolesta ennen kuin Pariisin ilmastopimus oli solmittu. Käytännössä kaikki maailman maat ovat Pariisin ilmastopimuksessa, jopa Yhdysvallat, koska presidentti Trumpin päätös irtautua astuu voimaan vasta neljän vuoden kuluttua sen päätöksen tekemisestä, ja seuraava presidentti sen saattaa hyvinkin peruuttaa.

Mitä tulee sitten... — Jospa minäkin nyt siirryn tuonne puhujapöytäntöön. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Mitä tulee sitten edustaja Huhtasaaren esittämiin vertailuihin kivihiilen käytöstä energiantuotannossa tietyissä EU-maissa, kuten Puolassa, Romaniassa, Bulgariassa, ne kuulostivat hyvin oikeasuuntaisilta luvuilta, mutta sen jälkeen edustaja Huhtasaari esitteli sitten lukuja niistä päästövähennysvelvoitteista, mitä EU-mailla on päästökaupan ulkopuolella. Minä nyt haluaisin huomauttaa, että energiantuotanto nimenomaan kuuluu päästökauppaan [Mauri Pekkarinen: Valtaosalla!] ja päästökauppa on nimenomaan keino rajoittaa päästöjä ja se keino koskee koko EU:ta. Se on keino rajoittaa päästöjä käytännössä kaikilla niillä teollisuudenaloilla, jotka ovat suurimpia päästäjiä, ja sähkön- ja lämmöntuotanto kuuluvat näihin. Eli Puolan, Romanian, Bulgarian ja muidenkin EU-maiden kivihiilivoimalat ovat päästökaupan alaisia. Päästökauppa pakottaa vähentämään niistä päästöjä.

Arvoisa puhemies! Tässä nyt ainoastaan muutama korjaus niihin harhaanjohtaviin väitteisiin ja käsityksiin, mitä tässä keskustelussa on esitetty.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Nyt on niin lyhyt puhujalista, että pysytään puhujalistassa.

22.43 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Siis Pariisin ilmastopimuksen taakanjako ei ole oikeudenmukainen. Se on päivänselvää, enkä ymmärtänyt, mitä tarkoittit tuolla

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

harhaanjohtamisella. Se tuli ihan selvästi esille, että se ei ole oikeudenmukainen, ja Suomi, joka on jo tehnyt enemmän kuin osuutensa, tekee vielä paljon lisää.

Aika mielenkiintoinen pointti siinä mielessä, että kannattaa olla mukana Pariisin ilmastopöytäkirjassa, ei tehdä juuri mitään tai tehdä hyvin vähän ja näin välttää sitten hiilitullit. Siinä mielessä kyllä pitäisi pystyä siinä neuvottelupöydässä vaatimaan, että jokainen tekee osansa, koska ainoastaan se on tapa, millä voimme oikeasti tämän pallon pelastaa.

Teen sen nyt kerralla selväksi, että perussuomalaiset ovat erittäin huolissaan, välittävät ja haluavat pitää huolta ympäristöstämme, luonnostamme ja koko maapallostamme. Meidän tehtävä on viljellä ja varjella tätä maapalloa ja tätä luontoa. Se on meille hyvin arvokas asia. Kysyisin nyt myös sitten varapuhemies Pekkariselta, mikä on se hintalappu? Mahtaa-ko nyt ilmastotyöryhmä kertoa, mikä on se hintalappu, mikä tästä tulee veronmaksajille, kaupunkilaiselle, maakunnassa asuvalle, autoilijalle ja omakotitaloasujalle. Sitä en ole vielä kuullut.

22.45 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! On selvää, että meidän kannattaa panostaa kotimaiseen uusiutuvaan ja työllistävään energiaan ja niihin lähteisiin ja myös siihen teknologiaan, jolla niitä hyödynnetään ja jolla tässä mennään eteenpäin, koska Suomessa on hyvä osaaminen. Koska meillä ovat jo olleet nämä lähtökohdat, kun olemme kylmä, pohjoinen maa, jossa on pitkät etäisyydet ja niin edelleen, niin energiakustannusten alentamiseen on kannattanut satsata hyvin paljon ja se on tuonut osaamista, jolla on hyvät vientimahdollisuudet kotimaisen työllistämisaikutuksen lisäksi. Tämä on aivan selvä asia.

Toinen asia on sitten se, että näitä ilmastovaatimuksia, jotka on asetettu, ei voi tarkastella menneinä asioina, mihin varapuhemies Pekkarinen puheenvuorossaan aikaisemmin viittasi. Ollessanne ministerinä te hoiditte hommaa, ja ihan hyvä niin — joitakin virheitä, mutta pääosin ihan hyvin. Mutta tästä eteenpäin, kun pyritään meille asetettuihin, osin kohtuutomiin määräyksiin ja tavoitteisiin, sitoviin tavoitteisiin — toisaalta globaalisti ensin EU:lle ja sitten EU:n toimesta meille — se johtaa tulevaisuudessa, tästä eteenpäin, sellaiseen tilanteeseen, että kun me olemme edelleen pitkien etäisyyksien kylmä maa, jossa on hankittava elanto tälle kansalle näissä olosuhteissa, niin me tarvitsemme energiaa — ihmiset tarvitsevat asumiseen energiaa, teollisuus tarvitsee ja kuljetukset tarvitsevat ja ihmisten liikkuminen tarvitsee — ja tähän kun tulevat nämä ilmastovaatimukset, ne ovat erittäin ankarat.

Minä kysyn: kenelle tämä lasku lankeaa? Ja selvältä näyttää minun nähdäkseni, että suurin maksaja ovat maaseudun ihmiset. Sitten ovat varsin pienituloiset ihmiset, joilta ei esimerkiksi onnistu auton hankinta, joka on välttämätön meidän etäisyyksissämme, niin lähiöissä kuin erityisesti maaseudulla, jossa ei joukkoliikennettä ole. He ovat maksajina ankaraasti. Asuminen kallistuu tätä kautta hyvin todennäköisesti, koska meidän vanha asutuskanta on sellainen, että niissä asuvat vähävaraiset ihmiset eivät pysty muuttamaan asuntojaan ympäristöystävälliselle energialle. He ovat maksajia. Liikenne on... [Jari Myllykoski: Ei puitakaan voi!] — Ei puitakaan voi lattialla polttaa, sinne täytyisi rakentaa sitten lämmityslaitteet. — Nyt pitää siirtyä pönttöön. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies! Asuminen siis on meille täällä jatkossakin, vaikka ilmasto lämpenisi, jokaiselle välttämätöntä. Ja sen kustannus nousee jokaisella ja erityisesti niillä, joilla ei ole varaa muuttaa asuntojaan uudelle lämmitysjärjestelmälle. Toisaalta näitä on paljon ja nämä ovat vähävaraisia ihmisiä suurelta osin ja asuvat usein maaseudulla tai joissakin lä-

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

hiöissä omakotitaloissaan, jotka eivät ole kaukolämmössä ja joita ei ole siihen mahdollista liittää. Työtä tekevillä, jotka joutuvat liikkumaan työmatkoja — yrittäjilläkin, pienyrittäjillä — on samat ongelmat. Eli kyllä tämä lasku lankeaa tällä politiikalla, jota hallitus vie eteenpäin, juuri niille, joilla on kaikkein hankalinta toisaalta maksaa sitä kasvavaa laskua, toisaalta järjestää elämänsä niin, että pystyisi pääsemään eroon näistä kustannuksista. Suomi ei muutu tässä kuitenkaan niin lämpimäksi, eivätkä etäisyydet vähene.

Sitten on oma lukunsa tämä teollisuus, joka on meillä energiaintensiivistä. Tämä päästökauppajärjestelmä toki on meille apuna tässä, ja sitä voidaan hyödyntää. Mutta oleellisin kysymys tässä on se, kuka maksaa, ja sen me tiedämme. Tai minusta on selvä asia, että sitä eivät maksa tämän maan rikkaimmat vaan vähävarainen, sidottu ihminen, joka ei pysty sitten hyödyntämään näitä mahdollisuuksia.

Arvoisa puhemies! Toinen tässä esillä ollut asia oli tämä maaseutu [Puhemies: Aika!] ja aluepolitiikka. Totean siitä, että nämä kotimaan sisäiset [Puhemies koputtaa] ihmisvirrat ovat todella ikävä asia ja niitä ei ole edes yritetty tälläkään hallituskaudella [Puhemies: Aika!] tosissaan hillitä, ulkomaisista ihmisvirroista puhumattakaan.

22.50 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Aluksi haluan vahvistaa sen, mitä edustaja Pekkarinen lausui tästä yritystukityöryhmän työskentelystä, ja nimenomaan sen, että teollisuus ei todellakaan missään vaiheessa vaatinut sitä, mitä perussuomalaiset vaativat.

Tässä oli puhetta myöskin — muistaakseni edustaja Hassi mainitsi — näistä yritystuksista. Tätä keskusteluahan oli käyty pitkään julkisuudessa ennen kuin tämä parlamentaarinen työryhmä käynnisti työnsä, ja julkisuuteen oli annettu ymmärtää, että Suomessa maksetaan turhia yritystukia, turhia yritystukia miljardeittain. Yksi luku, jota oli viljelty paljon, oli, että melkein 4 miljardin edestä.

Sitten kun tämä parlamentaarinen työryhmä istui — en nyt muista enää, kuinka monta kuukautta — me kävimme ihan yritystukikohtaisesti, ihan rivikohtaisesti läpi yhdessä ja analysoimme. Minulla on nämä taulukot edelleen tallella Excel-taulukkona, ja kun edustaja Hassi nyt sitten puhui näistä 1,1 miljardin tuista, niin tässä lukee, että teollisuuden, mukaan lukien kaivosteollisuus ja konesalit, alempi sähköverokanta, 606 miljoonaa. Mitä tarkoittaa alempi sähköverokanta? No, se on alempi kuin normi. No, mitä se normi on? Meillä on Suomessa oikeus katsoa, miten muualla Euroopassa verotetaan, ja meidän tavoitteenamme on säilyttää Suomen teollisuuden kilpailukyky. Emmekö me ole kaikki samaa mieltä siitä?

Seuraavalla rivillä on energiaintensiivisten yritysten veronpalautus, pois lukien kasvihuoneet, 228 miljoonaa euroa. Tästä käytiin monta hyvää keskustelua. Me emme päässeet yhteisymmärrykseen asiasta. Ja silloin kun toimitaan parlamentaarisesti, niin yhtenä edellytyksenä on se, että me pääsemme sopuun ennen kuin me päätämme.

Maatalouden energiaveron palautus, 33 miljoonaa. Onko se järkevä? No, jos me emme sitä maksa, niin se tarkoittaa sitä, että maatalous Suomessa kärsisi vielä enemmän ja me joutuisimme ostamaan ja tuomaan enemmän elintarvikkeita ulkomailta.

Kasvihuoneiden alempi sähköverokanta ja energiaveroleikkuri, se kuuluu siihen samaan luokkaan.

No, sitten on turpeen normia alempi verokanta. Jos tämä poistetaan, niin voi kysyä, että millä me sitten lämmitämme, lisäämmekö me kivihiilen käyttöä.

Sitten yksi asia, mikä on ollut paljon julkisuudessa, on dieselpolttoaineen normia alempi verokanta — huom: normia alempi verokanta — 779 miljoonaa euroa. No, olemmeko

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

me sitten sitä mieltä, että tämäkin pitäisi poistaa? Ei tämä ole yritystuki. Yritystuki minun ajatukseni mukaan on sellainen, että annetaan suoraa tukea jollekin yritykselle. Mutta huomioikaa se, että tämä normia alempi dieselperokanta koskee myöskin yksityisautoilijoita. Se koskee hyvin pitkälle yksityishenkilöitä, jotka asuvat maaseudulla. Miten tätä voidaan luokitella yritystueksi? Tätä asiaa me toivoisimme, että ottaisimme huomioon, kun me käymme keskustelua näistä yritystuista, ja me antaisimme oikeaa tietoa kansalaisille.

Yksi asia, johon haluaisin vielä ottaa kantaa, on se, kun reilu viikko sitten saimme kuul-la siitä raportista, jossa kymmenen tutkijaa oli arvioinut, että jotta Suomi pääsisi näihin päästötavoitteisiin, niin meidän pitäisi lopettaa diesel- ja bensa-autojen käyttö Suomessa. Se ei, hyvät ystävät, tule onnistumaan, siitä syystä, että autoteollisuus ei kykene siinä vauhdissa valmistamaan niitä tuotteita maailmalle ja uudistamaan koko autokantaa kerralla. Sen takia meidän täytyy ottaa huomioon myöskin se, että autoteollisuus kykenee kehittämään myöskin esimerkiksi dieselmootoreiden päästöjä. Ne tulevat vähenemään nopeammin kuin bensa-autojen päästöt vähenevät, samanaikaisesti kun kehitetään uutta tekniikkaa myöskin hiukkassuodattimelle ja hiukkaspäästöille. Näin ollen — sanon sen edelleen vahvasti — uskon, että kymmenenkin vuoden päästä Suomessa ajetaan dieselautoilla, mutta huomattavasti modernimmalla tekniikalla kuin tällä hetkellä.

22.55 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Kyllä tästä keskustelusta kuitenkin tulee sem-moinen vähän syyttävä sävy Suomea kohtaan varsinkin vihreitten puheenvuoroissa, että ikään kuin Suomi ei kuitenkaan tee riittävästi ja nämä sitoumukset, mitä nyt tavoitellaan, ainoastaan olisivat ensimmäinen askel sinne niin sanottuun riittävään päästöjen vähentä-miseen tähtäävälle tielle. Meidän kuitenkin täytyy jo rehellisesti sanoa, että Suomi kyllä kantaa omalta osaltaan vastuun, eikä meillä ole siinä edes moraalisesti mitään hävettävää.

Olisinkin edustaja Hassilta kysynyt siitä, kun mainitsitte, että suomalaisten päästöt suh-teessa Euroopan unioniin ovat korkeimmat, mainitsitte, että se on 11,1 hiilidioksiditonnia per henkilö ja EU:ssa 8,7 — muistanko nyt oikein, sainko nämä ylös — niin onko tässä nyt huomioitu sitten kaikki ne muut näkökulmat päästöissä? Se, että täällä on aika kylmä, tääl-lä Suomessa, ja täällä on aika pitkät etäisyydet, tarvitsee liikkua ja lämmittää taloja, ja sen lisäksi meillä jonkin verran teollisuus vaatii omalta osaltaan myös energiantuotantoa. Sen lisäksi, onko tässä huomioitu sitten kaikki ne maat, kella on minkäkin verran esimerkiksi muuta energiantuotantoa, kuten nyt vaikkapa, että missä määrin ne käyttävät ydinvoimaa esimerkiksi ja ketkä käyttävät kaasua tai jotain muuta vähemmän saastuttavaa energianläh-dettä. Siinä mielessä minä en tunne tätä kokonaisarviota, mutta siitäkin huolimatta, vaikka Suomella nyt olisi henkeä kohti enemmän päästöjä, niin minä itse ainakin veikkaan näppi-tuntumana, että se johtuu tästä erityisolosuhteesta, missä me elämme. Ja kuitenkin tosiasia on se, minkä täälläkin olen jo tänään maininnut, että jos Suomessa nämä hiilidioksidipääs-töt laskivat 5,9 prosenttia ja EU:n keskiarvo kuitenkin nousi 1,8 prosenttia, niin eikö tämä nyt osoita jo sinänsä, että Suomi tekee kaikkensa näitten hyväksi.

Nyt kun halutaan kieltää kivihiili määrättyssä tiukassa aikataulussa — esimerkiksi vaan — niin onko seuraavaksi se, että halutaan kieltää öljyn käyttö, että öljyllä ei saataisi pian lämmittää esimerkiksi taloja, koska tämä kunnianhimo ei ota loppuakseen. Minä uskon niin, että täällä halutaan kurjistaa loppuun saakka Suomea, niin kuin on sanottukin, että täällä olisi nollapäästöt vuoteen 2030 mennessä, vai mikä se tavoitevuosi oli. Itse kuiten-kin toivoisin, että tässä kokonaisuudessa aina muistetaan se, että vaikka Suomesta sammu-tettaisiin valot, ei ajettaisi autoilla ollenkaan eikä lämmitettäisi taloja, niin kokonaispäästöt

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

vähenisivät maailmassa hiilidioksidin osalta vain sen tuhannesosan. Ja tätä taustaa vasten nämä perustelut ja vaatimukset näitten rajoitusten lisäämiseksi hinnalla millä tahansa eivät ole millään tavalla perusteltuja.

22.58 Mauri Pekkarinen kesk: Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti: Ensinnäkin tuolla samalla periaatteella, mitä edustaja Niikko tuossa äsken edusti, niin voisi sanoa ihan yhtä hyvin, että ei maailman nälkä siitä vähene yhtään, vaikka Suomi lopettaisi kaiken kehitysyhteistyön, ei mikään muuttuisi mihinkään. Tuolla samalla filosofialla voi sanoa tällä tavallakin.

Arvoisa puhemies! Täällä on, niin kuin on todettu, valtaosalla tästä salista kutakuinkin samanlaiset näkemykset siitä, minkälaisena ilmastokysymys näyttäytyy ja vähän myöskin siitä, mitkä ovat meidän velvollisuutemme. Mutta toki meillä on erimielisyyksiäkin ja erojakin, ja jonkun verran niistä on esimerkiksi keskustan ja vihreitten, vihreitten ja keskustan välissä. Kerta kaikkiaan on niin, että me emme näe järkeväksi esimerkiksi näitten polttonesteitten veron kiristämistä, kuten moneen kertaan täällä on jo todettu ja edustaja Östmanin puheenvuorossa erinomaisesti esille tuli, ikään kuin se olisi verotukea.

Sellaiset verotuet tai sellaiset tuet, sellaiset verot, mitä esimerkiksi elinkeinoelämä ja yksityiset kuluttajat maksavat, joissa valtio tulee vastaan maksamalla fossiilisen energian käytöstä suoraa veronpalautusta, ne pitää poistaa. Ja näinhän nyt tällä hetkellä teollisuudessa on, ja niiltä osin olen samaa mieltä, mutta se on 70 miljoonaa euroa vuodessa kaiken kaikkiansa. Mutta muutoin se, että Suomi nostaa sadoilla miljoonilla tai miljardilla energiaveroja, niin se ei ole perusteltua, sillä me hinnoittelemme itsemme kyllä ulos.

Mitä vielä tulee siihen, miten tämä ilmastokysymys on sillä tavalla ymmärrettynä, mikä on hallituksen hyvä linja ja mitä edustaja Tiilikainen on tuolla kansainvälisilläkin tantereilla edustanut, niin kun me olemme selvittäneet Suomen aluekehityskuvaa ja katsoneet, mitkä ovat niitä asioita, jotka loisivat parhaat edellytykset tasapuolisen alueellisen kehityksen toteutumiselle Suomessa, niin kyllä se on tämä uusiutuva energia, uusiutuvat raaka-aineet, ilmastokysymyksen ne vaateet, jotka nimenomaan merkitsevät siirtymistä puhtaisiin tuotteisiin, puhtaaseen teknologiaan. Tämä on myös Suomen aluekehityksen kannalta ihan oivallinen juttu.

Ja mitä nyt tulee sitten vielä autojen verotukseen, siis autoveroon ja auton polttoaineen veroon, niin minunkin mielestäni julkisuudessa on esitetty sellaisia vaateita, joihinka ei voi yhtyä. Mutta se on yksityiskohta, ja ilmastokysymyksen kansallisissa ratkaisuissa on hirveän paljon muitakin yksityiskohtia, jotka pitää vielä moneen kertaan käydä, mikä sitten oikein on Suomen kanta. Minäkään en kannata sitä, että auton käytöstä entistä enemmän rangaistaan, ja sitten kalliin auton ostoon liittyvää autoveroa rutkasti alennetaan. Ei niin, siinä olen samaa mieltä kaikkien niiden kanssa, jotka tämän näkemyksen jakavat, riippumatta siitä, miltä puolelta salia he tulevat.

23.01 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Nyt sen verran tässä annan myöten, että edustaja Niikko on kyllä siinä mielessä oikeassa, ettemme ketään täällä saa viluun tappaa. Kyllä meidän täytyy tämä teknologinen kehitys huomioida sen mukaan, että meillä jokaisella on mahdollisuus asua omassa kodissa, olet sitten asumassa vaikka siellä mummonmökissä. Mutta edustaja Kankaanniemi: kyllä niissä vanhoissa taloissa on ne kakluunit, ja niitä voidaan sitten lämmittää puilla, vaikkakin totta kai siihenkin ollaan taas tuomassa erinäisiä rajoituksia.

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

Puheenvuoroni otin sen takia, että haluan nyt kuitenkin tuoda esille, vaikka edustaja Hassi tässä sanoo, että hän on tässä salissa ainoa, joka on hiilitulleista puhunut [Satu Hassi: Euroopan parlamentissa!] — siellä varmasti, mutta siihen tuli sellainen sävy, että täällä salissa, mutta tässä salissa nyt tällä hetkellä ei muita entisiä europarlamentaarikkoja siinä määrin vilisekään — että kyllä vasemmistoliiton Hanna Sarkkinen toi jo aloitteen hiilitulien osalta. Ja sitä keskustelua on käyty myös sen aloitteen jälkeen, kun ollaan puhuttu siitä, että Yhdysvallat irtaantui Pariisiin ilmastositoumuksesta. Olisi ehkä hyvä, että Suomi olisi aktiivinen, mutta on toki parempi, jos koko Eurooppa ja EU olisivat siinä samassa rintamassa. Näitä asioita pitää edistää yhteisrintamassa.

23.03 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Muutama täsmennys vielä näihin asioihin, mitä tässä keskustelussa on tullut esille:

Ensinnäkin, kuka maksaa? On väärinkäsitys ja harhaluulo, että kaikki ilmastonsuojelutoimet tuovat lisäkustannuksia. Osa niistä, erityisesti energiatehokkuuden parantamiseen liittyvät, jopa alentaa kustannuksia. Muutama viikko sitten Sitra julkaisi selvityksen, jonka mukaan Suomen ilmastomuutosta aiheuttavat päästöt voidaan pienentää puoleen vuoden 90 tasosta toimilla, jotka ovat kustannustehokkaita, eli ne tuovat säästöä vähintään saman verran kuin maksavat. Tämä johtuu juuri siitä, minkä varapuhemies Pekkarinenkin moineen kertaan keskustelussa toi esille, että me olemme teknologisesti hyvin kehittynyt maa ja olemme hyviä myös kehittämään teknologiaa edelleenkin.

Mitä tulee sitten siihen, mitä eri maat tekevät, niin mikään maa tällä hetkellä ei tee riittävästi — ei tee Kiina, ei tee Suomi, ei yksikään maailman maa. Tämäkin asia on kirjattu Pariisin sopimukseen, ja siinä sopimustekstissä todetaan, että tällä ilmastolämpenemistavoitteella, joka sopimuksessa on — eli selvästi alle 2 asteen, mieluummin 1,5 asteen tuntumaan — hillitään ilmastomuutosta ja että maailman maiden yhteenlasketut päästölu-paukset, mitkä ovat myös Pariisin sopimukseen kirjattu, aiheuttavat isommat päästöt kuin millä tämä varsinainen ilmastotavoite voidaan saavuttaa. Eli toisin sanoen Kiinan ja meidän ja ihan kaikkien pitää tiukentaa näitä päästötavoitteita. Eikä se ole pelkkää kustannus-ta, siinä voidaan saada jopa säästöjä.

Kun puhutaan siitä, että kuka maksaa, niin kuitenkin on hyvä muistaa se perimmäinen perusasia, että itse ilmastomuutos maksaa moninkertaisesti enemmän erilaisina tuhovai-kutuksina verrattuna ilmastonsuojelun hintaan. Ja sen ilmastomuutoksen hinnan mak-savat kaikkein heikoimmat, kaikkein köyhimmät. Jo tänä päivänä maailman köyhimmissä maissa, jotka ovat vähiten ilmastomuutosta itse aiheuttaneet, ihmiset kärsivät ilmaston-muutoksesta eniten. Ja myöskin Suomessa lapset ja nuoret ja vielä syntymättömät kantavat pahimman taakan asiasta, johon he eivät itse voi vaikuttaa, jos me emme nyt tee tarpeelli-sia päätöksiä.

23.06 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset sanoivat, että he nä-kevät ilmastomuutoksen ongelmana, mutta kuitenkin tässä tuli selville, että he eivät ole oikein valmiita tekemään mitään muuta kuin sen, että he ovat ehdottaneet hiilitulleja. Mut-ta entäs ennen kuin ne hiilitullit tulevat, mitä tehdään sitä ennen? Jos suomalaisten päästöt ovat todella se 11,1 tonnia per henkilö, EU:ssa keskimäärin 8,7 tonnia per henkilö, globaa-listi keskimäärin 4 tonnia per henkilö, niin kyllä minä ainakin näen, että tässä suomalaisilla on aika iso vastuu. No mikä sitten on se, mihin pyritään? Pyrimmekö me EU:n keskiar-voon, onko meillä edes se tavoite? Entä globaali keskiarvo, pyritäänkö edes siihen? Kuten

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

edustaja Hassi tuossa sanoi, globaalista keskiarvostakin pitäisi todellakin päästä alemmaksi.

Tässä on tullut myös moneen kertaan esille se, että meillä on jo aika paljon keinoja, jos vain löytyy tahtoa. Sitra esimerkiksi on arvioinut, että jos jo ne olemassa olevat keinot, mitkä Pohjoismaissa ovat parhaat käytänteet, otettaisiin globaalisti käyttöön, me voisimme vähentää päästöjä neljän gigatonnin verran elikkä saman verran, mitä ovat EU:n päästöt. Meillä on ehkä nyt semmoinen harhakuvitelma, että tämä ilmastonmuutoksen torjuminen ja päästöjen alentaminen tarkoittaisi jotakin surkeaa elämää kylmässä mökissä, mistä ei päästä minnekään liikkeelle, kun ei se näin ole. Meillä on mahdollisuus muuttaa tapoja, muuttaa tapoja liikkua, ja toisaalta muuttaa sitä, millä ne autot kulkevat, esimerkiksi bio-kaasulla tai sähköllä. En usko ollenkaan, että se uusi, hiilineutraali maailma on semmoinen, että me vaihdamme vain nykyisen tavan toimia, esimerkiksi liikkumisen niin, että jokainen hankkisi vain sähköauton, vaan se menee niin, että meillä on ihan eri tavalla myös järjestetty liikkuminen ja meillä on ihan eri tavalla yhteiskäyttöä, jakamistaloutta ja sentyyppejä ratkaisuja.

Meillä on paljon jo olemassa olevaa teknologiaa, ja se haaste on siinä, että miten me saamme hinnoitteluun sen hiilen niin, että on aina edullisempaa ja järkevämpää valita se ilmastoystävällisempi ratkaisu. Totta kai se on sekä globaalisti että myös kansallisesti iso kysymys, että tämä muutos tehdään reilusti ja oikeudenmukaisesti, että maksajaksi eivät joudu pienituloiset, vaan se vastuu jaetaan yhteisesti. Mutta kuten tässä on myös monta kertaa tullut esille, se, että me emme tee mitään, on kaikkein suurin ongelma, ja se aiheuttaa kaikkein eniten kärsimystä ihan meille kaikille, ja sen takia se vaihtoehto, [Puhemies koputtaa] että me suljemme silmät ja toivomme parasta ja odotamme, että muut tekevät, ei toimi.

23.09 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset haluavat, että muutkin tekisivät. Kysymys on siitä. [Satu Hassi: Kuka ei halua?] Suomi on jo tehnyt osansa, ja me haluamme, että ne maat, jotka saastuttavat, tekisivät osansa. Tästä on kysymys.

Mitä tulee Pariisin ilmastopöytäkirjan toimeenpanoon, niin se alkaa vuonna 2020, eli meillä on vielä aikaa neuvotella EU:ssa taakanjako sellaiseksi, että me voimme lunastaa ne annetut sitoumukset, koska nyt hyvin selkeästi näyttää siltä, että me emme tule niitä lunastamaan, ja se on lisäksi hyvin epäoikeudenmukainen.

Realismi jälleen puuttuu tästä keskustelusta. Tässä edustaja Niikko sanoi, että Suomessa on pitkät etäisyydet, EU:n pisimmät, ja myös ilmastomme on EU:n kylmin. Nämä ovat kaikki semmoisia realiteetteja. Aloitin puheenvuoroni tänään puhumalla ilmastorealismista. Tämä on yksi realismi, joka meidän pitää ottaa huomioon, eikä tuijottaa lukuja silloin kun me tiedämme, mikä on totuus. Vuonna 2017 Suomessa hiilidioksidipäästöt vähenivät 6 prosenttia. Suomen nettopäästöt ovat vähentyneet yli 50 prosenttia vuodesta 1990, kun EU:n keskimääräinen vähenemä on ollut vain 26 prosenttia.

On muuten erittäin mielenkiintoista, että ilmastotyöryhmä ei ole kertonut eikä varapuhemies Pekkarinenkaan kertonut sitä hintalappua, mikä ilmastotyöryhmän lopputuloksella tulee olemaan. Mikä on se hintalappu? Eivät uskalla kertoa, mikä se on veronmaksajille, kaupunkilaisille, maakunnissa asuville, autoilijoille ja omakotitaloasujille. Vai onko tämä niin ihanan kallista, että mitä tälle nyt sitten hintaa edes laskemaan? Mutta kyllä sen tavalinen ihminen sitten kukkarossaan huomaa, erityisesti pienituloinen.

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

23.11 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Kyllä perussuomalaiset suostuvat siihen, että me otamme käyttöön kaikki ne toimet, millä näitä ilmastopäästöjä vähennetään, varsinkin kun edustaja Hassikin mainitsi, että on hyvin paljon toimia, jotka eivät maksa mitään. Tokihan tämmöistä politiikkaa pitää tukea. Mutta minulle jäi kuitenkin epäselväksi vielä se, mikä on se Suomen todellinen hiilidioksidipäästötonnimäärä suhteessa näihin etäisyyksiin ja tähän ilmastoon ja energiantuotantoon suhteessa näihin muihin maihin. Semmoisia lukuja, ihan niin kuin oppiakseni asioita, voisin joskus ottaa vastaan, jos joku niitä toimittaa. En tällä halua kritisoida millään tavoin.

Teknologia kehittyy kyllä, ja me odotamme teknologialta paljon ilmastomuutoksen torjumiseksi, ja se on hyvä niin. Mutta täytyy myös muistaa, että teknologia kehittyy omassa aikataulussaan ja me emme voi hypätä semmoisia loikkia, joissa meidän kantokykymme ei suomalaisten osalta riitä. Meillä on kuitenkin paljon puolustettavaa. Meidän täytyy puolustaa suomalaisen teollisuuden ja suomalaisten yritysten täällä pysymistä, ei yksistään veroratkaisuun vaan myös sen energiantuotannon edullisuuden osalta. Minä olisinkin kysynyt vihreiltä, olisitteko te valmiita myös siihen, että lisättäisiin ydinvoimaa täällä, niin että saataisiin lämmitettyä taloja omavaraisesti enemmän ja päästäisiin myös siihen energiaomavaraisuuteen, että saisimme harpattua aimo askeleen eteenpäin, ja silloin kaikki myös voittaisivat.

Sitten täytyy muistaa myös, että kun tulee näitä uusia, kalliita autoja, nollapäästöisiä autoja, niin ne ovat kuitenkin sen verran kalliita, ettei tavallinen työssä käyvä ihminen pääse niitä ajelemaan tai omistamaan. Täytyy muistaa myös, että niitten tuotanto ja tuottaminen kasvattaa näitä hiilidioksidipäästöjä merkittävästi. Joidenkin arvioiden mukaan tämmöisellä sähköautolla pitäisi ajaa noin 100 000 kilometriä, jotta päästäisiin edes plussan puolelle niitten päästöjen osalta, mitä tulee niiden akkujen ja muiden osien tuotantoon suhteessa esimerkiksi dieselaajoneuvoihin. Siinä mielessä meidän täytyy olla rehellisiä, kun me puhumme päästöjen vähentämisestä, koska mielestäni samaan aikaan meidän täytyisi tehdä semmoista politiikkaa, että tätä turhaa kuluttamista ruvettaisiin enemmänkin ottamaan tikun nokkaan ja saamaan sitä vähenemään, koska suurimmat päästöthän tulevat siitä, että kulutus kasvaa — puhun nyt semmoisesta turhasta kuluttamisesta, mikä näkyy kaikessa, muun muassa meren saastumisena ja monena muuna ongelmana — ja samaan aikaan meidän pitäisi poliittisesti myös tämä puoli ottaa keskusteluun eikä pelkästään [Puhemies ko-puttaa] näitä kiristäviä toimia esimerkiksi energiantuotannossa.

23.14 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Kukaan ei kommentoinut eikä vastannut, kun kysyin, onko oikein, että maaseutu, asuminen ja liikenne, työ ja yrittäminen ovat ne, jotka maksavat tämän laskun Suomessa. No, siihen ei tietysti mukavaa vastausta ole, koska näille se menee tämän politiikan maksu, ja ne maat, jotka nyt esimerkiksi kivihiiltä polttavat tuossa EU:ssa, näyttävät jatkavan samaa touhua.

Arvoisa puhemies! En kuitenkaan nyt palaa enää tähän asiaan tämän enempää, vaan hie-
man näistä yritystukiasioista, mihin edustaja Östman erityisesti paneutui. Totean, että so-
siaalidemokraatit esittivät 29.3.15, tai oikeastaan yhdeksän päivää aikaisemmin, siis viime
vaalien edellä, säästöohjelmansa, esittivät siinä yritystukiin 200—300 miljoonan euron
leikkausta. Kokoomus esitti samaan aikaan 250 miljoonan euron leikkausta, ja keskusta
300 miljoonaa euroa. [Peter Östman: Entäs KD?] — No, KD:tä ei ole mainittu tässä jutus-
sa, mistä nämä tiedot otin. [Peter Östman: Niin!] Eli siis nämä suuret puolueet kyllä kan-
salle lupasivat vaaleissa 200—300 miljoonan leikkauksia elinkeinoyritystukiin, mutta hal-

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

litus sitten asetti lopulta varapuhemies Pekkarisen johtaman leikkaustyöryhmän ja otti siihen työhön nämä teollisuuden ja etujärjestöjen lobbarit mukaan. Eli minun tulkintani on, että hallituksella ei ollut edes tarkoitus toteuttaa näitä, eli putosi pohja pois koko hommalta, kun ne, joita etu koskee, jotka ovat saamassa näitä satoja miljoonia, ovat mukana päättämässä, mitä heille tehdään. Ei heidän tarvinnut sitä huutaa ulos lehdissä tai televisiossa, että ei meiltä saa mitään leikata, koska he olivat mukana siellä hoitamassa taustalla ja jopa suoraan siinä työssä niin, että heiltä ei leikata.

No, tämä on nyt asia, josta kannattaa kysyä sosiaalidemokraateilta, kokoomukselta ja keskustalta erityisesti, että mistä he olisivat nämä 200—300 miljoonaa leikanneet. Minä en sitä tiedä. Kyllä sieltä muuten löytyy. Näytti, että Juhana Vartiaisen juttu, jossa hän oli paljon suuremmissa summissa esittämässä leikkauksia. Niihin minä en kyllä ota kantaa, että ovatko ne realistisia. [Puhemies koputtaa] Mutta tämä siis johti siihen, [Puhemies koputtaa] että koko homma epäonnistui ja hallitus pesi kätensä tällä lailla tämmöisen työryhmän kautta.

23.18 Kauko Juhantalo kesk: Arvoisa rouva puhemies! Olen pitkään tässä kiinnostuneena kuunnellut näitä puheenvuoroja lähinnä ilmastoasiasta ja olen kuunnellut opiskelumielessä, koska en tätä asiaa erityisen hyvin hallitse, ja olen koko ajan tuuminut, miten tämä gramma- ja tonnikeskustelu menee niiden suomalaisten ihmisten tietoisuuteen, jotka haluaisivat vaikuttaa tähän asiaan.

Se tyyli, miten tässä tämmöistä knoppologiaa puhutaan, ei ole mitenkään kansaan menevää eikä mitenkään vaikuta. Minun mielestäni se, mitä edustaja, varapuhemies Pekkarinen puhui tästä asiasta, on hyvin selkokieltä ja hyvin vaikuttavaa, mutta kun puhutaan tästä ilmastovaikutuksesta ja näistä muista, niin minun mielestäni kyllä täällä on kansanomaisimmin puhunut edustaja Myllykoski, joka nyt ei kyllä edusta hallitusrintamaa, mutta pidin niistä esimerkeistä ja siitä tavasta, miten hän halusi näyttää, miten tämä ilmastokysymys todella vaikuttaa tavalliseen ihmiseen. Tämä keskustelu on liian teoreettista täällä joilakin.

23.19 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Haluan ensiksi kiittää edustaja Juhantaloa. Hän muistutti tärkeästä asiasta, että meidän kannattaisi pysyä asiallisina eikä liioitella. Minusta tämä asia on kuitenkin — me tiedämme kaikki tämän — yhteinen haaste, ja tämä on yhteinen haaste seuraavalla hallituskaudella ja vielä sitä seuraavalla hallituskaudella, emmekä tiedä vielä, mitkä puolueet istuvat silloin vallan kahvassa ja Audin takapenkillä, niin että siinä mielessä ei kannata nyt luvata liikoja.

Kun Kankaanniemi luetteli sen listan näistä isommista puolueista, mitä ne olivat luvanneet säästöjä, niin KD yritti taas kerran olla realistisella linjalla. Emme lähteneet etukäteen lupaamaan liikoja. Nyt en muista ihan tarkkaan, mistä summista me puhuimme, mutta heitänpä nyt, että ellen muista väärin, niin se oli noin 150 miljoonaa euroa, mitä me olimme hakemassa säästöjä yritystukilistalta. [Toimi Kankaanniemi: Mistä ne olisivat tulleet?] — Palaan siihen, jos aika riittää.

Kankaanniemi kysyi, onko oikein, että maakunnissa asuvat maksavat. No eipä tietenkään. En minä usko, että täältä löytyy yhtäkään edustajaa, joka on sitä mieltä, että tämä lasku pitäisi nyt langettaa maakunnassa asuville maksettavaksi. En usko. Tämä liioittelutapa ei välttämättä ole hyvä, ja kun puhutaan tavallisista kansalaisista — minä en tiedä sitten,

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

ketkä ovat ne epätavalliset ja ketkä ovat ne tavalliset — sen minä tiedän, että kansalaiset seuraavat meidän keskusteluamme.

Täällä Niikkokin sanoi, että meidän pitää puhua rehellisesti. Oliko se viesti sitten kaikille meille muille, että kaikki muut puhuvat epärehellisesti ja valehtelevat tässä? Siinäkin kannattaa olla tarkkana, kun lausuu näin.

Kiinnitin huomiota myöskin siihen, kun edustaja Huhtasaari sanoi, että tästä puuttuu realismia. Kysyn, kuunteliko edustaja Huhtasaari minun puheenvuoroni, minkä minä pidin tuosta pöntöstä. Puuttuiko siitä realismia, kun kävin läpi rivikohtaisesti, mitä me keskustelimme yritystukityöryhmässä? Missä oli se epärealismi, johon te viittasitte?

23.21 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Vielä toteaisin sen, kun tässä edustaja Niikko kysyi, miten nämä Suomen päästöt tonneina henkeä kohti suhteutuvat meidän pitkiin etäisyyksiin ja muihin Suomen erityisolosuhteisiin, että jos kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa, joissa olen jonkinlaisessa roolissa ollut vuodesta 99 asti — neljissä neuvotteluissa ministerinä ja muissa neuvotteluissa sitten meppinä tai kansanedustajana neuvotteluja seuraamassa — yhden asian olen oppinut, niin se on se, että jokaisella maalla on perustelu sille, miksi juuri se oma maa on erityinen ja sillä pitäisi olla erilaiset normit ja laskentaperusteet kuin muilla mailla ja miksi juuri sille maalle päästövähennykset tekevät tiukempaa kuin millekään muulle. Eli ainakaan kansainvälisissä neuvotteluissa sentyyppinen lähtökohta ei ole mikään tapa oikeasti vakuuttaa muita.

Mitä tulee sitten ydinvoimaan, niin huomasin tänään erään kauppätieteiden professorin tviitin, jossa hän totesi, että tänään täyttää 15 vuotta Teollisuuden Voima Oy:n päätös Olkiluoto 3:n reaktortyyppin valinnasta, ja toisen tviitin, jossa todettiin, että tänä syksynä Olkiluoto 3:n lupahakemus täyttää 18 vuotta. Tänä vuonna on tullut 12 vuotta siitä, kun Olkiluoto 3:n rakentaminen aloitettiin. Eli nämä kokemukset kertovat, ettei se uuden ydinvoiman rakentaminen nyt ainakaan mikään nopea tapa ole vähentää päästöjä.

Ja mitä tulee sitten Fennovoimaan, niin Fennovoiman kohdalla on kulunut jo yli kolme vuotta siitä, kun heidän olisi pitänyt saada varsinaisen rakennuslupahakemuksen paperit kuntoon, mutta ne eivät vielä ole kunnossa. Säteilyturvakeskus keväällä totesi, että papereista vain noin 10 prosenttia on annettu, niin että ei sekään hanke nyt ainakaan nopeasti etene. Eli jos — ja toivon mukaan kun — halutaan ilmastomuutostoimia toteuttaa nopeasti, niin ydinvoima nyt ei ole osoittautunut kovin hyväksi siinä.

Ja viimeisenä asiana, arvoisa puhemies, haluan todeta sen, että totta kai ilmastotoimilla on kustannuksia, mutta se on sitten niitten tarkempien päätösten ja niihin liittyvien vero- ja sosiaaliturvaratkaisujen kokonaisuus, joka ratkaisee sen, kuka on maksaja, ja mielestäni päätösten pitää olla sellaisia, että köyhät ihmiset [Puhemies koputtaa] eivät joudu maksu-miehiksi ja -naisiksi.

23.25 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Niikko otti hyvin esille oikeastaan sen ison juurisyy, miksi me olemme tässä tilanteessa kuin olemme liittyen niin ilmastomuutokseen, luonnon monimuotoisuuden häviämiseen kuin muutenkin luonnonvarojen ylikuluttamiseen. Se on todella se, että me kulutamme niin paljon. Kyllähän me täällä länsimaissa kulutamme vielä paljon enempi, ja se näkyy kyllä myös sitten osana meidän suuremmassa hiilijalanjäljessämme. Olen aivan samaa mieltä siitä, että meidän pitäisi miettiä kulutustottumuksiamme ja päästä eroon semmoisesta turhasta ylikuluttamisesta, ja meidän täytyisi myös miettiä, onko siihen jotain semmoisia kulutusta ohjaavia työkaluja,

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

mitä voisimme paremmin hyödyntää. Esimerkiksi muovipakkausvero, mitä vihreät ovat esittäneet, on ollut sentyypinen, kun tiedämme, että muovi on yksi iso ongelma liittyen merien roskaantumiseen, ja meillä on paljon esimerkiksi sentyypistä ylipakkaamista, missä muovia käytetään aivan turhaan, vaikka muovi sinänsä on ihan hyvä ja käyttökelpoinen materiaali tiettyihin paikkoihin. Mutta todellakin se, miten kestävät meidän kulutustottumuksemme ovat, on yksi osa tätä ongelmaa, ja siihen puuttuminen on myös yksi osa tätä ratkaisua.

Sitten tuli esille se, joutuuko maaseutu tässä maksumieheksi. En minä näe, että tässä maaseutu joutuu millään tavalla maksumieheksi. Päinvastoin, maaseudullakin on aika paljon ratkaisun avaimia. Aikaisemmin puhuin siitä, miten maanviljelijöillä ja metsänomistajilla on merkittävä rooli siinä, miten hiilinieluja saadaan vahvistettua, ja toisaalta myös tämän monimuotoisuuden suhteen, mistä tässä aiemmin puhuimme. Esimerkiksi energiantuotannossa maatalouden lietteillä on merkittävä raaka-ainepotentiaali, ja me pystyisimme esimerkiksi biokaasuautoilla vähentämään päästöjä, ja se laajentaisi maatilojen elinkeinorakennetta ja loisi työpaikkoja. Eli on myös paljon ratkaisuja, jotka hyödyttävät maaseutua. Ei tässä nyt missään nimessä mikään yksi ihmisryhmä ole joutumassa maksumieheksi.

23.27 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Siitä maaseudun maksumiehen ja -naisen roolista: Miten oli tämä sontalaki? Siinä alettiin suojelemaan Itämerta. Kuka maksoi ne säiliöt, mitä asennettiin tuonne vanhuksille haja-asutusalueille? Ne vanhukset. Jopa kymmeniätuhansia euroja he joutuivat maksamaan näistä säiliöistä, kun se viisas son-ta tulee sieltä keskeltä Suomea ja menee näitä järviä myöten ja sitten saastuttaa tuon Itämeren. Siitä se lasku vaan tuli sinne maaseudulle.

Ja sitten vielä näistä sähköautoista ja tällaisista, kun niistä puhutaan: Meillä on raskas liikenne kuitenkin, joka käyttää polttoaineesta lähes 70 prosenttia. Ja se on aivan varma asia, että pienessä hetkessä niitä ei pystytä sähköistämään. Se 60—70 tonnin lasti ei liikahta mihinkään sähköautolla. Jos henkilöautoon laitetaan peräkärry pakkasella ja sanotaan, että 500 kilometriä pääsee latauksella, ei mennä edes 200:aa kilometriä käytännössä. Ei pystytä siirtymään, ennen kuin teknologia ja teollisuus pystyvät tuottamaan semmoisia välineitä meille, että me voimme siellä elää niitten kanssa. Jos säännöksiä laitetaan, niin kuin tämä ensimmäinen laki, niin loputkin maaseudusta tyhjenee. Siellä on sitten kyllä kopppiaisten paimentajille hommia, kun ne niitä katselevat. Siellä ei nimittäin ihmisiä enää elä.

Metsän käytöstä sen verran, että vihreät olisivat laittamassa metsän käytölle rajoituksia, ja kuitenkin meidän hiilinielu ilmastonmuutoksen ansiosta kasvaa koko ajan. Jos minä saan kuukaudessa satasten ja käytän siitä kahdeksankymppiä, minulle jää kaksikymppiä. Seuraavana kuukautena sama juttu, joka kuukausi näin. Samalla tavalla meidän hiilinielu kasvaa. Tämä on ihan vihreätäkin matematiikkaa. Kun meillä hoidetaan metsiä, niin käy näin.

Kanadassa, jossa on havumetsävyöhykkeestä toiseksi suurimmat metsävarannot, ei ole hiilinielua ollenkaan, koska metsiä ei ole hoidettu. Mutta meillä se on, ja se hiilinielu paranee koko ajan, kun me toimimme tällä tavalla. Sata vuotta tätä on tehty meillä, ja tulokset näkyvät nyt. Elikkä tämmöisiin asioihin on turha puuttua.

Arvoisa rouva puhemies! Minulla olisi vielä pikkusen asiaa.

Puhemies Paula Risikko: No, sanokaa vaan loppuun.

Budjetin alikohta PTK 133/2018 vp

No joo, tästä kivihiilestä sen verran, että 2011 alkanut hallituskausi laittoi turpeelle ja metsähakkeelle veron. Mitä se aiheutti? Hiilen tuontia Suomeen lisättiin paljon. Tuli hiilivoimaloita ja kaikkea. Ketkä sen aiheuttivat? Meillä oli ympäristöministeri Niinistö vihreistä. [Puhemies koputtaa] Ja nyt kun tämä hiilivoimala on täällä... [Puhemies koputtaa] — Hetki vielä. — Helsingissä on suurin hiilivoimala, [Puhemies koputtaa] sen päästöt sieltä piipun nokasta ovat samanlaisia hengittää kuin intialaisilla, joilla ne kasvavat tuolla koko ajan. Elikkä se suurin syntipukki on jossakin muualla [Puhemies koputtaa] kuin täällä Suomessa. — Kiitoksia.

Yleiskeskustelu päättyi ja pääluokan käsittely keskeytettiin.